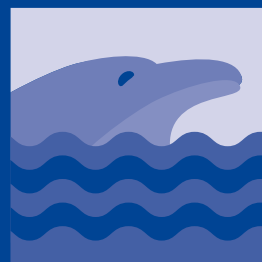

Financiranje Nature 2000

Priročnik z navodili

Revidirana verzija, junij 2007

nature

Pogodbeno storitev omogočajo:

Financiranje Nature 2000

Priročnik z navodili

Revidirana verzija, junij 2007

Na osnovi naročila Evropske komisije, Sektor za okolje

Povezovanje upravljanja in financiranja Nature 2000
Referenca: ENV.B.2/SER/2006/0055
Pogodbena storitev 07030302/2006/451188/MAR/B2

Objava tega besedila je bila pripravljena
v okviru pogodbene storitve; ni pravno obvezujoče.

Osnutek pripravili:
Clare Miller, Marianne Kettunen; IEEP

Ažurirala:
Marianne Kettunen; IEEP

Urednik:
Peter Torkler, WWF

S pomočjo:
Stefanie Lang, Andreas Baumüller, WWF

Prevod/lektoriranje:
Gordana Jokić, univ.dipl.an.,nem.
V sodelovanju z DPPVN

Oblikovanje:
Michal Stránský

Online:
[http://ec.europa.eu/environment/nature/
natura2000/financing/index_en.htm](http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/index_en.htm)

Kontakt:
Peter Torkler
WWF Germany
Tel: +49 30 30 87 42 15
torkler@wwf.de

VSEBINA

1. PREDGOVOR	6
2. UVOD: Natura 2000 IN FINANCIRANJE NATURE	8
3. KOMU IN ČEMU JE NAMENJEN PRIROČNIK IN NJEGOVA UPORABA.....	9
4. DEFINICIJE IN OPISI, ZGRADBA, VSEBINA IN UPORABA	11
5. OPIS SKLADOV	15
6. MOŽNOSTI FINANCIRANJA ZA UPRAVLJAVSKE AKTIVNOSTI Nature 2000	27
7. REFERENCE, KLJUČNE PUBLIKACIJE, KLJUČNE SPLETNE STRANI	110

SEZNAM TABEL

- Tabela 1:
Ciljne skupine po analizi skladov..... 11
- Tabela 2:
Tipi območij Nature 2000..... 11
- Tabela 3:
**Seznam aktivnosti za upravljanje
Nature 2000 12**
- Tabela 4:
Osi prednostnih nalog EAFRD 16
- Tabela 5:
**Pomembni datumi v procesu
izvajanja EAFRD..... 16**
- Tabela 6:
**Seznam pomembnih členov
v uredbi EAFRD v zvezi z Naturo 2000 16**
- Tabela 7:
Pomembni datumi v procesu izvajanja EFF 17
- Tabela 8:
**Seznam pomembnih členov v uredbi EFF
v zvezi z Naturo 2000. 17**
- Tabela 9:
**Pomembni datumi
v procesu izvajanja ERDF 19**
- Tabela 10:
**Seznam pomembnih členov v uredbi ERDF
v zvezi z Naturo 2000 19**
- Tabela 11:
Pomembni datumi v procesu izvajanja ESF 21
- Tabela 12:
**Seznam pomembnih členov
v uredbi ESF v zvezi z Naturo 2000..... 21**
- Tabela 13:
**Pomembni datumi
v procesu izvajanja kohezijskega sklada 22**
- Tabela 14:
**Seznam pomembnih členov
v uredbi kohezijskega sklada
v zvezi z Naturo 2000 22**
- Tabela 15:
**Pomembni datumi
v procesu izvajanja sklada LIFE+ 24**
- Tabela 16:
**Pomembni datumi
v procesu izvajanja Okvirnega
programa FP7 25**
- Tabela 17:
**Seznam pomembnih členov
v Okvirnem programu FP7
v zvezi z Naturo 2000 25**

TABELE AKTIVNOSTI

• Aktivnost 1: OBVLADOVANJE PROCESA SELEKCIJE.....	34	• Aktivnost 14: OBVLADOVANJE OHRANJEVANJA – INVAZIVNE TUJE VRSTE.....	72
• Aktivnost 2: ZNANSTVENE ŠTUDIJE/INVENTARIZACIJE ZA IDENTIFIKACIJO OBMOČIJ	35	• Aktivnost 15: IMPLEMENTACIJA SHEM IN SPORAZUMOV ZA OBVLADOVANJE	76
• Aktivnost 3: PRIPRAVE ZAČETNEGA INFORMIRANJA IN PREDSTAVITVENEGA GRADIVA	36	• Aktivnost 16: PRESKRBA STORITEV, NADOMESTIL ZA PREDVIDENE PRAVICE IN IZGUBO DOHODKOV	80
• Aktivnost 4: PILOTNI PROJEKTI	40	• Aktivnost 17: OCENJEVANJE IN PREGLEDOVANJE	82
• Aktivnost 5: PRIPRAVA PLANOV, STRATEGIJ IN SHEM ZA OBVLADOVANJE	44	• Aktivnost 18: OBVLADOVANJE TVEGANJA	86
• Aktivnost 6: VZPOSTAVITEV ORGANOV ZA OBVLADOVANJE	46	• Aktivnost 19: (STALEN) NADZOR NAD OBMOČJI	90
• Aktivnost 7: POSVETOVANJE IN MREŽNO SODELOVANJE – JAVNA SREČANJA, MREŽNO SODELOVANJE, POVEZOVANJE s POSESTNIKI.....	48	• Aktivnost 20: PRESKRBA z INFORMACIJAMI IN s PREDSTAVITVENIM GRADIVOM	92
• Aktivnost 8: PREGLED PLANOV, STRATEGIJ IN SHEM ZA OBVLADOVANJE	52	• Aktivnost 21: USPOSABLJANJE IN IZOBRAŽEVANJE.....	96
• Aktivnost 9: TEKOČI STROŠKI ORGANOV ZA OBVLADOVANJE	54	• Aktivnost 22: SREDSTVA ZA SPODBUJANJE OBISKOVANJA IN SPOŠTOVANJA OBMOČIJ Nature 2000	100
• Aktivnost 10: VZDRŽEVANJE SREDSTEV ZA JAVNI DOSTOP DO OBMOČIJ IN NJIHOVO UPORABO	56	• Aktivnost 23: NAKUP ZEMLJE VKLJUČNO Z NADOMESTILOM ZA RAZVOJNE PRAVICE.....	102
• Aktivnost 11: STALNI STROŠKI PERSONALA	58	• Aktivnost 24: POTREBNA INFRASTRUKTURA ZA OBNOVO HABITATOV ALI VRST	104
• Aktivnost 12: OBVLADOVANJE OHRANJEVANJA – HABITATI	60	• Aktivnost 25: INFRASTRUKTURA ZA JAVNI DOSTOP	106
• Aktivnost 13: OBVLADOVANJE OHRANJEVANJA – VRSTE.....	66		

PREDGOVOR

Biotska raznovrstnost je raznolikost življenja v vseh njegovih oblikah – raznolikost vrst, genetske variacije znotraj vrste, in v ekosistemih. Človeštvu nudi celo vrsto prednost – na primer dobrine (recimo les in zdravilne snovi) in pomembne dejavnosti (na primer kroženje in zalogo ogljika, čisto vodo, blaženje podnebja in naravnih tveganj in opravevanje).

Trajna izguba raznovrstnosti se je izkazala kot eden najhujših problemov, s katerimi se danes sooča naša družba. Bogastvo evropske narave in habitati, ki to bogastvo omogočajo, velikega pomena z vidika kakovosti našega življenja. Še pomembneje pa je, da ta območja igrajo pomembno vlogo pri regulaciji naravnih sistemov (kroženje vode, podnebje) in nekaterih naravnih virov, od katerih je naša družba odvisna. Gospodarska vrednost tega "ekosistemskega servisa" je bistveno večja kot stroški njegovega varovanja in ohranjanja. Žal so nam ta stvari postale samoumevne. Njihovo vrednost spoznamo šele, če sistem razpade in pride do naravne katastrofe – poplav, visokih valov (cunamijev), itd.

Kot generalni direktor za okolje sem vesel naraščajoče pozornosti, ki jo posvečamo okoljskim problemom biotske raznovrstnosti. Varovanje in trajnostna raba naravne raznolikosti je velikega pomena za prihodnost našega planeta. Žal še ni deležna ustrezne stopnje skrbi in delovanja.

Hkrati se naši državljani zelo zanimajo za naravovarstveno problematiko. Televizijski dokumentarci o živalih so zelo priljubljeni; prav tako imajo nevladne organizacije, ki se ukvarjajo z varovanjem narave, milijone članov po vsej Evropi. Ta splošna skrb pa še ni usmerjena v odločno in usklajeno politično akcijo.

V zadnjih letih smo precej napredovali pri oblikovanju napredne in uspešne politike, ki bo zagotavljala čistejše in bolj zdravo okolje za vse državljane in hkrati spodbujala inovacije. Varovanje narave za prihodnje generacije je trajen proces; še mnogo moramo opraviti. Tega dela se bom pridno loteval v prihodnjih letih. Narava nam bo dajala užitke, izpolnitev, navdih in tolažbo. Narava je osnova naše kulture, jezika, psihološkega in duhovnega blagostanja.

Natura 2000 je evropsko ekološko omrežje območij ustanovljena z Direktivo o habitatih. Glavni namen projekta Natura 2000 je varovanje habitatnih tipov ter rastlinskih in živalskih vrst, ki so v interesu Evropske skupnosti. Natura 2000 je pomemben prispevek k dolgotrajnemu varovanju virov biotske raznovrstnosti Evropske skupnosti. Pomemben napredek je bil dosežen že z ustanovitvijo več kot 18.000 območij omrežja Natura 2000 v državah članicah. Delo se bliža koncu in pomembno je usmeriti pozornost na upravljanje območij. Izvajanje upravljaljskih načrtov pa seveda sproži problem finančnih in drugih potrebnih sredstev.

S tem Priročnikom boste bolje spoznali, kako uporabiti sredstva Evropske skupnosti za Naturo 2000, ki bodo prispevala k izvajanju Nature 2000 in s tem k skupnemu cilju varovanja biotske raznovrstnosti v Evropi.

Mogens Peter Carl

UVOD: NATURA 2000 IN FINANCIRANJE NATURE

Natura 2000 kratko in jedrnat

Natura 2000 je temeljni kamen varstva okolja v Evropski skupnosti. Do ustanovitve omrežja Natura 2000 je prišlo leta 1992 na osnovi sprejema Direktive o habitatih. Ta skupaj z Direktivo o pticah predstavlja okvir za varstvo živali in habitatov v Evropski skupnosti (ES oz. EC) in je ključna evropska pobuda za ohranjanje biotske raznovrstnosti v državah članicah.

Območja, ki so del omrežja Natura 2000, pokrivajo približno 15–30% površine vseh držav članic. Površina Evropske skupnosti, vključena v omrežje, je že večja od dvakratnega ozemlja Nemčije.

Natura 2000 bo evropsko ekološko omrežje zaščitnih območij, katere namen je vzdrževanje in obnavljanje ogroženih habitatov in vrst v interesu Skupnosti. Pri ustanavljanju omrežja so ES razdelili na 9 bio-geografskih regij: panonsko, borealno, celinsko, atlantsko, alpsko, makaronezijsko, stepsko, črnomorsko in mediteransko. Za vsako regijo država članica predlaga Evropski komisiji seznam območij na podlagi meril, ki so podana v Direktivi o habitatih, s pomočjo ETC (the European Topic Centre on Biological Diversity ETC – Evropski center za biotsko raznovrstnost), neodvisnih znanstvenikov strokovnjakov držav članic in nevladnih organizacij nato Komisija pretehta predloge, poskuša ustvariti trdno povezano in reprezentativno ekološko omrežje območij. Ko komisija sprejme skupni seznam območij Nature 2000, so države članice (po določenem obdobju tranzicije) odgovorne za izvajanje ukrepov, ki zagotavljajo ohranjanje območij Natura 2000 in preprečujejo njihovo degradacijo.

Da bi zadostile zahtevam in sprejele potrebne zaščitne ukrepe, morajo države članice investirati v oz. nadaljevati z investiranjem v infrastrukturo, aktivnosti, osebe in/ali institucije. Za učinkovito upravljanje območij so potrebne različne aktivnosti, n.pr.: razvoj planov obvladovanja, obnavljanje habitatov in aktivni posegi kot so selitve ali ocenjevanje vrst. Vse te aktivnosti predstavljajo stroške za države članice, pokrival pa naj bi jih državni proračun. Vendar 8. člen Direktive o habitatih predvideva možnost sofinanciranja iz proračuna Evropske skupnosti, ko je to potrebno.

Poleg tega, da prispeva k varstvu narave, lahko omrežje Natura 2000 bistveno pripomore tudi k precejšnjemu gospodarskemu in socialnemu razvoju. To vključuje n.pr.: vzdrževanje ekosistemov, preskrbo s hrano in lesom, ustvarjanje zaposlitvenih možnosti (n.pr.: v ekoturizmu), raznolikost lokalnih gospodarstev, povečanje socialne stabilnosti in izboljšanje življenjskih razmer ter zmanjšanje lokalne okoljske problematike, kot je onesnaževanje voda.

Priprave za Naturo 2000 potekajo tudi v dveh novih državah članicah, Bolgariji in Romuniji, ki sta se pridružili ES leta 2007. Obe državi sta Evropski komisiji že podali predloge seznamov svojih območij.

Financiranje Nature 2000

Komisija je v svojem Poročilu o financiranju Nature 2000, ki je bilo sprejeto 15. julija 2004, Svetu Evrope in Evropskemu parlamentu¹ predstavila svoja stališča glede finančnih potreb Nature 2000 in glede njihovega vključevanja v razne sklade oz. finančne instrumente Evropske skupnosti ter katere ukrepe je z njimi moč financirati.

V skladu z 8. členom je Evropska komisija pri pripravi Poročila s pomočjo Strokovne delovne skupine, sestavljene iz predstavnikov držav članic in strokovnjakov zainteresiranih strani, ocenila finančne potrebe za dobro delovanje omrežja. Končna ocena, t.j. 1,6 milijarde evrov na leto za ES-25 temelji na odgovorih, ki so jih države članice podale v poprej pripravljenem vprašalniku, prav tako pa ocena temelji tudi na dosedanjih stroških na območjih, ki jih že upravljajo.

V Poročilu predlagajo, z upoštevanjem dosedanje prakse, naj se prihodnje sofinanciranje izvaja znotraj obstoječih finančnih instrumentov, gre za t.i. »integralno opcijo«. Navedeni so naslednji razlogi za izbor t.i. integralne opcije:

- omogočila bo, da bo upravljanje z območji Natura 2000 del širšega upravljanja s pokrajinami v ES. Tako bo kmetijstvo v območjih omrežja Natura 2000 deležno finančne podpore skupne kmetijske politike in vsi posegi bodo del planov za kmetijski in regionalni razvoj. Tak komplementaren pristop bo omogočal omrežju območij Natura 2000, da bo bolj odigralo svojo vlogo pri varovanju evropske biotske raznovrstnosti kot bi jo v primeru, če bi bila ta območja izolirana ali bi drugače izstopala iz širšega planskega konteksta;
- državam članicam bo omogočila pri identifikaciji prednostnih nalog in razvoju načrtov in ukrepov, ki odlikavajo njihovo nacionalno in regionalno specifiko;
- na ta način se bo preprečilo podvajanje in prekrivanje različnih investicijskih skladov Evropske skupnosti in administrativne težave ter stroške transakcij, ki bi jih takšno podvajanje povzročalo.

1 COM (2004) 431 končna verzija, 15. julij 2004

‘Nov svet’ za evropsko financiranje narave

Mnogi, ki uporabljajo ta priročnik, že imajo izkušnje z zbiranjem sredstev za projekte Natura 2000, morda s pomočjo investicijskih skladov, ki so bili na voljo za obdobje 2000–06. Vedeti pa moramo, da je v Evropski skupnosti v okviru financiranja varstva narave za obdobje 2007–13 prišlo do precejšnjih sprememb. To pomeni, da mora tisti, ki želi zagotoviti sredstva za naravovarstvene projekte, poiskati nove možnosti v okviru predstavljenih možnosti v tem priročniku, prav tako pa tudi nadaljevati z iskanjem sredstev na nacionalni ravni.

Pogoji v novih skladih za obdobje 2007–13 odpirajo nove možnosti za razpolaganje s sredstvi za naravovarstvene projekte. Potrebe za investiranje v Naturo 2000 so natančno določene v vseh predpisih o financiranju, ki jih je izdala Evropska komisija v zvezi s predlogom proračuna za 2007–13.

Z namenom optimalnega koriščenja podanih možnosti, morajo države članice in vsi udeleženci v izvajanju naravovarstvenih projektov sodelovati tako, da izkoristijo vse možnosti, ki jih nudijo skladi Evropske skupnosti. To pomeni, da morajo nacionalni in regionalni organi, ki so odgovorni za programe investiranja, skupaj z upravitelji območij Natura 2000 in pokrajino, ki je vključena v ta območja, skrbno načrtovati, kako cilje in upravljanje Nature 2000 uskladiti in jih integrirati v širši koncept regionalnega, podeželskega in obalnega razvoja.

KOMU IN ČEMU JE NAMENJEN PRIROČNIK IN NJEGOVA UPORABA

Komu je namenjen priročnik?

Priročnik s smernicami (v nadaljevanju: Priročnik) je v prvi vrsti namenjen organom držav članic, ki so odgovorni za nacionalne in regionalne programe za obdobje 2007–13. Pomagati želi pri iskanju možnosti za ES sofinanciranje Nature 2000 in spodbuditi možnosti za polno vključitev v nacionalne in regionalne investicijske plane.

Priročnik je lahko uporaben tudi za organe, ki se ukvarjajo z razvijanjem planov obvladovanja za določena območja, saj vsebuje uporabne ideje, kako bi lahko določene upravljavske ukrepe financirali v bodoče.

Priročnik poziva nacionalne in regionalne organe, da upoštevajo vse možne ciljne skupine (t.i. končne uporabnike skladov Evropske skupnosti, ki dejansko izvajajo aktivnosti, povezane z območji Natura 2000) vključno z javno upravo, kmetovalci, gozdarji, ribiči, gojitelji rib (akvakulturisti), zasebnimi lastniki zemljišč, upravniki zemljišč, nevladnimi organizacijami, izobraževalnimi institucijami in malimi ter srednje velikimi podjetji. Čeprav vsebina Priročnika vseh teh ciljnih skupin ne nagevarja neposredno, jim lahko pomaga k boljši informiranosti o načrtih, ki nastajajo na nacionalni in regionalni ravni. Razen tega upravljavci območij Natura 2000 dobro vedo, kateri ukrepi so pomembni in jih je treba financirati. Zato lahko posredujejo svoje izkušnje in znanje relevantnim organom, ki so odgovorni za izdelavo nacionalnih in regionalnih planov.

Analiza sredstev, predstavljena v poglavju “Možnosti financiranja za aktivnosti, potrebne za upravljanje Nature 2000”, pokriva razne tipe območij Nature 2000 vključno z naslednjim: kmetijskimi zemljišči, gozdovi, drugimi zemljišči, kopenskimi oz. celinskimi vodami, mokrišči, obalnimi območji in morskimi površinami. Osvetljuje tudi možnosti za različne, prej omenjene ciljne skupine. Podrobnosti o ciljnih skupinah in območjih so zajete v poglavju o definicijah in opisih.

Čemu služi priročnik?

Večina sofinanciranja Evropske skupnosti za Naturo 2000 bo dodeljena preko obstoječih skladov oz. finančnih instrumentov Skupnosti s ciljem spodbude podeželskega, regionalnega in pomorskega razvoj v Skupnosti ES. Zagotavljanje trajnostne rabe virov in krepitev sodelovanja med varovanjem okolja in rastjo spodbuja tudi Lizbonska strategija. Tako bodo morali v obdobju 2007–13 skladi za nacionalni oz. regionalni razvoj in kohezijski programi, ki jih podpira Evropska skupnost, vedno bolj upoštevati okoljske vidike (n.pr.: projekt Natura 2000 in prednostna področja njihovega financiranja²).

Namen tega Priročnika je podati točne in najnovejše vire za nacionalne in regionalne organe, za iskanje možnosti za EU sofinanciranje v Naturo 2000 v obdobju 2007–13. Osredotoča se na glavne instrumente financiranja ES, ki bodo v veljavi v teh letih, vključno:

- s strukturnimi skladi (The Structural Funds) – Evropskim socialnim skladom (European Social Fund – ESF; slo. ESS) in Evropskim skladom za regionalni razvoj (European Regional Development Fund – ERDF; slo. ESRR);
- s Kohezijskim skladom (The Cohesion Fund);
- z Evropskim kmetijskim skladom za razvoj podeželja (The European Agricultural Fund for Rural Development – EAFRD; slo. EKSRP);
- z Evropskim skladom za ribištvo (The European Fisheries Fund – EFF; slo. ESR);
- s Finančnim instrumentom za okolje LIFE+ (The Financial Instrument for the Environment – LIFE+); ter,
- s Sedmim okvirnim programom za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitvene dejavnosti (The 7th Research Framework Programme – FP7).

Namen Priročnika je pomagati poiskati podobnosti in skupne točke med različnimi finančnimi instrumenti ter se izogniti podvajanju in prekrivanju.

Poudariti velja, da Priročnik predstavlja možnosti črpanja iz ES skladov, ki so načeloma na voljo na nacionalni in regionalni ravni. Vendar pa bodo dejanske možnosti financiranja Nature 2000 v obdobju 2007–13 določili nacionalni in regionalni programi, ki jih bodo pripravile države članice same. Priročnik ne pokriva financiranja vseh ukrepov, potrebnih za izvajanje Direktive o habitatih in pticah (n.pr.: obdelave načrtov za posamezne vrste ločeno od upravljanja območja). Priročnik pokriva le aktivnosti, ki se nanašajo na območja omrežja Nature 2000.

Če povzamemo, bo Priročnik:

- opozoril na možnosti financiranja za Naturo 2000 na ravni ES;
- pomagal pri razumevanju novih predpisov na operativni ravni;
- opozoril na splošne možnosti financiranja, ki niso takoj očitne.

Prednosti Priročnika z navodili

Priročnik z navodili naj bi imel naslednje prednosti:

- možnost preveriti, ali je poskrbljeno za vse potrebne ukrepe in ali poznamo in uporabljamo vse možnosti soinvestiranja;
- podporo pri prihodnji oceni programov;
- pomembne temeljne informacije pri razvoju planov upravljanja.

Kljub dejstvu, da je del načrtovanja nacionalnega programa za obdobje od 2007–13 že končan, pa je celoten proces načrtovanja, sprejemanja in izvajanja programov in izbiranja projektov še na začetku. Priročnik bo predstavljen na delavnicah na nacionalni ravni in uporabljen v procesu financiranja.

Izdelava Priročnika je skupaj z njegovo distribucijo v države članice na delavnicah le korak v daljšem procesu. Skladi Evropske skupnosti so bili v preteklosti razdeljeni predvsem v programu LIFE in namenjeni posameznim projektom. Možnosti za investiranje v razvoj podeželja in strukturni skladi v prejšnjih finančnih obdobjih niso bili prav široko koriščeni. Vključevanje sofinanciranja Nature 2000 v obstoječe sklade Skupnosti, kot jih predlaga Evropska komisija za obdobje 2007–13, je torej nov pristop za večino organov in zainteresiranih strani.

Uveljavljanje novega sistema bo na nacionalni ravni gotovo trajalo kar nekaj časa. Zato je namen Priročnika pomagati pri pripravi sedanjih nacionalnih programov in podpirati boljše uveljavljanje integriranega načina v daljšem obdobju.

2 Zveza z: Integrated guidelines for Growth and Jobs (2005–08) (COM(2005)141); Microeconomic guidelines - Smernica 14; Sporočanje s strani Komisije: Cohesion Policy in Support of Growth and Jobs: Community Strategic Guidelines, 2007–13 (COM (2005) 299)..

DEFINICIJE IN OPISI, ZGRADBA, VSEBINA IN UPORABA

Definicije in opisi

Ciljne skupine

Ta dokument naj bi podajal nasvete strokovnjakom v državah članicah, ki so odgovorni za nacionalne in regionalne plane v obdobju 2007–13. Strokovnjake poziva, da upoštevajo vse možne ciljne skupine, ki bi lahko izvajale aktivnosti v zvezi z območji Natura 2000. Tabela 1 podrobno razlaga kategorije vključenih ciljnih skupin. Kategorije so bile določene z namenom ločiti tiste, ki imajo pravne interese na zemljiščih (n.pr.: lastniki, najemniki) od drugih.

Tipi območij Nature 2000

Tabela 2 podaja kategorizacijo tipov območij Natura 2000, ki so bili vključeni v analizo predpisov, predlaganih v naslednjem poglavju. Priročnik poziva nacionalne in regionalne organe k upoštevanju različnih tipov naštetih območij Nature.

TABELA 1: CILJNE SKUPINE PO ANALIZI SKLADOV

Javna uprava	Javna uprava so vladni organi in javni posvetovalni organi na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni. Javna uprava vključuje: vladne agencije kot oddelke in ministrstva, regionalne organe kot regionalno oblast, vodne in zdravstvene organe oz. telesa itd. Nasveti v tej rubriki so namenjeni posvetovalnim organom pri upravljanju, ki niso lastniki zemljišč.
Kmetovalci (kmetje)	Posamezniki ali organizacije, ki se ukvarjajo s komercialno kmetijsko dejavnostjo.
Gozdarji	Posamezniki ali organizacije, ki se ukvarjajo s komercialno gozdarsko dejavnostjo.
Zasebni lastniki zemljišč	Posamezniki ali organizacije, ki so lastniki zemljišč (n.pr.: privatni lastniki gozdov). Lahko vključuje tiste, ki se ukvarjajo z nekomercialnimi dejavnostmi na zemljiščih (razen kmetovalcev in gozdarjev).
Javni lastniki zemljišč	Javne organizacije in telesa, ki so lastniki zemljišč (n.pr.: privatni lastniki gozdov). Lahko vključuje tiste, ki se ukvarjajo z nekomercialnimi dejavnostmi na zemljiščih (razen kmetovalcev in gozdarjev).
Ribiči in akva-kulturisti	Posamezniki in organizacije, ki se ukvarjajo s komercialnim ribolovom in akva-kulturo.
Upravljalci zemljišč	Posamezniki in organizacije, ki upravljajo z zemljišči, a niso lastniki. Lahko vključuje tiste, ki se ukvarjajo z nekomercialnimi dejavnostmi na zemljiščih (razen kmetovalcev in gozdarjev).
Nevladne organizacije	Nevladne organizacije, ki niso lastniki zemljišč niti ne upravljajo z njimi, a želijo podpreti Naturo 2000.
Mala in srednje velika podjetja	Mala in srednje velika podjetja, kot jih določajo priporočila Evropske komisije 2003/361/EC z dne 6. maja 2003, ki govorijo o definiciji mikro, malih in srednjih podjetij, OJ L 124, p. 36-41, z dne 20. maja 2003.
Izobraževalne ustanove	Organizacije, ki se ukvarjajo z izobraževanjem.
Drugi	Drugi posamezniki in organizacije, ki ne spadajo v nobeno od naštetih kategorij.

TABELA 2: TIPI OBMOČIJ NATURE 2000

Kmetijska zemljišča	Samo kmetijska zemljišča v uporabi, vključno z obdelanimi sadovnjaki.
Gozdovi	Gozdovi, vključno z ograjenimi pašniki in jahalnimi potmi.
Druga celinska zemljišča	Vključuje alpska področja, garigo, vsa druga področja, ki niso vključena v druge kategorije (n.pr.: pašniki, ki niso opredeljeni kot obdelovalno kmetijsko zemljišče). Vključuje zapuščeno obdelovalno zemljo in sadovnjake.
Celinske vode	Reke, jezera, sladke vode.
Mokrišča	Močvirja, barja, estuarije [lahko se pokriva z obalnimi področji].
Obalna področja	Peščene sipine, plaže, blata, notranje vode (do 12nm) [lahko se pokriva z mokrišči].
Morske površine	Odprto morje (zunaj pasu 12 navtičnih milj).

TABELA 3: SEZNAM AKTIVNOSTI ZA UPRAVLJANJE NATURE 2000

Kategorizacija	Št.	Tipi aktivnosti	Natančnejši opis
Vzpostavitev območij Nature 2000	1	Vodenje procesa izbire območij.	Financiranje organov, ki izbirajo območja.
	2	Znanstvene raziskave/popisi za identifikacijo območij: strokovne ocene, popisi, izdelava zemljevidov, ocena razmer.	Znanstvene raziskave, raziskovalno osebje, delavnice in srečanja, zbirka podatkovnih baz, itd.
	3	Priprava osnovnih informacij in propagandnega gradiva.	Vključno s priročniki, seminarji, delavnicami, informativnimi gradivi za izobraževanje in informiranje.
	4	Pilotni projekti.	Začetni poskusni projekti na območjih.
Načrtovanje upravljanja	5	Priprave za upravljavske načrte, strategije in sheme.	Razdelava in/ali dopolnitev upravljavskih in akcijskih načrtov, načrtov uporabe zemljišča, itd.
	6	Ustanovitev upravljavskih teles.	Zagonsko financiranje, študije izvedljivosti, upravljavski načrti, itd.
	7	Posvetovanja – javna srečanja, povezave z lastniki zemljišč.	Vključno s stroški za organiziranje srečanj in delavnic, tiskanje rezultatov posvetovanj, finančna podpora zainteresiranih strani, itd. Lahko vključuje mrežne aktivnosti (potovanja, srečanja, delavnice).
	8	Pregled upravljavskih načrtov, strategij in shem.	Pregled in popravki upravljavskih načrtov in strategij.
	9	Tekoči stroški upravljavskih teles (vzdrževanje stavb in opreme).	Vključno s tekočimi stroški, nastalimi zaradi amortizacije infrastrukture, potrošnega materiala, potnih stroškov, najemnin, lizingov, itd.
	10	Vzdrževanje objektov za javnost, interpretacijske aktivnosti, opazovalnice in kioski itd.	Vključno s stroški vodičev, zemljevidov, dodatnega osebja.
	11	Osebje (varstveni/projektne uslužbenci, čuvaji/logarji, delavci).	Tekoči stroški osebja.
Tekoče vzdrževanje habitatov in ocenjevanje	12	Naravovarstveni ukrepi: vzdrževanje in izboljševanje najprimernejšega stanja habitatov.	Vključno s popravili, izgradnjo prehodov za živali, vzdrževanje specifičnih habitatov, pripravo načrtov za upravljanje.
	13	Naravovarstveni ukrepi: vzdrževanje in izboljševanje najprimernejšega stanja vrste.	Vključno s popravili, izgradnjo prehodov za živali, z vzdrževanjem specifičnih vrst (flora in favna), načrti.
	14	Naravovarstveni ukrepi v zvezi z invazivnimi tujimi vrstami (IAS).	Vključno s popravili, infrastrukturo, upravljanje s specifičnimi vrstami, priprava upravljavskih načrtov.
	15	Izvedba upravljavskih shem in dogovorov z lastniki in upravljavci zemljišč ali vode za upoštevanje določenih navodil.	Vključuje: • kmetijsko-okoljske ukrepe, n.pr.: živalim prijazne proizvodne metode, obnova habitatov na kmetijskih zemljiščih, ekstenzivno živinorejo, ohranjanje travnikov itd.; • gozdno okoljske ukrepe, n.pr.: ustanavljanje področij brez eksploatacije, ohranjanje mrtvega lesa, kontrola ali iztrebljanje invazivnih tujerodnih vrst, pogozdovanje, vzdrževanje specifične vegetacije itd.; • vodno okoljske ukrepe, n.pr.: vzdrževanje habitatov na akvakulturnih področjih itd. (nanaša se na ribogojstvo, ne na ribištvo).
	16	Določanje storitev; nadomestila za izgubljene pravice in dohodke; razvijanje sprejemljivih odnosov s sosedi.	Stroški nadomestil, n.pr.: kmetovalcem, gozdarjem ali drugim lastnikom zemljišč ali uporabnikom zaradi izpada dohodka kot posledica ukrepov zaradi Nature 2000.
	17	Ocenjevanje in nadzor.	V glavnem se nanaša na enkratne stroške, povezane z ocenjevanjem in nadzorom, n.pr.: razvijanje planov za ocenjevanje, metode in opremo; usposabljanje osebja.
	18	Obvladovanje tveganja: požarna varnost in nadzor, poplave, itd.	Vključuje priprave za varovanje in načrte za požarno varnost, razvoj pomembne infrastrukture in nabavo opreme.
	19	Nadzor območij.	Vključuje tekoče nadzorovanje, logarsko službo. Lahko vključuje stroške osebja, potrošnega materiala, potovanj, itd, s ciljem nadzorovanja in varovanja, vključno z nadzorom škodljivih oblik rekreacije, škodljivih gospodarskih aktivnosti in izvajanjem zaščite proti požarom v naravi.
	20	Oskrba z informacijskim in propagandnim gradivom.	Vključuje vzpostavlanje komunikacijskega omrežja, tiskanje novic in gradiva za osveščanje in informiranje, postavljanje in vzdrževanje spletnih strani itd.
	21	Usposabljanje in izobraževanje.	Vključuje izdelavo priročnikov, izvedbo seminarjev, delavnic, informativnega gradiva.
	22	Kapacitete za privabljanje obiskovalcev in uživanje v območjih Nature 2000.	

Investicijski stroški	23	Nakup zemljišč, vključno s kompenzacijami za razvojne pravice.	Nakup zemljišč, ki služijo varstvu okolja in upravljavskim shemam.
	24	Infrastruktura, potrebna za obnovo habitata ali vrste.	Vključuje celo paleto ukrepov za ureditev infrastrukture, specifične za upravljanje okolja, n.pr.: za varstvo voda v šotnih barjih in rudnikih. Lahko vključuje nabavo opreme: velja za opremo, pomembno za tekoče varstvo in upravljanje institucij in dejavnosti, kakor je pisarniška oprema, gradiva, namenjena ocenjevanju, čolne, fotoaparate, kamere, itd.
	25	Kapacitete za obiskovalce in interpretativne aktivnosti, opazovalnice in kioske, itd.	Infrastruktura za javno rabo, uporabna za varovanje in upravljanje okolja (n.pr.: infrastruktura, ki povečuje dodano vrednost, table, opazovalnice, centri za obiskovalce). Lahko vključuje nabavo opreme (pomembne za zaščito in upravljanje ustanov in dejavnosti, n.pr.: pisarniška oprema, oprema za nadzor, čolni, potapljaška oprema, itd.).

Vrste aktivnosti

Do katere mere so aktivnosti, ki so povezane z upravljanjem območij Natura 2000, upravičene do sredstev, je seveda različno. Zato so bile razdeljene po kategorijah v naslednji tabeli. Omenjeni seznam petindvajsetih aktivnosti je bil povzet po seznamu v Prilogi št. 3 k Poročilu Evropske komisije o financiranju Nature 2000 (COM (2004) 431 final), ki izhaja iz seznama, določenega v 8. členu Delovne skupine in je vključen v končno Poročilo o financiranju Nature 2000³.

Delovna skupina je ugotovila, še zdaleč ni lahka naloga in da lahko pride do tega, da se države članice na različne načine lotijo kategorizacije in opisa le-teh. Isto ugotavljajo tudi pisci tega priročnika. Če želijo države članice pridobiti sredstva Evropske skupnosti za upravljavsko aktivnost, ki ni naštet na naslednjem seznamu, svetujemo, naj se obrnejo na uslužbenke organa Evropske komisije (DG-Environment) in pomagali jim bodo z obrazložitvijo.

Zgradba in vsebina:

V tabelah so informacije o možnostih financiranja pri različnih skladih Evropske skupnosti za vsakega od 25 tipov aktivnosti. Vsaka tabela se nanaša na določen člen evropske zakonodaje, ki je ustreza posameznim aktivnostim. v zvezi z vsakim členom so predstavljeni naslednji podatki:

- številka člena,
- vsebina člena (naslov),
- možne ciljne skupine*,
- možni tipi območij*,
- omejitve območja glede primernosti (n.pr.: omejitve območja pod strukturnimi skladi),
- druge možne omejitve/ugovori,
- možni primeri uporabe člena pri upravljanju območij Nature 2000.

* Teh informacij ni v tabelah za strukturne/kohezijske sklade, ker se zaradi narave teh predpisov ne morejo uporabljati.

3 Glej: http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/index_en.htm.

Nekaj sprememb/ dodatkov je dodanih na seznam, kot je predlagala Spremljevalna delovna skupina za ta projekt..

Uporaba

Vsak evropski sklad, ki smo ga proučili ob nastajanju priročnika, deluje po sistemu in v skladu z zahtevami, določenimi v posebnih predpisih. Analiza možnosti, ki je predstavljena v tabelah na koncu 5. poglavja, temelji na besedilu predpisov Evropske skupnosti (osnutek ali končna različica, če je na voljo).

Za sklade, usklajene s procesom načrtovanja, moramo vedeti, da je njihova razpoložljivost za določeno aktivnost odvisna od vsebine več strateških in operativnih dokumentov, vključno z upoštevanjem naslednjega:

- besedila predpisa, objavljenega v Uradnem listu;
- vsebine "strateških" načrtov in planov (n.pr.: nacionalni strateški plani v sklopu EFF, nacionalni strateški plani v sklopu EAFRD, nacionalni strateški okviri za ERDF, ESF in Kohezijski sklad); le-te sestavijo države članice;
- vsebine "operativnih" nacionalnih ali regionalnih prednostnih programov (n.pr.: programi za razvoj podeželja v sklopu EAFRD, nacionalni operativni programi v sklopu EFF, operativni programi v sklopu Strukturnih skladov in Kohezijskega sklada, nacionalni letne prednostne delovne naloge v sklopu LIFE+).

Te ravni načrtovanja podrobnosti omogočajo vsaki državi članici in/ali regiji prepoznati, kaj je zanjo najpomembnejše in določiti prednostne naloge v skladu s tem. Skladi pokrivajo različen obseg podrobnosti na posamezni ravni. Na primer programi za razvoj podeželja, ki jih razvijajo v sklopu EAFRD, vsebujejo zelo natančne opise posameznih ukrepov, ki jih lahko financirajo. Nasprotno pa so plani in načrti za EFRD, ESS in Kohezijske sklade bolj strateški in ne vsebujejo natančnih opisov posameznih ukrepov. Na nacionalni ravni Evropska komisija ne nosi primarne odgovornosti za določanje vsebine programov, lahko pa preveri, če so v skladu s prednostnimi področji Evropske skupnosti, kakor jih določajo predpisi in strateške smernice. v preteklosti so osnutek programov za črpanje iz skladov Evropske skupnosti pripravljala (med drugim) finančna, okoljska, kmetijska in razvojna ministrstva.

Uporabniki Priročnika morajo vedeti, da členi v tabelah ne omogočajo enakih možnosti za določeno dejavnost v vseh državah članicah. Možnosti sofinanciranja so vedno odvisne od širšega konteksta in ciljev zakonodaje (n.pr.: regionalni razvoj) in v nekaterih primerih je sam člen omejen na določen kontekst (n.pr.: preprečevanje tveganja, obnovljiva energija). Upravljanje območij Natura 2000 bo verjetno sestavljeno iz več ukrepov, ki se bodo v odvisnosti od območja financirali iz različnih evropskih skladov v skladu z različnimi členi. Pravzaprav bodo morali biti upravljavci prav spretni, da si bodo zagotovili sredstva in programe, s katerimi bodo lahko pokrili potrebe za Naturo 2000 iz vseh obstoječih evropskih in drugih virov.

Na koncu tabel so strani z opisi vseh pomembnejših skladov Evropske skupnosti. Podajajo kratek opis ciljev posameznega sklada, procese programiranja in naštevajo člene, ki so pomembni za Naturo 2000 (najdemo jih v tabelah).

Opomba: Ta priročnik ni nadomestilo za raziskovanje možnosti financiranja na lokalni ravni; mnoge države članice imajo svoje neodvisne programe financiranja, ki se jih da uporabiti za Naturo 2000. Priročnik vsebuje le informacije o pomembnejših skladih Evropske skupnosti.

OPIS SKLADOV

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EAFRD)

Uredba sveta Evrope (EC) št. 1698/2005 z dne 20. septembra 2005 o podpori razvoju podeželja s pomočjo Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EAFRD). OJ L 277/2 21.10.2005.

Glej tudi: Evropske strateške smernice za podeželski razvoj. OJ L 55/20 25.02.2006.

Cilji

Cilji EAFRD so razloženi v 4. členu. 'Podpora razvoju podeželja prispeva k doseganju naslednjih ciljev:

- izboljšanju konkurenčnosti kmetijstva in gozdarstva s podporo za prestrukturiranje, razvoj in inovacije;
- izboljšanju okolja in pokrajine s podporo za upravljanje z zemljišči;
- izboljšanju kakovosti življenja na podeželskih območjih in spodbujanju diverzifikacije gospodarskih dejavnosti.'

Programiranje

EAFRD bo deloval v skladu s programskim pristopom za obdobje 2007–13. Strokovnjaki držav članic morajo razviti nacionalne strateške plane (NSP) in Programe za razvoj podeželja (RDP), na osnovi katerih se bo izvedla adaptacija predpisov in strateških smernic na nacionalno/regionalno raven. v mnogih primerih bo prišlo do identifikacije prednostnih nalog za reševanje določenih problemov na nacionalni ali regionalni ravni.

Predpisi sklada EAFRD natančno določajo zahtevan proces za razvoj Nacionalnega strateškega plana (NSP) in Programa za razvoj podeželja (RDP) ter kakšna naj bo vsebina in oblika (glej naslova II in III). Dejavnosti, ki niso vključene v Program za razvoj podeželja, se ne morejo financirati iz sklada EAFRD. Zato je tako pomembno, da so potrebe in cilji, povezani z upravljanjem območij Natura 2000, vključeni v nacionalne strateške plane in da so ukrepi posledično vključeni v Program za razvoj podeželja, če nameravajo strokovnjaki črpati sredstva iz tega sklada za sofinanciranje takšnih aktivnosti.

Izvedbeni predpisi Uredbe o EAFRD podajajo več podrobnosti o tem, kako naj se ukrepi Uredbe št. 1698/2005 uporabljajo s strani držav članic. Te uredbe so naslednje: Uredba Komisije (EC) št. 1974/2006 z dne 15. decembra 2006, ki navaja podrobna pravila za uporabo Uredbe Sveta Evrope (EC) št. 1698/2005 glede podpore za razvoj podeželja Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EAFRD)⁴ in Uredbe Komisije (EC) št. 1975/2006 z dne 7. decembra 2006, ki navaja podrobna pravila za implementacijo Uredbe Sveta Evrope (EC) št. 1698/2005, in sicer v zvezi z implementacijo kontrolnih postopkov kot tudi navzkrižne skladnosti s spoštovanjem podpornih ukrepov za razvoj podeželja⁵.

Financiranje

EAFRD je strukturiran po štirih »oseh« razvoja podeželja in minimalni stroški na vsaki osi se takole razlikujejo:

Države članice lahko fleksibilno razdelijo stroške na štiri osi, če se le držijo minimalnega praga. Četrta os na vodilnem primeru je razvita kot prerez, ki omogoča integriran razvoj podeželja tako, da se loteva vidikov v vsaki posamezni ali vseh treh drugih oseh (glej okvirček). Treba je opozoriti, da bo med ukrepi na nacionalni ravni verjetno nekaj konkurence za sredstva zaradi celotnega obsega sredstev v obdobju 2007–13 in zainteresirane strani bodo morale ukrepe, ki podpirajo Naturo 2000, dobro promovirati, da bodo pridobili prednost pred drugimi ukrepi. Nujno je torej dinamično razmišljanje. Zainteresirane strani in državna uprava naj skupaj iščejo možnosti za uporabo razpoložljivih možnosti v okviru EAFRD, da bodo na ta način zagotovili celovit razvoj podeželja. To pomeni izbrati skupine ukrepov, ki bodo koristne ne le za lokalno okolje in Naturo 2000, temveč tudi za lokalno gospodarstvo in družbo.

4 http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2006/l_368/l_36820061223en00150073.pdf

5 http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2006/l_368/l_36820061223en00740084.pdf

VODILNI PRIMER

Vodilni primer predstavlja četrto os novega EAFRD in bo prispeval k prednostnim področjem prvih treh osi (n.pr.: izboljšal konkurenčnost, okolje in krajino in kakovost življenja na podeželju, diverzificiral podeželsko gospodarstvo), pa tudi spodbujal razvoj podeželja in boljše upravljanje. Približno 5 % vsega EAFRD sklada bo namenjeno temu primeru (2,5% za nove države članice). Vodilne lokalne strategije so vezane na določeno območje, da kar najbolje izkoristijo obstoječe vire in občutek pripadnosti. Javno-zasebna partnerstva, imenovana lokalne akcijske skupine (LASi), ugotavljajo razvojne potrebe v svoji podeželski skupnosti. Te se potem prene-sejo v razvojni plan. Financiranje pomaga lokalnim akcijskim skupinam spodbujati in podpirati razvoj manjših, inovativnih projektov v skladu z razvojnimi potrebami in trajnostnim razvojem. Vodilni primer promovira sodelovanje med LASi in različnimi evropskimi deželami, da skupaj razvijajo projekte in ustvarjajo mreže na regionalni, nacionalni in evropski ravni. v minulih programskih obdobjih so imeli mnogi vodilni primeri precejšnje prednosti za Naturo 2000. Glavna korist Vodilnega primera ni v velikih finančnih sredstvih za posamezen ukrep za Naturo 2000, ampak predvsem v pristopu, ki spodbuja sodelovanje lokalnih dejavnikov in razvoj integriranih projektov. Zato je zelo primeren za območja, kjer strateško kombinirajo varovanje narave in trajnostno rabo zemljišč kot poudarjanje vrednosti območij Natura 2000, n.pr.: z eko-turizmom ali prodajo regionalnih izdelkov. Primeri prejšnjih Vodilnih primerov in programov in dodatne informacije so na voljo na: http://europa.eu.int/comm/agriculture/rur/leaderplus/index_en.htm

TABELA 4: OSI PREDNOSTNIH NALOG EAFRD

Os	Minimalna poraba (%)
1. Izboljšati konkurenčnost kmetijskega in gozdarskega sektorja.	10
2. Izboljšati okolje in pokrajino.	25
3. Kakovost življenja na podeželju in diversifikacija podeželskega gospodarstva.	10
4. Vodilni primer.	5

TABELA 5: POMEMBNI DATUMI V PROCESU IZVAJANJA EAFRD

Dejavnost	Datum
Mnenje Evropskega parlamenta o Strateških smernicah skupnosti za razvoj podeželja; strateške smernice Skupnosti sprejme Svet Evrope.	februar 2006
Države članice se posvetujejo o nacionalnih strateških programih (NSP). Izvajanje uredb, ki jih sprejme Evropska komisija.	januar–marec 2006 april–junij 2006
Države članice predložijo nacionalne strateške programe.	Marec–maj 2006, t.j. največ 3 mesece po sprejetju evropskih strateških smernic, vendar odvisno od prevzete splošne uredbe o strukturnih skladih.
Odgovorni organi predložijo programe za razvoj podeželja (RDP).	najmanj 2 – največ 4 mesece po predložitvi NSP-jev
Pogajanja o RDP med Evropsko komisijo in državami članicami.	6 mesecev po predložitvi RDP-jev
Izvajanje NSP in RDP se začne.	1. januar 2007

Opomba: Zgornja tabela ponuja le približne datume glede na to, da je edini konkretni datum 1. januar 2007 za začetek NSP in RDP. Dodatni odlog pri zaključevanju finančnih perspektiv bi lahko povzročil kasnejše zaključevanje NSP in RDP v državah članicah, dokler ne bodo prepričane o jasnem proračunskem okviru, znotraj katerega lahko delujejo njihovi programi.

TABELA 6: SEZNAM POMEMBNIH ČLENOV V UREDBI EAFRD V ZVEZI Z NATURO 2000⁶

Člen	Besedilo
20(a)(i)	Strokovno usposabljanje in informacijske aktivnosti, vključno s širjenjem strokovnega znanja in inovativne prakse, za osebe, ki se ukvarjajo s kmetijsko, prehrabeno in gozdarsko panogo.
	Podpora konkurenčnosti kmetijske in gozdarske panoge bo zavzemala: ustanavljanje kmetijske uprave, kmetijske olajšave in svetovalno službo, kot tudi gozdarsko svetovalno službo.
20(b)(ii)	Izboljšanje gospodarske vrednosti gozdov.
20(b)(vi)	Obnova kmetijsko-kulturnega proizvodnega potenciala zaradi škode kot posledica naravnih nesreč in uvedba ustreznih preventivnih ukrepov.
36(a)(i)	Plačila zaradi naravnih ovir za kmetovalce v gorskih območjih.
36(a)(ii)	Plačila za kmetovalce zaradi naravnih ovir, ki niso povezana z gorskimi območji.
36(a)(iii)	Finančna pomoč Natura 2000 in plačila, vezana na Direktivo 2000/60/EC.
36(a)(iv)	Kmetijsko-okoljska plačila.
36(a)(vi)	Podpora za neproduktivne investicije [kmetijska zemljišča].
36(b)(i)	Prvo pogozdovanje kmetijskih zemljišč.
36(b)(ii)	Prva vzpostavitev kmetijsko-gozdarskih sistemov na kmetijskih zemljiščih.
36(b)(iii)	Prvo pogozdovanje nekmetijskih zemljišč.
36(b)(iv)	Finančna pomoč Natura 2000 [gozdovi].
36(b)(v)	Gozdarsko-okoljska plačila.
36(b)(vi)	Obnova gozdarskih potencialov in uvedba preventivnih ukrepov.
36(b)(vii)	Podpora za neproduktivne investicije [gozdovi].
52(a)(i)	Spremenjena usmeritev v nekmetijske aktivnosti.
52(a)(iii)	Spodbujanje turističnih aktivnosti.
52(b)(iii)	Varovanje in nadgradnja podeželske dediščine.
52(c)	Ukrep glede usposabljanja in informiranja za gospodarske izvajalce na področjih, ki jih pokriva os 3.
52(d)	Pridobivanje znanj ter ukrepi za animiranje z vidika priprave in uvedbe lokalne razvojne strategije.
63	Vodilni primer

6 **Opomba:** Ta priročnik ni nadomestilo za dejansko objavljene Uredbe s prečiščenim zakonskim besedilom, ki ureja upravljanje s Skladi.

Evropski sklad za ribištvo (EFF)

Uredba Sveta (EC) št. 1198/2006 z dne 27. julija 2006 o Evropskem skladu za ribištvo.

Cilji

Cilji Evropskega sklada za ribištvo (EFF) so razloženi v 4. členu. Vključujejo (med drugim):

- podporo Skupni ribiški politiki (Common Fisheries Policy – CFP),
- pospeševanje varstva in poudarjanje okoljevarstva in naravnih virov v zvezi z ribiško panogo,
- spodbujanje trajnostnega razvoja in izboljševanje kakovosti življenja na področjih, ki so aktivna v ribiški panogi.

Programiranje

EFF deluje v skladu s programskim pristopom za obdobje 2007-13. Države članice naj razvijejo in sprejmejo nacionalne strateške plane, pripravijo strategijo za ribištvo v povezavi s CFP in nacionalnimi operativnimi programi (NOP), ki natančno določajo, kako naj se sredstva EFF porabijo v skladu z nacionalnimi strateškimi programi.

Uredba o EFF točno določa proces razvoja in sprejemanje nacionalnih strateških programov hkrati z njihovo vsebino/zgradbo (glej 15. člen). Nacionalni operativni programi so bolj specifični in ciljni kot nacionalni strateški programi. Določali bodo, kako bodo države članice uporabile sklade EFF (glej Uredbo o EFF, 17. člen). Priprave bodo okvirje za izvajanje taktike in prednostnih nalog za sofinanciranje EFF. Aktivnosti naj torej ne bi načrtovali v okviru EFF, če niso vključene v nacionalni operativni program. **Torej je pomembno, da so aktivnosti v zvezi z upravljanjem območij Natura 2000 vključene v nacionalnem operativnem programu, če želijo države članice zanje dobiti sofinanciranje.**

TABELA 7:
POMEMBNI DATUMI V PROCESU IZVAJANJA EFF

Dejavnost	Datum
Država članica predloži nacionalne strateške programe (NSP).	Najpozneje ob predložitvi NOP.
Država članica predloži nacionalne operativne programe (NOP).	Do 31. decembra 2006.
Evropska komisija lahko zahteva od države članice, da dopolni NOP.	V dveh mesecih po predložitvi NOP.
Komisija odobri NOP.	Do štiri mesece po predložitvi odobrenih NOP.
NOP stopijo v veljavo.	1. januar 2007.
Razprava o izkušnjah pri izvajanju NSP, organizira jo Evropska komisija, temelji pa na pisnih prijavah držav članic.	21. december 2011.

TABELA 8: SEZNAM POMEMBNIH ČLENOV V UREDBI EFF V ZVEZI Z NATURO 2000⁷

Člen	Besedilo
4	Cilji
21	Obseg ukrepov delovanja za 1. prioriteto os: ref 20(c) socialno-gospodarska kompenzacija za podporo upravljanja voznega parka, vključno s poklicnim izobraževanjem.
27(1)(a)	Sklad lahko prispeva sredstva za socialno-gospodarske ukrepe. Le-te predlagajo države članice za ribiče, ki jih prizadej razvoju v ribištvo in vključujejo: 1(a) preobrazba aktivnosti z vidika pospeševanja različnih delovnih mest za ribiče.
27(1)(c)	Sklad lahko prispeva sredstva za socialno-gospodarske ukrepe, ki jih predlagajo države članice za ribiče, ki jih je prizadej razvoju v ribištvo in vključujejo: 1(c) Sheme za prekvalificiranje pri panogah izven morskega ribolova.
28	Obseg ukrepov delovanja za 2. prioriteto os: v akvakulturni proizvodnji.
29(1)(b)	Uvedba vodnokulturnih metod za trajnostno zmanjševanje negativnega vpliva ali za spodbujanje pozitivnega vpliva na okolje v primerjavi z običajno prakso v vodnokulturni panogi.
29(1)(c)	Podpora za tradicionalne vodnokulturne aktivnosti, pomembne za ohranjanje in razvoj tako gospodarskih in socialnih struktur kot tudi okolja.
30(2)(a)	Oblike vodne kulture, ki vključujejo zaščito in izboljševanje okolja, naravne vire, genetsko raznovrstnost ter upravljanje s pokrajino in tradicionalne lastnosti vodnokulturnih con.
30(2)(d)	Trajnostna vodna kultura v skladu s specifičnimi okoljskimi omejitvami, ki izhajajo iz določitve območij Nature 2000 v skladu z Direktivo 92/43/EEC.
36	Obseg ukrepov za 3. prioriteto os; ukrepi v skupnem interesu.
37(a)	Trajnostni prispevek k boljšemu obvladovanju ali ohranitvi virov.
37(b)	Pospeševanje selektivnih ribolovnih metod ali opreme ter zmanjšanje stranskega ulova.
37(c)	Odstranitev izgubljenih ribolovnih naprav iz morja, da ne povzročajo škode.
37(g)	Razvoj, prestrukturiranje ali izboljšanje vodno-kulturnih objektov.

⁷ **Opomba: Ta priročnik ni nadomestilo za dejansko objavljene Uredbe s prečiščenim zakonskim besedilom, ki ureja upravljanje s Skladi.**

37(i)	Nadgradnjai profesionalnih veščin ali razvoj novih izo- braževalnih metod in orodij.
37(j)	Spodbujanje sodelovanja med znanstveniki in izvajalci v ribiški panogi.
38(2)(a)	Izgradnja ali namestitvev statičnih ali premičnih objek- tov z namenom zaščite in razvoja vodne favne in flore.
38(2)(b)	Rehabilitacija kopenskih voda, vključno z omogoča- njem prostora za drstenje ali migracijskih poti migracij- skih vrst.
38(2)(c)	Kjer je neposredna povezava z ribiškimi aktivnostmi, z namenom zaščite in izboljševanja okolja v okviru N2K, razen v primeru tekočih stroškov.
41(2)(b)	Pilotni projekti: za omogočitev testov pri izvajanju pla- nov obvladovanja in alokacijskih planov obsega ribo- lova; po potrebi vključno z vzpostavitvijo neribolovnih con s ciljem ocene bioloških in finančnih posledic ter eksperimentalne ponovne vzpostavitve zalog rib.
41(2)(c)	Pilotni projekti: za razvoj in preizkušanje metod za iz- boljševanje selekcije naprav, za zmanjševanje stran- skega ulova ter vplivov na okolje, še posebej na mor- skem dnu.
43	Obseg ukrepov za 4. prioriteto os, posebna referenca (2)(b), (c), (d).
44(1)(b)	Prestrukturiranje in preusmerjanje gospodarskih dejav- nosti, še posebej na podlagi pospeševanja ekoturizma; pod pogojem, da rezultat teh dejavnosti ni povečanje ribolovnega obsega.
44(1)(c)	Preobrazbene aktivnosti na podlagi pospeševanja raz- ličnega zaposlovanja ribičev s pomočjo ustvarjanja no- vih delovnih mest zunaj ribiške panoge.
44(1)(e)	Podpiranje malih ribičev in s turizmom povezane infra- strukture ter storitev v korist malih ribiških skupnosti.
44(1)(f)	Varovanje okolja v ribiških območjih za ohranitev nji- hove privlačnosti, obnova in razvoj obalnih in ribiških vasic, ki izvajajo ribiške aktivnosti ter varovanje in izbolj- ševanje naravne in arhitekturne dediščine.
44(1)(h)	Pospeševanje medregionalnega in nadnacionalnega sodelovanja med izvajalci in ribolovnimi območji, pred- vsem na podlagi mrežnega sodelovanja in širjenja naj- boljše prakse.
44(1)(i)	Pridobivanje veščin in pospeševanje priprave in iz- vedbe lokalne razvojne strategije.
45	Prispevanje k trajnostnemu razvoju ribiških območij. 'Lokalne enote ali skupine' zastopajo javne in zasebne partnerje.

ERDF, ESF in Kohezijski sklad

Glavni namen kohezijske politike je podpirati zblize-
vanje in zmanjševanje socialno-gospodarske in teri-
torialne razlike, kar se bo dosegalo s sofinanciranjem
investicij v manj razvitih deželah, regijah in področjih
v Evropski skupnosti. v obdobju 2007–13 bo poudarek
na Lizbonski agendi in tistih investicijah, ki so posebej
ugodne za rast, kakor tudi za raziskave in razvoj, fizično
infrastrukturo, okolju prijazno tehnologijo, človeške
vire in znanje. Strateške smernice Evropske skupno-
sti (CSG)⁸ vključujejo varovanje narave in vrst v okviru
okoljske zakonodaje.

8 COM(2005) 299 'Kohezijska politika in podpora razvoju in
zaposlitvam. Strateške smernice Skupnosti, 2007–13

Splošna Uredba za Evropski sklad za regionalni razvoj
(EFRD), Evropski socialni sklad (ESF) in Kohezijski sklad
podajajo določila glede skupnih principov, pravil in
standardov za implementacijo vseh treh skladov. Do-
datno so določeni posebni pogoji za posamezni sklad
v treh ločenih uredbah.

Za programsko obdobje 2007–13 je Evropska komisija
predlagala pomembno poenostavitev. Kohezijska poli-
tika bo vključevala tri sklade: EFRD, CF in ESF ter tri cilje:
1. cilj: 'konvergenca', financirana v sklopu EFRD, ESF in
Kohezijskega sklada; 2. cilj: 'regionalna konkurenčnost
in zaposlovanje', financirana v sklopu EFRD in ESF, in 3.
cilj: 'teritorialno sodelovanje', financirano v sklopu EFRD.
Regije iz konvergenčnega cilja so tiste, kjer je BDP per
capita manjši kot 75% povprečje v Evropski skupnosti.
Vse preostale regije so potencialne kandidatke za 2. cilj.

Evropski sklad za regionalni razvoj (ERDF)

Uredba Sveta (EC) št. 1083/2006 z dne 11. julija 2006 do-
loča splošne določbe o Evropskem skladu za regionalni
razvoj, Evropskem socialnem skladu in Kohezijskem
skladu ter razveljavlja Uredbo Sveta (EC) št. 1260/1999;
in

Uredba Sveta (EC) št. 1080/2006 Evropskega parla-
menta in Sveta z dne 5. julija 2006 o Evropskem skladu
za regionalni razvoj, ki razveljavlja Uredbo Sveta (EC) št.
1783/1999).

Cilji

ERDF bo prispeval k utrjevanju gospodarske, socialne
in ozemeljske kohezije znotraj ES z zmanjšanjem regi-
onalnih razlik in podpiranjem strukturalnega razvoja
in prilagajanjem regionalnih gospodarstev. EFRD bo
še posebej poskušal okrepiti konkurenčnost in inova-
tivnost, ustvarjati trajna delovna mesta in spodbujati
okoljsko zdrav razvoj.

EFRD usmerja svojo pomoč na številne tematske pred-
nostne naloge, ki izhajajo iz ciljev kohezijske politike ES
(členi 4, 5 in 6, in EFRD predpisi). Na splošno EFRD pri-
speva k financiranju različnih regionalnih razvojnih po-
bud (n.pr.: investicije v proizvodnjo in infrastrukturo).

Programiranje

ERDF naj bi deloval v skladu z načrtovalnim pristopom za finančno obdobje 2007–13. Na splošno bo strateško osredotočanje in načrtovanje za strukturne in kohezijske sklade potekalo v treh korakih; 1) Svet Evrope sprejme evropske strateške smernice o koheziji, ki jo predlaga Komisija za financiranje; 2) države članice bodo razvile nacionalni strateške referenčne okvirje (NSRF), ki določajo strategijo s tematskimi in teritorialnimi prednostnimi področji; 3) države članice pripravijo operativne programe (OP), ki bodo določali konkretne aktivnosti v sklopu EFRD (kot tudi v sklopu ESF in Kohezijskega sklada) na nacionalni ravni. NSRF in operativni programi bodo pokrivali obdobje od 1. januarja 2007 do 31. decembra 2013. Oboje je bilo Komisiji predloženo v odobritev,

Operativni programi bodo določali, kako želijo države članice uporabljati sklade ERDF. Torej bodo določili okvire za izvajanje ukrepov in prednostnih nalog, ki naj bi jih sklad sofinanciral. Dejavnosti, ki niso zajete v operativnem programu, tako ne bodo financirane iz ERDF. Zato je zelo pomembno, da so aktivnosti v zvezi z območji Natura 2000 vključene v operativne programe, če želijo članice uporabiti sofinanciranje ERDF za izvajanje teh aktivnosti.

Novo evropsko teritorialno sodelovanje

Cilj oz. namen Novega evropskega teritorialnega sodelovanja (navedeni v 6. členu Uredbe ERDF) nadomešča prejšnji pobudo Skupnosti INTERREG. Na ta način je teritorialno sodelovanje pridobilo bolj pomemben status, ki je sedaj na enaki ravni kot konvergenčni in kompetitivni cilji.

Trenutni cilji za teritorialno sodelovanje za Regionalne sklade v obdobju 2007–13 imajo delež of 2.44% celotnega financiranja in se delijo na tri načine sodelovanja:

6.1. čezmejno sodelovanje (delež 74%)

Sestoji iz 65 različnih geografskih programskih območij in je vezano na lokalno problematiko vzdolž kopenskih in morskih meja, prav tako na področju upravljanja vodnih virov, povodij, itd.. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (19. člen Uredbe ERDF).

6.2. nadnacionalno sodelovanje (delež 21%)

Sestoji iz 13 različnih geografskih programskih območij in se je osredotočeno na inovacije, okolje, preprečevanje tveganja pri upravljanju z vodami, pomorsko varnost, trajnostni razvoj urbanih področij, itd.. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (19. člen Uredbe ERDF).

6.3. medregijsko sodelovanje (delež 5%)

To sodelovanje je osredotočeno na izmenjavo izkušenj in dobre prakse na področju inovacij, okolja in preprečevanja tveganja. Na voljo bo le en program za celotno Skupnost EU in aktivnosti do del glavnega programa Strukturnih skladov. v tem primeru bodo najmanj tri države prejele sredstva, pri čemer morata vsaj dve biti državi članici (19. člen Uredbe ERDF).

Ustanovljeni bodo novi odbori za ocenjevanje in obvladovanje programov, in sicer na ustreznih regionalnih ali med-regionalnih ravneh, z namenom nadzora nad izvajanjem omenjenih programov.

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/graph/cartes_en.htm

TABELA 9:

POMEMBNI DATUMI V PROCESU IZVAJANJA ERDF

Dejavnost	Datum
Strateške smernice Evropske skupnosti za strukturne sklade so oblikovane.	Sprejeto 6. oktobra 2006 (Odločba Sveta 2006/702/EC)
Države članice pripravijo in predložijo nacionalne strateške referenčne okvirje (NSRF).	V okviru 5 mesecev po sprejemu Strateških smernic Skupnosti (Splošna uredba, člen 28.2)
Države članice pripravijo in predložijo predloge za operativni program pod EFRD.	Najkasneje 5 mesecev po odločbi Komisije o (Splošna uredba, člen 32.3) načeloma istočasno s predstavitvijo NSRF (Splošna uredba, člen 28.2).
Evropska komisija lahko pozove države članice, da revidirajo predlagani program.	
Evropska komisija bo sprejela vsak operativni program.	Čim prej kot je mogoče, vendar ne kasneje kot 4 mesece po formalnem sprejemu države članice (Splošna uredba, člen 32.5).
ERDF operativni programi se začnejo.	1. januar 2007
Države članice Komisiji predložijo poročilo o napredku pri izvajanju NSRF.	Konec leta 2009 in 2012.

TABELA 10: SEZNAM POMEMBNIH

ČLENOV V UREDBI ERDF V ZVEZI Z NATURO 2000⁹

Člen	Besedilo
	Konvergenčni cilji
4(2)	Informacijska družba, vključno z razvojem infrastrukture za elektronsko komunikacijo ter razvojem lokalnih vsebin, storitev in aplikacij, izboljšanjem varnega dostopa do in razvoja spletnih javnih informacij, pomočjo in podporo malim in srednje velikim podjetjem pri adaptaciji in učinkoviti rabi informacij ter komunikacijskih tehnologij (ICT-s) ali pri raziskovanju novih idej.
4(4)	Okolje, vključno z investicijami, povezanimi z upravljanjem voda, gospodarjenjem z odpadki in vodnimi viri, predelavo gospodinjstskih odpadkov in kakovostjo zraka, preprečevanje, nadzor in boj proti dezertifikaciji; integrirano preprečevanje onesnaževanja in nadzor; pomoč pri ublažitvi učinkov podnebnih sprememb; sanacija fizičnega okolja vključno z onesnaženimi predeli ter ponoven razvoj podeželja in degradiranih območij, promocija biotske raznovrstnosti in varstva narave, vključno z investicijami v območja Nature 2000; pomoč malim in srednjim podjetjem pri trajnostni proizvodnji z uvajanjem cenovno ugodnih sistemov upravljanja z okoljem ter sprejetje in uporaba tehnologij za preprečevanje onesnaževanja.
4(5)	Preprečevanje tveganja, vključno z razvojem in realizacijo planov za preprečevanje in obvladovanje naravnih in tehnoloških tveganj.
4(6)	Turizem, vključno s pospeševanjem naravnih dobrin kot potenciala za razvoj trajnostnega turizma, varovanjem in pospeševanjem naravne dediščine kot podpora socialno-gospodarskemu razvoju, pomočjo pri izboljševanju ponudbe turističnih storitev na podlagi novih storitev z višjo dodano vrednostjo in z namenom spodbujanja novih, bolj trajnostnih turističnih modelov.

⁹ **Opomba: Ta priročnik ni nadomestilo za dejansko objavljene Uredbe s prečiščenim zakonskim besedilom, ki ureja upravljanje s Skladi.**

4(8)	Investicije v transport, vključno z izboljšanjem vseevropskega omrežja in povezav s TEN-T omrežjem; integrirane strategije za čistejši transport, kar prispeva k izboljšanju dostopnosti do in kakovosti prevoza potnikov in blaga, z namenom doseganja bolj uravnoveženega transporta, pospeševanja inter-modalnih sistemov ter zmanjšanja okoljskih vplivov.
4(9)	Investicije v energijo: vključno z izboljšanjem vseevropskega omrežja, kar prispeva k integraciji okoljskih vidikov, izboljšanju energetske učinkovitosti in razvoju obnovljivih virov energije.
4(10)	Investicije v izobraževanje, vključno s poklicnim izobraževanjem, ki bodo prispevale k povečanju privlačnosti in kakovosti življenja.
Regionalni cilji za konkurenčnost in zaposlovanje	
5(2)a	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja, še posebej: stimuliranje investicij za rehabilitacijo fizičnega okolja, vključno z onesnaženimi, dezertificiranimi in degradiranimi območji ter zemljišči.
5(2)b	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja, in še posebej: pospeševanje razvoja infrastrukture, povezane z biotsko raznovrstnostjo in investicijami v projekt Natura 2000, kjer to prispeva k trajnostnemu gospodarskemu razvoju in/ali preobrazbi ruralnih območij.
5(2)c	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja, še posebej stimuliranje učinkovite rabe energije in proizvodnje obnovljive energije ter razvoj učinkovitega sistema za upravljanje z energijo.
5(2)e	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja: še posebej razvoj planov in ukrepov za preprečevanje in obvladovanje naravnih (n.pr.: dezertifikacija, sušna obdobja, požari in poplave) in tehnoloških tveganj.
5(2)f	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja, še posebej: varovanje in pospeševanje naravne in kulturne dediščine kot podpora socialno-gospodarskemu razvoju ter spodbujanje naravnih in kulturnih dobrin kot potenciala za razvoj trajnostnega turizma.
5(3)a	Dostop, izven glavnih urbanih središč, do transportnih in telekomunikacijskih storitev z vidika splošnega gospodarskega interesa, in še posebej: krepitev sekundarnih transportnih omrežij z izboljševanjem povezav s TEN-T omrežjem, regionalnimi železniškimi omrežji, letališči in pristanišči ali na multimodalni podlagi, z omogočitvijo radialnih povezav z glavnimi železniškimi koridorji ter pospeševanjem regionalnih in lokalnih kopenskih vodnih poti ter pomorskega prometa na kratke razdalje.
Cilji Evropskega teritorialnega sodelovanja	
6(1)a	Razvoj čezmejnih gospodarskih, socialnih in okoljskih aktivnosti na podlagi skupnih strategij za trajnostni razvoj območij, in predvsem: spodbujanje podjetništva, še posebej razvoja malih in srednje velikih podjetij, turizma, kulture ter čezmejnega trženja.
6(1)b	Razvoj čezmejnih gospodarskih, socialnih in okoljskih aktivnosti na podlagi skupnih strategij za trajnostni razvoj območij, in predvsem: spodbujanje zaščite in skupnega upravljanja naravnih in kulturnih virov kot tudi preprečevanja naravnih in tehnoloških tveganj.
6(1)d	Razvoj čezmejnih gospodarskih, socialnih in okoljskih aktivnosti na podlagi skupnih strategij za trajnostni razvoj območij, in predvsem: zmanjševanje izolacijskega učinka na podlagi izboljšane dostopa do transportnih, informacijskih in komunikacijskih omrežij in storitev, ter čezmejnih vodnih, odpadkovnih in energetskih sistemov in omrežij.
6(1)e	Razvoj čezmejnih gospodarskih, socialnih in okoljskih aktivnosti na podlagi skupnih strategij za trajnostni razvoj območij: razvoj sodelovanja, zmogljivosti in skupne uporabe infrastruktur, še posebej v panogah, kot so: zdravje, kultura, turizem in izobraževanje.
6(1)end	ERDF lahko dodatno prispeva k spodbujanju sodelovanja med zakonskimi in upravnimi telesi, pospeševanju integracije čezmejnih delovnih trgov, pobud za lokalno zaposlovanje, enakosti spolov in enakih možnosti, usposabljanje in socialne vključitve ter delitev človeških virov in institucij za R&TD.

6(2)b	Vzpostavitev in razvoj nadnacionalnega sodelovanja, vključno z bilateralnim sodelovanjem med pomorskimi regijami, ki niso v sklopu točke 6(1), na podlagi financiranja mrežnega povezovanja in aktivnosti, katerih posledica je integriran teritorialni razvoj: upravljanje z vodo, učinkovitost rabe energije, preprečevanje tveganja in aktivnosti za zaščito okolja z jasnimi nadnacionalnimi smernicami. Ukrepi lahko vključujejo zaščito in upravljanje porečij, obalnih con, morskih virov, vodnih storitev in mokrišč; preprečevanje suše in poplav; spodbujanje pomorske varnosti in zaščite pred naravnimi in tehnološkimi tveganji ter zaščito ter poudarjanje pomena naravne dediščine s podporo socio-gospodarskega razvoja in trajnostnega turizma.
6(2)d	Vzpostavitev in razvoj nadnacionalnega sodelovanja, vključno z bilateralnim sodelovanjem med pomorskimi regijami, ki niso v sklopu točke 6(1), na podlagi financiranja mrežnega povezovanja in aktivnosti, katerih posledica je integriran teritorialni razvoj, ki je predvsem osredotočen na naslednja prednostna področja: trajnostni razvoj podeželja: krepitev policentričnega razvoja na nadnacionalni, nacionalni in regionalni ravni, z jasnim nadnacionalnim vplivom. Aktivnosti lahko vključujejo vzpostavljane in izboljševanje urbanih mrežnih povezav ter povezav med ruralnimi in urbanih področji; strategije za reševanje stičnih točk med ruralnimi in urbanih zadevami; varovanje in pospeševanje kulturne dediščine ter strateško integriranje razvojnih con na nadnacionalni osnovi.
6(3)a	Uveljavljanje učinkovitosti regionalne politike s spodbujanjem medregionalnega sodelovanja, ki se osredotoča na inovacije, na ekonomijo znanja ter na okoljsko preventivo in preprečevanje tveganja v smislu člena 5(1) in (2).
6(3)b	Uveljavljanje učinkovitosti regionalne politike s spodbujanjem: izmenjav izkušenj v zvezi z identificiranjem, prenašanjem ter širjenjem najboljše prakse vključno s trajnostnim razvojem podeželja kot je omenjeno v členu 8.
6(3)c	Uveljavljanje učinkovitosti regionalne politike s spodbujanjem: aktivnosti, ki vključujejo študije, zbiranje podatkov ter opazovanje in analizo razvojnih trendov v Skupnosti EU.
8	Trajnostni razvoj podeželja: krepitev gospodarske rasti, rehabilitacija fizičnega okolja, ponovni razvoj degradiranih območij ter varovanje in razvoj zgodovinske in kulturne dediščine, pospeševanje podjetništva, lokalnega zaposlovanja in razvoja skupnosti, ter nudenje storitev prebivalstvu, ki bo izpostavljeno spreminjanju demografske strukture.
10	Območja z geografskimi in naravnimi omejitvami: financiranje investicij, ki so usmerjene v izboljšanje dostopnosti, pospeševanja in razvoja gospodarskih aktivnosti v zvezi s kulturno in naravno dediščino; spodbujanje trajnostne rabe naravnih virov ter trajnostnega stimuliranja turizma.

Evropski socialni sklad (ESF)

Uredba Sveta (EC) št. 1083/2006 z dne 11. julija 2006 določa splošne določbe o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu in Kohezijskem skladu ter razveljavlja Uredbo Sveta (EC) št. 1260/1999; in

Uredba Sveta (EC) št. 1081/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o Evropskem socialnem skladu, ki razveljavlja Uredbo Sveta (EC) št. 1784/1999.

Cilji

Sklad ESF bo podpiral politiko in prednostne naloge za doseganje napredka pri zaposlovanju, izboljšanju kakovosti in produktivnosti pri delu in spodbujal socialno vključenost in kohezijo (v evropski zaposlovalni strategiji – the European Employment Strategy, EES). Posebej bo ESF upošteval cilje ES na področju socialnega vključevanja, izobraževanja in enakosti med spoloma. ESF se osredotoča na številne tematske prednostne naloge, ki izhajajo iz ciljev kohezijske politike ES (3. člen Uredbe ESF).

Programiranje

ESF bo deloval v skladu s planskim pristopom za finančno obdobje 2007-13. Na splošno bo strateška osredotočen in načrtovan za strukturne in kohezijske sklade, kar bo potekalo v treh korakih: 1) Svet Evrope postavi skupne evropske strateške smernice o koheziji za financiranje; 2) države članice razvijejo nacionalne strateške referenčne okvirje (NSRF), ki določajo strategijo za prispevanje k ciljem ES; 3) države članice pripravijo operativne programe, ki bodo definirali konkretne aktivnosti v sklopu ESF (kot tudi v sklopu ERDF in Kohezijskega sklada) na državni ravni. NSRF in operativni programi bodo pokrivali obdobje od 1. januarja 2007 do 31. decembra 2013.

Operativni programi ESF bodo predstavljali strateške odločitve in prednostne naloge, zato bo območje delovanja za vključitev podrobnega seznama aktivnosti omejen. Vendar bo mogoče vključiti okoljske prednostne naloge v programe in ti so lahko povezani s področji, ki podpirajo izvedbo Nature 2000 (n.pr.: reforme zakonodaje v državi članici v zvezi z upravljanjem okolja).

TABELA 11: POMEMBNI DATUMI V PROCESU IZVAJANJA ESF

Dejavnosti	Datum
Strateške smernice Evropske skupnosti za Strukturne sklade so postavljene.	Sprejeto 6. oktobra 2006 (Odločba Sveta 2006/702/EC)
Države članice pripravijo in predložijo nacionalne strateške referenčne okvirje (NSRF).	V okviru 5 mesecev po sprejemu Strateških smernic Skupnosti (Splošna uredba, člen 28.2)
Države članice pripravijo in predložijo predlog operativnega programa za ESF.	Najkasneje 5 mesecev po odločbi Komisije o (Splošna uredba, člen 32.3) načeloma istočasno s predstavitvijo NSRF (Splošna uredba, člen 28.2).
Evropska komisija lahko pozove države članice, da revidirajo predlagani program.	
Komisija sprejme vsak operativni program.	Čim prej kot je mogoče, vendar ne kasneje kot 4 mesece po formalnem sprejemu države članice (Splošna uredba, člen 32.5).
Operativni programi EFS se začnejo.	1. januar 2007.
Države članice podajo Komisiji poročilo o napredku pri izvajanju NSRF.	Najprej v letu 2008, potem najkasneje do 1. oktobra vsako leto.
Operativni programi ESF se končajo.	31. december 2013.

TABELA 12: SEZNAM POMEMBNIH ČLENOV V UREDBI ESF V ZVEZI Z NATURO 2000¹⁰

Člen	Besedilo
	Konvergenčnost in regionalna konkurenca ter cilji zaposlovanja
3(1)aii	Oblikovanje in širjenje inovativnih in bolj produktivnih oblik delovnih organizacij, vključno z višjo stopnjo zdravja in varnosti pri delu, prepoznavanjem prihodnjih varnostnih in kompetenčnih zahtev ter razvoj specifičnega zaposlovanja, usposabljanja in podpore, vključno z iskanjem delovnih mest za delavce v okviru podjetja ali panoge v fazi prestrukturiranja.
	Konvergenčni cilji
3(2)bi	Utrjevanje institucionalnih zmogljivosti in učinkovitosti javne uprave in javnih storitev v zvezi z načrtom dobre politike in programov, ocenjevanje in pregledovanje, s pomočjo študij, statistične obdelave in izvedenskih mnenj, podpora koordinaciji med oddelki in dialog med ustreznimi javnimi in zasebnimi organi.
3(2)bii	Utrjevanje institucionalnih zmogljivosti in učinkovitosti javne uprave in javnih storitev [...]: vzpostavitev zmogljivosti za pripravo politike in programov na predmetnih področjih, z upoštevanjem zakonskih določil, še posebej na osnovi nenehnega usposabljanja režijskega in operativnega osebja ter specifične podpore za ključne storitve, inšpekcijske organe ter socialno-gospodarskih izvajalcev ter okoljevarstvenih partnerjev, ustreznih nevladnih organizacij in predstavnikov strokovnih organizacij.

10 Opomba: Ta priročnik ni nadomestilo za dejansko objavljene Uredbe s prečiščenim zakonskim besedilom, ki ureja upravljanje s Skladi.

Kohezijski sklad

Uredba Sveta (EC) št. 1083/2006 z dne 11. julija 2006 določa splošne določbe o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu in Kohezijskem skladu ter razveljavlja Uredbo Sveta (EC) št. 1260/1999; in

Uredba Sveta (EC) št. 1084/2006 z dne 11. julija 2006 o ustanovitvi Kohezijskega sklada, ki razveljavlja Uredbo Sveta (EC) št. 1164/94.

Ni verjetno, da bi se Kohezijski sklad uporabljal za neposredno financiranje Nature 2000; lahko pa pride do situacij, v katerih bodo območja Nature 2000 posredno imele korist preko projektov, ki jih financira Kohezijski sklad.

Cilji

Kohezijski sklad bo podprl naslednja področja:

- vseevropska prometna omrežja, zlasti prednostne projekte skupnega interesa, kakor so opredeljeni v Uredbi (ES) št. 1692/96/ES;
- okolje v sklopu prednostnih nalog okoljevarstvene politike Skupnosti na podlagi okoljske politike in okoljskega akcijskega programa. v tej zvezi lahko Sklad posreduje tudi na področjih, povezanih s trajnostnim razvojem, ki so v očitno korist okolju, in sicer na področju učinkovite rabe energije in obnovljive energije, v prometnem sektorju izven vseevropskih omrežij pa na področjih železniškega, rečnega in morskega prometa, intermodalnih prometnih sistemov in njihove medobratovalnosti, upravljanja cestnega, morskega in zračnega prometa, čistega mestnega prometa in javnega prevoza.

Programiranje

Kohezijski sklad bo deloval v skladu s programskim pristopom za proračunsko obdobje 2007–13. Države članice načrtujejo za strukturne in kohezijske sklade dva koraka: 1) razvijejo nacionalni strateški referenčni okvir (NSRF). Ta določa strategijo za trajnostno rast, ki prispeva k ciljem Skupnosti; 2) pripravijo operative programe (OP), ki bodo določali povezan sklop prednostnih nalog, dosegli pa naj bi jih s pomočjo sklada. Vsaka prioriteta os je sestavljena iz več postopkov. NSRF in operativni program pokrivata obdobje od 1. januarja 2007 do 31. decembra 2013. Sprejme ju Evropska komisija.

Dejavnosti, ki niso vključene v kontekst prioritete osi, ne bodo sofinancirane.

TABELA 13: POMEMBNI DATUMI
V PROCESU IZVAJANJA KOHEZIJSKEGA SKLADA

Dejavnosti	Datum
Določitev Strateških smernic Skupnosti.	Sprejeto 6. oktobra 2006 (Odločba Sveta 2006/702/EC).
Države članice predložijo nacionalne strateške referenčne okvirje (NSRF).	V okviru 5 mesecev po sprejemu Strateških smernic Skupnosti (Splošna uredba, člen 28.2).
Države članice predložijo operative programe.	Čim prej kot je mogoče, vendar ne kasneje kot 4 mesece po formalnem sprejemu države članice (Splošna uredba, člen 32.5).

TABELA 14: SEZNAM POMEMBNIH ČLENOV
V UREDBI KOHEZIJSKEGA SKLADA
V ZVEZI Z NATURO 2000¹¹

Člen	Besedilo
2(1)b	Pomoč iz Sklada se dodeli za ukrepe na naslednjih področjih, pri tem pa se zagotovi ustrezna uravnoteženost ter se upoštevajo posebne potrebe po naložbah in infrastrukturi v posamezni državi članici, ki prejema pomoč: okolje v sklopu prednostnih nalog okoljevarstvene politike Skupnosti na podlagi okoljske politike in okoljskega akcijskega programa. v tej zvezi lahko Sklad posreduje tudi na področjih, povezanih s trajnostnim razvojem, ki so v očitno korist okolju, in sicer na področju učinkovite rabe energije in obnovljive energije, v prometnem sektorju izven vseevropskih omrežij pa na področjih železniškega, rečnega in morskega prometa, intermodalnih prometnih sistemov in njihove medobratovalnosti, upravljanja cestnega, morskega in zračnega prometa, čistega mestnega prometa in javnega prevoza.

11 Opomba: Ta priročnik ni nadomestilo za dejansko objavljene Uredbe s prečiščenim zakonskim besedilom, ki ureja upravljanje s Skladi.

Finančni instrument za okolje (LIFE+)

LIFE+ sestavljajo trije deli: LIFE+ Narava in biotska raznovrstnost, LIFE+ Okoljska politika in upravljanje, ter LIFE+ Informacije in obveščanje.

Cilji

Posebni cilji LIFE+ Narava in biotska raznovrstnost so predstavljeni v členu 4(2):

- prispevati k izvajanju politike in zakonodaje Skupnosti na področju narave in biotske raznovrstnosti [...]; poleg tega pa podpirati nadaljnji razvoj in izvajanje omrežja Natura 2000, vključno z obalnimi in morskimi habitati in vrstami;
- prispevati k utrjevanju temeljnih znanj za razvoj, presojo, spremljanje in ocenjevanje politike in zakonodaje Skupnosti na področju narave in biotske raznovrstnosti;
- podpirati oblikovanje in izvajanje političnih pristopov in instrumentov za spremljanje in presojo na področju narave in biotske raznovrstnosti ter dejavnikov, pritiskov in odzivov, ki nanje vplivajo, še posebej v povezavi z doseganjem cilja ustaviti izginevanje biotske raznovrstnosti znotraj Skupnosti do leta 2010 in ustaviti grožnje naravi in biotski raznovrstnosti, ki jih predstavljajo podnebne spremembe;
- zagotavljati podporo za boljše okoljsko upravljanje z večjo vključitvijo interesnih skupin, vključno z nevladnimi organizacijami, v posvetovanja o politiki in zakonodaji na področju narave in biotske raznovrstnosti ter v njuno izvajanje.

Programiranje

Finančni instrument LIFE+ Fund bo izvajan v skladu z večletnim programskim pristopom, ki ga spremlja Komisija. Komisija zagotovi sorazmerno razdelitev projektov z določitvijo okvirnih letnih nacionalnih dodelitev za obdobji 2007–10 in 2011–13. Na dodlagi teh programov bodo določeni okvirni cilji in prednostna področja aktivnosti za primer financiranja s strani Skupnosti. Delovni program za prvo večletno obdobje 2007–10 je v obliki priloge dodan Uredbi (Priloga II).

Kot dodatek k večletnim programom bo Komisija posredovala informacije o okvirnih LIFE+ proračunskih dodelitvah med državami članicami, kar je definirano s kriteriji v zvezi z obsegom in gostoto prebivalstva držav članic ter njihov delež območij, ki imajo status pomembnega območja Skupnosti v skladu z Direktivo o habitatih. Omenjene proračunske podelitve plačil bodo izračunane za večletni obdobji 2007–10 in 2011–13.

V okviru večletnih strateških programov bo Komisija objavila letne pozive za predloge projektov. Države članice sprejemajo in zbirajo posamezne predloge ter jih posredujejo Komisiji v obravnavo. v končni fazi Komisija sprejme sklep o tem, kateri projekti naj bi prejeli finančno podporo iz letnega proračuna LIFE+. Ob izvajanju selekcije med projekti imajo prednost tisti projekti, ki bodo najbolj prispevali k okoljskim ciljem širom po EU, vključno z nadnacionalnimi projekti.

V zvezi z vhodnimi projekti na nacionalni ravni lahko države članice od leta 2008 naprej Komisiji predložijo izjavo o njihovih nacionalnih letnih prednostnih nalogah (v skladu s prednostnimi področji, navedenimi v Prilogi II). Potrebno je opozoriti na to, da morajo biti te letne prednostne naloge različne od načrtov in programov, ki so bili oblikovani v okviru EAFRD, EFF in Strukturnega ter Kohezijskega sklada. Pri odzivanju na poziv Komisije lahko države članice predložijo tudi pisne komentarje k posameznim projektnim predlogom, pri čemer naj poudarijo, kako se predlog sklada z nacionalnimi prednostnimi področji. Letni poziv Komisije za projektne predloge ter končni izbor uspešnih vlog mora upoštevati ta nacionalna letna področja.

Izključljivost upravičenosti: Člen 9 Uredbe LIFE+ navaja naslednje: 'S to uredbo se ne financirajo ukrepi, ki izpolnjujejo merila upravičenosti in glavnega področja uporabe drugih finančnih instrumentov Skupnosti ali prejemajo pomoč za isti namen iz drugih finančnih instrumentov Skupnosti, vključno z Evropskim skladom za regionalni razvoj, Evropskim socialnim skladom, Kohezijskim skladom, Evropskim kmetijskim skladom za razvoj podeželja, Okvirnim programom za konkurenčnost in inovacije, Evropskim skladom za ribištvo in Sedmim okvirnim programom za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitvene dejavnosti. Upravičenci iz te uredbe podatke o sredstvih, prejetih iz proračuna Skupnosti, in o tekočih vlogah za sredstva predložijo Komisiji. Komisija in države članice sprejmejo ukrepe za zagotovitev usklajevanja in dopolnjevanja z drugimi instrumenti Skupnosti. Komisija o teh zadevah poroča v okviru vmesnega pregleda in končne ocene iz člena 15.' To pomeni, da se finančni instrument LIFE+ uporablja za financiranje aktivnosti v primeru, ko nacionalno koriščenje drugih skladov Skupnosti, ki jih obravnavamo v tem Priročniku, ne predvideva upravičljivosti financiranja. Ta Priročnik je lahko v pomoč pri preverjanju prekrivanja in skladnosti. Končno določitev je mogoče sprejeti le na nacionalni ali regionalni ravni koriščenja oz. implementacije.

**TABELA 15: POMEMBNI DATUMI
V PROCESU IZVAJANJA SKLADA LIFE+**

Dejavnosti	Datumi
Evropska komisija pripravi prvi večletni strateški program 2007–10.	Sprejet istočasno z Uredbo (priloga II).
Države članice predložijo nacionalne letne prednostne delovne naloge.	Čim prej po sprejetju večletnega programa after, vendar ne kasneje po datumskem roku, ki ga določi Komisija (v skladu s členom 14(2)(a)). Opomba: Nobena takšna prednostna naloga ne bo predložena z upoštevanjem letnega poziva za predloge v sklopu proračuna za 2007.
Izvajanje Sklada LIFE+ se prične, prvi poziv za predloge, ki ga izda Komisija.	Jesen 2007.
Izdaja poziva za predloge s strani Komisije.	Vsako leto od l. 2007 naprej.

Pomembni členi v uredbi o finančnem instrumentu za okolje LIFE+ v zvezi z Naturo 2000¹²

Ključni člen v Uredbi LIFE+ je za Naturo 2000 3. člen, ki določa kriterije upravičenosti ukrepov in projektov do sredstev iz Uredbe.

V skladu s členom 3, bodo projekti, financirani iz LIFE+ ustrezali naslednjim merilom:

- so v interesu Skupnosti, saj znatno prispevajo k doseganju splošnega cilja LIFE+ iz člena 1(2); in
- so tehnično in finančno skladni in izvedljivi ter so stroškovno učinkoviti.

Da se zagotovi evropska dodana vrednost in da se izogne financiranju ponovnih dejavnosti, projekti izpolnjujejo vsaj eno izmed naslednjih meril:

- gre za projekte najboljše prakse ali predstavitevne projekte za izvajanje Direktive Sveta 79/409/EGS ali Direktive 92/43/EEC¹³;
- gre za inovativne projekte ali predstavitevne projekte, ki se nanašajo na okoljske cilje Skupnosti, vključno z razvojem ali razširjanjem tehnik najboljše prakse, znanja in izkušenj ali tehnologij;
- gre za kampanje osveščanja in posebno usposabljanje oseb, ki sodelujejo pri preprečevanju gozdnih požarov; ali
- gre za projekte za razvoj in izvajanje ciljev Skupnosti, ki se nanašajo na široko zasnovano, usklajeno, izčrpno in dolgoročno spremljanje gozdov in medsebojnih okoljskih vplivov.

Prav tako Priloga I Uredbe podaja bolj podrobne informacije o izpolnjevanju meril upravičenosti do financiranja. v točki (j) omenjene Priloge I so nanizani specifični ukrepi, ki jim bo dodeljena finančna podpora v okviru dela Narave in biotske raznovrstnosti LIFE+. To vključuje naslednje:

- upravljanje območij in vrst ter načrtovanje območij, vključno z izboljšanjem ekološke skladnosti omrežja Natura 2000;
- spremljanje varstvenega stanja, vključno s postopki in strukturami za spremljanje;
- razvoj in izvajanje akcijskih načrtov za ohranjanje vrst in habitatov;
- razširitev omrežja Natura 2000 na morska območja; in
- nakup zemljišča (z upoštevanjem omejitev, ki so podrobneje navedene v Prilogi I).

Poleg tega je pomemben tudi člen 9, ki določa omejitve za upravičenost dodeljevanja sredstev (gl. razpravo zgoraj).

¹² Opomba: Ta priročnik ni nadomestilo za dejansko objavljene Uredbe s prečiščenim zakonskim besedilom, ki ureja upravljanje s Skladi.

¹³ z. Direktiva o pticah in habitatih EU (The EU Birds and Habitats Directives).

Sedmi okvirni program FP7 (FP7)

Sklep št. 1982/2006/EC Evropskega parlamenta in Sveta Evrope z dne 18. decembra 2006 v zvezi Sedmim okvirnim programom za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitvene dejavnosti (obdobje 2007–13).

Cilji

Sedmi Okvirni program FP7 določa prednostna področja in aktivnosti Skupnosti na področju raziskovanja in tehnološkega razvoja za obdobje od 1. januarja 2007 do 31. decembra 2013. Cilji RP7 so predvsem namenjeni podpori ciljev Lizbonske agende s pomočjo raziskovalnih dejavnosti, ki jih financira Evropska skupnost.

Med drugim bo Program FP7 podpiral nadnacionalne raziskave na več tematskih področjih, n.pr.: okolje (2. člen Sklepa). Ključne okoljske vsebine v okviru programa FP7 so: 1) napoved podnebnih in ekoloških sprememb ter sprememb v kopnih in oceanskih sistemih, 2) orodja in tehnologije za spremljanje, preventivo in ublažitev okoljskih pritiskov in tveganj vključno z zdravstvenimi, in 3) orodja in tehnologije za trajnost naravnega in umetno ustvarjenega okolja.

Programiranje

Program FP7 bo pokrival obdobje od 1. januarja 2007 do 31. decembra 2013. Najprej se pozove raziskovalce, naj predložijo posamezne predloge za projekte za določena področja Okvirnega programa. Pozivi bodo objavljeni v Uradnem listu Evropske skupnosti, več informacij pa je moč najti na spletnih straneh Evropske unije in¹⁴.

14 Glej: http://europa.eu.int/comm/research/future/index_en.cfm in www.cordis.lu/fp7/

**TABELA 16: POMEMBNI DATUMI
V PROCESU IZVAJANJA OKVIRNEGA PROGRAMA FP7**

Dejavnosti	Datum
Program FP7 se prične.	Zgodaj 2007.
Prvi pozivi za predloge v sklopu FP7 in pričetek prvih FP7 projektov.	Od začetka leta 2007.
Stalni pozivi za predloge in izvajanje projektov v sklopu FP7.	2007–13.
Konec programa FP7.	2013.

**TABELA 17:
SEZNAM POMEMBNIH ČLENOV V OKVIRNEM
PROGRAMU FP7 V ZVEZI Z NATURO 2000¹⁵**

Člen	Besedilo
2(1)(i)f	Sodelovanje: podpora celi vrsti raznih raziskovalnih dejavnosti, ki se izvajajo v okviru nadnacionalnega sodelovanja na naslednjih tematskih področjih: okolje (vključno s podnebnimi spremembami).
2(1)(i)g	Sodelovanje: podpora celi vrsti raznih raziskovalnih dejavnosti, ki se izvajajo v okviru nadnacionalnega sodelovanja na naslednjih tematskih področjih: transport (n.pr.: aeronavtika oz. transport po kopnem in po vodi).
Kapacitetni program je prav tako lahko pomemben za n.pr.: infrastrukturo (člen 2(iv)). Teme kot so hrana, kmetijstvo, ribištvo in biotehnologijo so lahko pomembne za program o sodelovanju (člen 2(1)(i)b).	

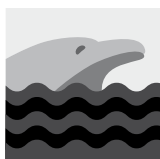
15 Opomba: Ta priročnik ni nadomestilo za dejansko objavljene Uredbe s prečiščenim zakonskim besedilom, ki ureja upravljanje s Skladi.

MOŽNOSTI FINANCIRANJA ZA UPRAVLJAVSKE AKTIVNOSTI NATURE 2000

V nadaljevanju so opisani nekateri večji namišljeni varstveni projekti, pri katerih bi se lahko uporabila sredstva Evropske skupnosti za pomoč pri raznih vidikih upravljanja. Posebni ukrepi, opisani v takih primerih, so vključeni v tabele, z ugotavljanjem, na kakšen način bi v lahko prišli do sredstev, upamo, da bodo aktivni izva-

jalci, ki se ukvarjajo z varstvenimi projekti v Evropi, razumeli različne priložnosti, ki so na voljo v novem integralnem pristopu financiranja, pa tudi potrebo po aktivnem iskanju sredstev iz različnih drugih virov.

1. primer:

Varovanje medvedov na območjih Natura 2000

Rjavi medved (*Ursus arctos*) je najbolj razširjena vrsta medveda na svetu. Te živali imajo masivno glavo s kratkim gobcem, neopazne okrogle uhlje, majhne oči, kratek rep in čokato telo z izraženo grbo. Razmnožujejo se počasi in so pogosto žrtve človekovega delovanja. So rastlinojedci in potrebujejo obširne habitate, zato so občutljivi na spremembe namembnosti zemljišč. Najboljši habitati za medvede so v Evropi že izginili zaradi izsekavanja in čiščenja gozdov. Pomembna območja in koridorji za medvede potrebujejo primerno upravljanje in varstvo. Za preživetje rjavega medveda pa ni pomembna le ohranitev obstoječih habitatov. Sprejetje in prilagojeno upravljanje z vrsto rjavega medveda je bistveno za prihodnost te vrste. Osveščanje in izobraževanje javnosti je pomembno, saj se na ta način obvešča ljudi na območju medveda o njegovem vedenju in ekologiji. Kmete je treba spodbujati, da uporabljajo tradicionalne metode za varovanje domačih živali, saj s tem zmanjšamo konflikte zaradi medvedovega plenjenja živine.

Aktivnosti, ki bi lahko bile potrebne za »varovanje medvedov na območjih Natura 2000« [številka aktivnosti se nanaša na številko odgovarjajoče pole v tabelah]:

- izobraževanje osebja, ki sodeluje pri varstvu medveda [aktivnosti **3, 21**];
- obnova območja, izboljšava habitatov za medvede (n.pr.: zasaditev tradicionalnih prehranskih rastlin, recimo sadnega drevja) [aktivnosti **13, 15**];
- dolgoročno ocenjevanje posameznih živali [aktivnosti **17, 19**];
- census medvedje populacije [aktivnost **2**];
- izobraževanje širšega prebivalstva [aktivnost **20, 21**];
- razvoj in prodaja medvedom prijaznih izdelkov [aktivnosti **15, 16**];
- sodelovanje s projektom na sosednjih regijah območjih [aktivnost **20**];
- blaženje infrastrukturnih ovir v medvedjih koridorjih (zeleni mostovi, podhodi) [aktivnost **13**];
- intenzivno delo pri stikih z javnostjo, da sprejme medvede [aktivnost **20**];
- ocenjevanje stikov z javnostjo [aktivnost **20**];
- lobiranje in informiranje vpletenih interesnih skupin [aktivnost **20**];
- razvoj in/ali posodobitev planov upravljanja s sodelovanjem interesnih skupin [aktivnost **5, 8**];
- ukrepi za preprečevanje škode (električni pastirji, psi čuvaji) [aktivnost **15, 24**];
- ustvarjanje medvedom prijaznega tamponskega pasu okrog območja (na kmetijskih zemljiščih) [aktivnosti **15, 16**];
- izgradnja in vzdrževanje učnih poti znotraj območja [aktivnosti **22, 25**];
- izgradnja infrastrukture za obiskovalce (center za obiskovalce) [aktivnost **25**];
- izgradnja vrsti primerne infrastrukture (obore za rehabilitacijo) [aktivnost **24**];
- preprečevanje tveganja na območju (preprečevanje gozdnih požarov) [aktivnost **18**].

Ukrepi v zvezi s tem projektom so označeni v naslednjih tabelah.

Ursus arctos, rjavi medved.
© WWF-Canon/Michel Gunther

Vsakdanji kruh z gozdarstvom in kmetijstvom na območjih Natura 2000

Posestvo »Vsakdanji kruh« je sestavljeno iz več polj na eni strani reke, bukovega gozda z nekaj iglastimi zaplatami in vlažnega področja, kjer je več vodnih izvirov. Osnovni zasaditveni vzorec gozda je bil sestavljen iz enako starih dreves in je deloval po klasični produkcijski strukturi. Nekatere parcele so vedno bolj spreminjali, da bi nasad spremenili v večnadstropni gozd. Druge parcele sledijo proizvodnji kakovostnega lesa. Del gozdnega odpada se uporablja za pridobivanje energije. Ena od parcel se nahaja na vlažnem področju, sestavljenem iz številnih izvirov. Prejšnji iglasti sesto so izsekali in odtočne jarke zasuli z ostanki od izsekavanja, da bi ponovno vzpostavili prvotno raven vlažnosti. Izbrana gozdnogospodarska opcija je bila naravna regeneracija; kjer rastlinstvo ne zarašča dovolj hitro, se lahko posadijo prilagojene gozdne vrste, ki zapolnijo praznine. Favna in flora se lahko regenerirata, pol-naravni habitat pa si opomore. Tak tip upravljanja velja za trajnostnega in omogoča porast biodiverzitete na vseh parcelah, gozd pa ostane koristen. Polja se obdelujejo vsako leto. Nekatera so namenjena pridelavi hrane, drugo so pašniki, namenjeni pridelavi živinske krme. Upravljalci teh polj upoštevajo kmetijsko-okoljske ukrepe in vključujejo tudi banko hroščev..

Aktivnosti, ki bi lahko bile potrebne za »Vsakdanji kruh z gozdarstvom in kmetijstvom na območjih Natura 2000« [številka aktivnosti se nanaša na številko odgovarjajoče pole v tabelah]:

- **Gozdarstvo**
- lokaciji prilagojena zasaditev z uporabo različnih drevesnih vrst, da nastane večnadstropen gozd [aktivnost 12];
- ohranitev starih in mrtvih dreves [aktivnost 12];
- nadzor invazivnih tujerodnih vrst, ki bi lahko škodoval habitatu [aktivnost 14];
- mešanje vrst (genetska diverzifikacija) [aktivnost 12];
- različne razdalje med novo posajenimi drevesi [aktivnost 12];
- odstranitev odtočnih jarkov v predelih z izviri [aktivnost 12];
- ocenjevanje sanitarnega/vitalnega statusa parcel [aktivnost 14];
- program izobraževanja zaposlenih [aktivnost 21];
- razvoj infrastrukture (izgradnja poti, uporaba ograj za varstvo pred divjadjo itd.) [aktivnost 25].
- **Kmetijstvo**
- uvajanje tamponskih pasov okrog polj [aktivnost 12];
- odložena košnja in odstranitev pokošene trave [aktivnost 12];
- kolobarjenje paše in košnje med letom [aktivnost 12];
- ohranjanje mejic tudi za zavetje goveji živini [aktivnost 12].
- **Informacije in komunikacija**
- komunikacijska in informacijska kampanja, namenjena javnosti in šolam, v sodelovanju z raziskovalnimi centri [aktivnosti 20, 21];
- postavitve tabel in obvestil [aktivnost 22];
- izgradnja infrastrukture za javno rabo (primeri: razstavna soba z lokalnimi izdelki, ograje, itd.) [aktivnost 22].

Ukrepi v zvezi s tem projektom so označeni v naslednjih tabelah.

Pokrajina Wachau.
© Josef Pennerstorfer

3. primer:

Trajnostno upravljanje reke

z varovanjem habitata vidre in s turizmom na območjih Natura 2000

Modra reka je ena najlepših rek v Evropi. Njeni deli so določeni kot območja Nature 2000, ker so tam habitati in vrste uvrščeni v Direktivo o habitatih. Tam n.pr.: živijo vidre in kobilice na prodišču, na gorskih jezercih, ki so povezana z reko, pa živijo številni kačji pastirji. Otroci se radi igrajo ob reki, ker je tam veliko zanimivega za raziskovanje. Narašča tudi turizem, saj je narava bogata in ponuja mnogo možnosti za aktivnosti v naravi, kot so: pohodništvo, kolesarjenje, raftanje in opazovanje živali (vidre), itd. Ker so v zgornjem rečnem toku zgradili jezove, reka teče hitreje in se stalno poglablja. To predstavlja problem za pomembne habitate, povezane z reko. Mnogo gorskih jezer se je posušilo in reka teče hitreje, z manj pritoki kot nekoč. To je tudi povečalo pritisk obiskovalcev na preostale habitate. Porečje reke se razteza na ozemlju dveh držav članic.

Aktivnosti, ki bi lahko bile potrebne za »Trajnostno upravljanje reke z varovanjem habitata vidre in s turizmom na območjih Natura 2000«: [številka aktivnosti se nanaša na številko odgovarjajoče pole v tabelah]:

- izobraževanje lokalnega prebivalstva za naklonjenost obnovi reke [aktivnost 20];
- demontaža/odstranitev jezov [aktivnost 12];
- nakup zemljišč za obnovo reke [aktivnost 23];
- izgradnja ribje steze [aktivnost 24];
- izgradnja centra za obiskovalce [aktivnost 25];
- izgradnja prostora za peko na žaru blizu reke za turiste, da bi zmanjšali tveganje zaradi nedovoljenega kurjenja [aktivnost 22];
- tiskanje zgibanke za turiste [aktivnost 3, 20];
- izgradnja kolesarske poti ob reki [aktivnost 22];
- ocenjevanje populacije kačjih pastirjev in kobilic [aktivnost 17];
- vlaganje endemičnih rakov [aktivnost 13];
- sonaravno upravljanje s poplavnim gozdom [aktivnost 12].

Ukrepi v zvezi s tem projektom so označeni v tabelah.

Lutra lutra, vidra.
© WWF-Canon/Sanchez & Lope

4. primer:

Projekt varstva pristaniške pliskavke

Delfin vrste pristaniška pliskavka (*Phocoena phocoena*) je eden najmanjših kitov, saj zraste povprečno 1,55 metra in tehta 55 kilogramov. Te živali živijo običajno v obalnih vodah, njihovo ime pa kaže, da se pogosto pojavljajo v zalivih, estuarijih in pristaniščih. Populacije pristaniških pliskavk povsod ogroža smrtnost zaradi ribolova. Vrsti grozi tudi kemično in zvočno onesnaženje ter promet s čolni in pomanjkanje hrane. Potrebujemo več vedenja pomembnih področjih za te živali, prav tako pa potrebujejo ta območja primerno varstvo in upravljanje. Ribiče je treba spodbujati k uporabi opreme, ki delfinov ne ogroža. Pomembno je aktivno opozarjati pliskavke na mreže in jih držati na primerni razdalji od njih, n.pr.: z razvijanjem zvočnih plašil (brenčačev).

Aktivnosti, ki bi lahko bile potrebne za »Projekt varstva pristaniške pliskavke« [številka aktivnosti se naša na številko odgovarjajoče pole v naslednjih tabelah]:

- ugotavljanje in določanje za delfine pomembnih območij [aktivnost 2];
- raziskave o razširjenosti in vedenju pliskavk [aktivnost 13];
- dolgoročno ocenjevanje pliskavk [aktivnost 17];
- razvijanje in uporaba opreme, ki minimizira stranski ulov (ribiči in znanstveniki) [aktivnost 4, 13];
- izboljšanje kakovosti vode in nadzor onesnaženja [aktivnost 12];
- poskusi varovanja in upravljanja prehranskih virov za pliskavke, n.pr.: ribe in glavonožce [aktivnost 12];
- izobraževanje osebja, ki bo sodelovalo v projektu varstva pliskavk [aktivnost 13, 21];
- Mrežno povezovanje s projektom na sosednjih regijah območjih [aktivnost 7];
- izobraževanje in informiranje prejemnikov, n.pr.: ribičev, obalne straže [aktivnosti 3, 20];
- informiranje širše javnosti z namenom osveščanja o pliskavkah [aktivnost 3, 20];
- izgradnja centra za obiskovalce [aktivnost 25].

Ukrepi v zvezi s tem projektom so označeni v tabelah.

Phocoena phocoena,
Pristaniška pliskavka.
© WWF/Bernd Lammel

5. primer:

Upravljanje suhih travišč na območjih Natura 2000

»Bogastvo cvetja« je slogan, ki ga uporabljajo za gričevnato območje Nature 2000 Rožni grič. Kmetje so obdelovali zemljo na tradicionalni trajnostni način. Večji del travišč je zelo sušen in neproduktiven. Nekatere dele kosijo le enkrat na leto. Ponekod se pasejo koze. Kozje mleko je kakovostno zaradi dobre paše, vendar po njem ni pravega povpraševanja. Pred leti so se nekateri kmetje odločili pogozditi bolj vlažne dele tega območja. Ponekod drevje ni dobro uspevalo, nekateri nasadi avtohtonih vrst pa so dobro rasli in kmetje ga izkoriščajo za les in kurjavo. Mlade kmete je težko prepričati, naj nadaljujejo s tradicionalnim kmetijstvom in gozdarstvom. Nekateri želijo gojiti vinsko trto, drugi pa so kmetovanje že opustili. Spet tretji so zaposleni s polovičnim delovnim časom in tako so deli travišč zapuščeni. v teh delih se zarašča drevje in grmovje. Nekatere redke vrste metuljev, ki potrebujejo suhe habitate, so že skoraj izginile.

Dejavnosti, ki bi lahko bile potrebne za dejavnosti, omenjene v »Upravljanju suhih travišč na območjih Natura 2000« [številka aktivnosti se nanaša na številko odgovarjajoče pole v naslednjih tabelah]:

- razvoj plana upravljanja za suha travišča [aktivnost 5];
- nakup koz za pašo [aktivnost 13];
- izgradnja skupnega hleva za koze [aktivnost 12];
- postavitve lesene ograje za suha travišča [aktivnost 12];
- plačila za košnjo nepašnih delov z motorno kosilnico enkrat na leto [aktivnost 13];
- nakup motorne kosilnice za kmete [aktivnost 12];
- izsekavanje grmovja, ki se je zaraslo na zapuščenih delih suhega travišča [aktivnost 12];
- plačila za trajnostno upravljanje avtohtonih gozdov [aktivnost 13];
- razvoj drobne infrastrukture (vozne poti) v gozdu in na travniku [aktivnost 10];
- organizacija posveta na temo »Upravljanje suhih travišč« [aktivnost 7];
- razvoj znaka in slogana za proizvode lokalnih kmetov (n.pr.: mleko) [aktivnost 20];
- komunikacijsko usposabljanje za upravnika območja Natura 2000 [aktivnost 21];
- postavitve razstavnega prostora z lokalnimi proizvodi v občinskih prostorih [aktivnost 20].

Ukrepi v zvezi s tem projektom so označeni v tabelah.

Zapuščeno mediteransko obdelovalno območje.
© S. Simis

6. primer:

Upravljanje reke s kmetijstvom, akvakulturo in turistično dejavnostjo na območjih Natura 2000

Reka teče po dolini skozi pokrajino z bogato obdelanimi polji, sadovnjaki, iglastimi in listnatimi gozdovi, ribogojnicami in turističnimi kraji. Vanjo spušča mesto del neprečiščenih odplak. Projekti za čiščenje vode so v teku. Ob reki so določena mesta, nekakšne stopnice v presledkih po 20 km, ki jih uporabljajo živali selivke. Te stopnice so postavljene na občutljivih delih reke, ki jih uporabljajo zavarovane vrste (mesta za prehranjevanje, počivanje in razmnoževanje). v teh predelih je industrijska in kmetijska dejavnost pod nadzorom, dostop pa je omejen. Izvaja se ocenjevanje favne in flore reke in njenih obal v sodelovanju z raziskovalnimi centri, ribištvom, čolnarjenjem in lastniki zemljišč. Da bi preprečili erozijo in njen vpliv na kakovost reke, upravljavci sosednjih zemljišč sadijo drevje in mejice. Na delu reke so tudi ribniki za ribogojstvo.

Dejavnosti, ki bi lahko bile potrebne za dejavnosti, omenjene v »Upravljanju reke s kmetijstvom, akvakulturo in turistično dejavnostjo na območjih Natura 2000« [številka aktivnosti se nanaša na številko odgovarjajoče pole v tabelah]:

- urbanizem, projekti za recikliranje odpadnih voda [aktivnosti **12, 25**];
- upravljanje in ocenjevanje »stopnic« [aktivnosti **12, 13, 14**];
- upravljanje in ocenjevanje rečne favne in flore [aktivnosti **12, 13, 14**];
- podpisovanje rečnih pogodb z lastniki parcel tik ob reki [aktivnost **12**];
- postavitve ograj za varovanje bregov, predvsem na področju »stopnic« [aktivnost **12**];
- usposabljanje uslužbencev za upravljanje ribogojnic in reke [aktivnost **20**];
- izobraževanje lokalnega prebivalstva in sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami [aktivnosti **3, 21**];
- mestna srečanja, posveti z interesnimi skupinami [aktivnost **20**];
- infrastruktura za ribolov in čolnarjenje vključno z objekti za invalide [aktivnost **22**];
- alarmni sistem za primer bolezni ali problemov z vodo [aktivnost **17**];
- razvoj ribiških/naravnih počitniških paketov [aktivnost **20**];
- turistična infrastruktura (n.pr.: pomoli, poti) [aktivnost **22**].

Ukrepi v zvezi s tem projektom so označeni v tabelah.

Meandri reke Notec na Poljskem.
© M. Czasnoić

AKTIVNOST 1: OBVLADOVANJE PROCESA SELEKCIJE

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	Opombe/druge omejitve	Primeri
EAFRD						
	Uporaba ni verjetna.					
EFF						
	Uporaba ni verjetna.					

LIFE+						
3	Kriteriji ustreznosti.	Vse možne.	Vsi možni.	Ni.	V splošnem jih ni, le tiste, ki jih je potrebno izpolniti do datuma pristopa – izjema velja za morská območja.	
FP7						
	Uporaba ni verjetna.					

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve
ERDF				
	Uporaba ni verjetna.			
ESF				
	Uporaba ni verjetna.			
CF				
	Uporaba ni verjetna.			

Pomembne opombe za tabele v nadaljevanju:

ERDF

Finančna podpora ERDF je usmerjena v produktivno investiranje (n.pr.: infrastruktura). Zato je aktivnosti, povezane z območji Nature 2000, potrebno integrirati v širši razvojni kontekst.

ERDF Art.6

Regije, ki so upravičene do pomoči Sklada ERDF v skladu s členom 6 (Evropsko teritorialno sodelovanje), za pravno podlago glej 7. člen Splošne uredbe (Reg E C 1083/2006):
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/graph/cartes_en.htm

CF

Aktivnosti, povezane z Naturo 2000/območji Nature 2000 je pogosto potrebno integrirati v širši razvojni kontekst.

AKTIVNOST 2: ZNANSTVENE ŠTUDIJE/INVENTARIZACIJE ZA IDENTIFIKACIJO OBMOČIJ

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	Opombe/druge omejitve	Primeri
EAFRD						
52(d)	Pridobivanja znanj ter ukrepi za animiranje z vidika priprave in uvedbe lokalne razvojne strategije.	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.		Zveza s čl. 59. Podpora v zvezi s členom 52(d) bo pokrivala: (a) študije predmetnih področij, (b) ukrepe za pridobivanje informacij o območju in lokalno razvojno strategijo...	
63	Vodilni primer.	Vse možne (znotraj ruralnih področij).	Vsa izbrana ruralna območja	Ni.	Zveza s čl. 61–65.	V okviru lokalne razvojne strategije, na ravni lokalne akcijske skupine, se partnerstvo na javnem/zasebnem področju lahko uporablja za izvajanje raziskav o inventarizaciji območij; vključevale bi lahko popis vrst, kar bi prispevalo k razvoju lokalnih zmogljivosti in pospeševanju prihodnjih možnosti za razvoj ekoturizma na predmetnih območjih.
EFF						
37 (j)	Pospeševanje partnerstva med znanstveniki in izvajalci v ribiški panogi.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	Člen 34: Kolektivne aktivnosti: njihova uvedba potrebna na podlagi aktivne podpore samih izvajalcev ali organizacij, ki delujejo v imenu proizvajalcev ali drugih organizacij, ki jih priznava država članica...	Partnerstvo med ribiči in znanstveniki bi lahko uporabili za izvajanje raziskav morskih vrst. Podatki, ki jih zberejo ribiči, se lahko uporabijo kot del ocene stanja in se jih lahko vključi v informacijo o inventarizaciji območja.

LIFE+						
3	Kriteriji ustreznosti.	Vse možne.	Vsi možni.	Ni.	V splošnem jih ni, le tiste, ki jih je potrebno izpolniti do datuma pristopa – izjema velja za morska območja.	
FP7						
2(1)(i) f	Cilji in aktivnosti: okolje (vključno s podnebnimi spremembami).	Vse možne.	Vsi možni.	Nadnacionalno sodelovanje.	Kontekst: raziskava – prim. Prilogo 1 za več podrobnosti o okoljski tematiki.	Možna finančna podpora za izvedbo čezmejne študije o primerjavi podobnih območij. Zbrane informacije se lahko izkoristijo za določanje prednostnih območij. Na podlagi študije je možno razviti izboljšano metodo za identifikacijo območij (n.pr.: v državah pristopnicah).

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve
ERDF				
Uporaba ni verjetna.				
ESF				
Uporaba ni verjetna.				
CF				
Uporaba ni verjetna.				

AKTIVNOST 3: PRIPRAVE ZAČETNEGA INFORMIRANJA IN PREDSTAVITVENEGA GRADIVA

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	
EAFRD					
20(a)(i)	Strokovno usposabljanje in informacijske aktivnosti, vključno s širjenjem strokovnega znanja in inovativne prakse, za osebe, ki se ukvarjajo s kmetijsko, prehrambeno in gozdarsko panogo.	Kmetje, gozdarji.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
52(a)(iii)	Spodbujanje turističnih aktivnosti.	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
52(c)	Ukrep glede usposabljanja in informiranja za gospodarske izvajalce na področjih, ki jih pokriva os 3.	Vse možnem	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
52(b)(iii)	Varovanje in nadgradnja podeželske dediščine.	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
52(d)	Pridobivanje znanj ter ukrepi za animiranje z vidika priprave in uvedbe lokalne razvojne strategije.	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
63	Vodilni primer.	Vse možne (znotraj ruralnih območij).	Vsa izbrana ruralna območja.	Nujno znotraj določenega omejenega specifičnega podregionalnega ruralnega območja, kot je to določeno v lokalni razvojni strategiji.	
EFF					
27(1)(a)	Preobrazba aktivnosti z vidika pospeševanja različnih delovnih mest za ribiče.	Ribiči.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
27(1)(c)	Sheme za prekvalificiranje pri panogah izven morskega ribolova.	Ribiči.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
37(i)	Nadgradnja strokovnih znanj ali razvoj novih izobraževalnih tehnik in orodij.	Ribiči, drugi.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
44(1)(b)	Prestrukturiranje in preusmerjanje gospodarskih dejavnosti, še posebej na podlagi pospeševanja ekoturizma; pod pogojem, da rezultat teh dejavnosti ni povečanje ribolovnega obsega.	Delavci v ribiški ali povezanih panogah.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Zveza s čl. 43(3), (4).	
44(1)(c)	Preobrazbene aktivnosti na podlagi pospeševanja različnega zaposlovanja ribičev s pomočjo ustvarjanja novih delovnih mest zunaj ribiške panoge.	Delavci v ribiški ali povezanih panogah.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Zveza s čl. 43(3), (4).	
44(1)(i)	Pridobivanje veščin in pospeševanje priprave in izvedbe lokalne razvojne strategije.	Javna uprava, mala in srednje velika podjetja, drugi.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Zveza s čl. 43(3), (4).	
LIFE+					
3	Kriteriji ustreznosti.	Vse možne.	Vsi možni.	Ni.	
FP7					
Uporaba ni verjetna.					

Opombe/druge omejitve	Primeri
Člen 21: Podpora ne bo vključevala seminarjev, ki so del običajnih programov ali sistemov pri izobraževanju na kmetijskem in gozdarskem področju na sekundarni ali višji ravni.	Priprava seminarskega gradiva za kmete in gozdarje z opisi metod medvedom prijaznega kmetovanja in gozdarjenja.
Zveza s čl. 55.	Priprava začetnih serij območnih »brošur«, katerih ciljna skupina so naravni turisti; poudarek na posameznih območjih Nature ali na državnih ali regionalni ravni omrežja.
Zveza s čl. 58.	Izobraževalni seminarji za zasebne vodiče s ciljem izboljšati znanja in zavedanja o zaščitnih območjih kot tudi z namenom informirati izvajalce aktivnosti kmečkega turizma.
Zveza s čl. 57.	Priprava razstav o naravni dediščini in tradicionalni rabi zemljišč v povezavi z območji Nature 2000. Strokovni seminarji za upravljavce zaščitnih območij na temo naravnih vrednot kulturne pokrajine/ tradicionalne oblike rabe zemljišča.
Zveza s čl. 59.	Priprava seminarskega gradiva na temo koristi Nature 2000, možnih vplivov Nature na lokalni razvoj – lahko vključuje tako odgovorno osebje za lokalno razvojno strategijo kot tudi regionalno ali širšo mrežo izvajalcev, vključenih v lokalna razvojna partnerstva na javni/zasebni ravni.
Zveza s čl. 61–65.	Razvoj območno vezanih lokalnih razvojnih strategij v okviru interesov Nature, tudi s socialnega in gospodarskega vidika, s ciljem pospeševati ustrezne vodstvene projekte, ki bodo omogočili sredstva za izgradnjo zmogljivosti na ruralnih območjih, n.pr.: razvoj možnosti ekoturizma.
Ni.	Informiranje za pospešitev razvoja morskega in obalnega ekoturizma, n.pr.: izobraževanje ribičev na temo identifikacije značilnih lokalnih vrst.
Ni.	Priprava izobraževalnih informacij v zvezi z morskimi območji in vrstami s ciljem pospešiti razvoj ekoturističnih dejavnosti na območju; izobraževalne sheme za podporo izstopa ribičev iz industrije pod vplivom Nature 2000.
Člen 34: Kolektivne aktivnosti: njihova uvedba, potrebna na podlagi dejavne podpore samih izvajalcev ali organizacij, ki delujejo v imenu proizvajalcev ali drugih organizacij, ki jih priznava država članica...	Razvoj novih izobraževalnih informacij za ribiče o ribiških metodah, ki so združljive z upravljanjem z naravo v območjih Nature 2000, n.pr.: naprave z minimalnim vplivom ali alternativne naprave.
Zveza: člena 43(3), (4) in 44(4) glede podrobnosti o zahtevah za območja in upravičence.	Preskrba z izobraževalnim in informacijskim gradivom o možnem vplivu Nature 2000 na gospodarske dejavnosti v morskem in obalnem kontekstu – organizacija seminarja za ribiče, zainteresirane za preobrazbo v ekoturistične dejavnosti
Zveza: člena 43(3), (4) in 44(4) glede podrobnosti o zahtevah za območja in upravičence.	
Zveza: člena 43(3), (4) in 44(4) glede podrobnosti o zahtevah za območja in upravičence.	Priprava izobraževalnega gradiva o koristnosti Nature 2000 (v morskem in obalnem kontekstu), možni vplivi Nature na lokalni razvoj – lahko vključuje razvoj regionalne ali širše omrežje izvajalcev, ki so udeleženi pri lokalnem razvoju.
V splošnem jih ni, le tiste, ki jih je potrebno izpolniti do datuma pristopa – izjema velja za morska območja.	

Sklad	Opis	Območne omejitve	
ERDF			
4(4)	Podpora modernizaciji in preobrazbi regionalnih gospodarskih struktur. Prednostna naloga: okolje, vključno s pospeševanjem biotske raznovrstnosti in zaščito narave, vključno z investicijami v območja Nature 2000.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
4(6)	Turizem, vključno s pospeševanjem naravnih dobrin kot potenciala za razvoj trajnostnega turizma, varovanjem in pospeševanjem naravne dediščine kot podpora socialno-gospodarskemu razvoju, pomočjo pri izboljševanju ponudbe turističnih storitev na podlagi novih storitev z višjo dodano vrednostjo in z namenom spodbujanja novih, bolj trajnostnih turističnih modelov.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
4(10)	Investicije v izobraževanje, vključno s poklicnim izobraževanjem, ki bodo prispevale k povečanju privlačnosti in kakovosti življenja.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
5(2)f	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja, še posebej: varovanje in pospeševanje naravne in kulturne dediščine kot podpora socialno-gospodarskemu razvoju ter spodbujanje naravnih in kulturnih dobrin kot potenciala za razvoj trajnostnega turizma.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	
6(1)a	Čezmejno sodelovanje: spodbujanje podjetništva in še posebej razvoj malih in srednje velikih podjetij, turizma, kulture in čezmejnega trženja.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja – čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(1)b	Podpora pri razvoju čezmejnih gospodarskih in socialnih aktivnosti na podlagi skupnih strategij za trajnostni razvoj območij, predvsem: spodbujanje zaščite okolja in skupnega upravljanja naravnih in kulturnih virov kot tudi preprečevanja naravnih in tehnoloških tveganj.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja – čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(2)b	Nadnacionalno sodelovanje, vključno z bilateralnim sodelovanjem med pomorskimi regijami, ki niso v sklopu točke 6(1), na podlagi financiranja mrežnega povezovanja in aktivnosti, katerih posledica je integriran področni razvoj: upravljanje z vodo, učinkovitost rabe energije, preprečevanje tveganja in aktivnosti za zaščito okolja z jasnimi nadnacionalnimi smernicami vključno z zaščito in upravljanjem porečij, obalnih con, morskih virov, vodnih storitev in mokrišč; fire, preprečevanje suše in poplav; spodbujanje pomorske varnosti in zaščite pred naravnimi in tehnološkimi tveganji ter zaščita ter poudarjanje pomena naravne dediščine s podporo socio-gospodarskega razvoja in trajnostnega turizma.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - nadnacionalno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(2)d	Trajnostni razvoj podeželja v okviru nadnacionalnega sodelovanja: krepitev policentričnega razvoja na nadnacionalni, nacionalni in regionalni ravni, z jasnimi nadnacionalnim vplivom. Aktivnosti lahko vključujejo vzpostavljanje in izboljševanje urbanih mrežnih povezav ter povezav med ruralnimi in urbanih področji; strategije za reševanje stičnih točk med ruralnimi in urbanih zadevami; varovanje in pospeševanje kulturne dediščine ter strateško integriranje razvojnih con na nadnacionalni osnovi.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - nadnacionalno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(3)a	Uveljavljanje učinkovitosti regionalne politike s spodbujanjem medregionalnega sodelovanja, ki se osredotoča na inovacije, na ekonomijo znanja ter na okoljsko preventivo in preprečevanje tveganja v smislu člena 5(1) in (2).	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja – medregijsko sodelovanje. Najmanj tri države bodo prejele finančna sredstva, pri čemer morata dve biti državi članici (člen 19(2)).	
6(3)b	Uveljavljanje učinkovitosti regionalne politike s spodbujanjem: izmenjav izkušenj v zvezi z identificiranjem, prenašanjem ter širjenjem najboljše prakse vključno s trajnostnim razvojem podeželja kot je omenjeno v členu 8.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja – medregijsko sodelovanje. Najmanj tri države bodo prejele finančna sredstva, pri čemer morata dve biti državi članici (člen 19(2)).	
6(3)c	Uveljavljanje učinkovitosti regionalne politike s spodbujanjem: aktivnosti, ki vključujejo študije, zbiranje podatkov ter opazovanje in analizo razvojnih trendov v Skupnosti EU.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja – medregijsko sodelovanje. Najmanj tri države bodo prejele finančna sredstva, pri čemer morata dve biti državi članici (člen 19(2)).	
ESF			
3(1)aii	Izboljšanje prilagodljivosti delavcev in podjetij, n.pr.: razvoj specifičnega zaposlovanja, usposabljanja in podpore, vključno z iskanjem delovnih mest za delavce v okviru podjetja ali panoge v fazi prestrukturiranja.		
3(2)bi	Utrjevanje institucionalnih zmogljivosti in učinkovitosti javne uprave in javnih storitev v zvezi z načrtom dobre politike in programov, ocenjevanje in pregledovanje s pomočjo študij, statistične obdelave in izvedenskih mnenj, podpora koordinaciji med oddelki in dialog med ustreznimi javnimi in zasebnimi organi.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
3(2)bii	Utrjevanje institucionalnih zmogljivosti in učinkovitosti javne uprave ter javnih storitev v zvezi z izgradnjo zmogljivosti pri pripravi politike in programov.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
CF			
Uporaba ni verjetna.			

	Opombe/druge omejitve	Primeri
	Kontekst: gospodarska preobrazba/modernizacija (n.pr.: izgradnja zmogljivosti).	Znotraj širšega (na primer) ekoturističnega projekta, možna finančna podpora za razvoj začetnega predstavitvenega gradiva.
	Kontekst: pospeševanje/razvoj turizma.	Možna finančna podpora za razvoj virov informacij za turiste, n.pr.: brošur, zemljevidov.
		Priprava izobraževalnega gradiva o območjih Nature 2000 z namenom uporabe v lokalnih šolah kot del širše izobraževalne pobude.
	Kontekst: naravna/kulturna dediščina, turizem	Priprava informacij in reklamnega gradiva, kadar območje(a) Nature 2000 tvori(jo) sestavni del kulturne dediščine na določenem področju (n.pr.: v kontekstu pospeševanja trajnostnega turizma).
	Kontekst: ustvarjanje delovnih mest (n.pr.: turizem).	Za čezmejne projekte je možna finančna podpora priprave informacij o širšem omrežju turističnih območij Nature, prodaje proizvodov v zvezi s projektom Nature itd. Kot alternative je možno financiranje pripravo informacij, ki so usmerjene v pospeševanje zaščite čezmejnih naravnih virov, n.pr.: Natura 2000.
	Kontekst: razvoj zaposlitvenih pobud in izobraževanja	
		Za nadnacionalne projekte sodelovanja, pri katerih ima projekt Nature 2000 bistveno vlogo, je možna vključitev informacij v zvezi s trajnostnim upravljanjem porečij, obalnih območij in/ali mokrišč, saj so ta še posebej pomembna za upravljanje na nadnacionalni ravni.
	Kontekst: urbana območja, kulturna dediščina	V kontekstu nadnacionalnega sodelovanja je možno oskrbovanje z informacijami o tem, kako optimirati antropogeni pritisk na upravljanje območij Nature 2000, ki so v bližini urbanih središč, oz. kako to upravljanje izboljšati.
		Možno je financiranje medregionalnih projektov, pri katerih je projekt Natura 2000 sestavni del širšega medregionalnega sodelovanja v povezavi z okoljsko preventivo in preprečevanjem tveganja.
		V poštev pride omogočanje priložnosti za pripravo gradiva v zvezi z izgradnjo zmogljivosti in mrežnim povezovanjem za oblasti – izmenjava izkušenj, izvajanje mentorstva »starih« držav članic nad »novimi« državami članicami, pri čemer se bodo razvila omrežja za regionalno upravljanje območij.
	Kontekst: ustvarjanje delovnih mest (n.pr.: panoga v prestrukturiranju).	Možna uporaba v okviru projektov za ustvarjanje delovnih mest na podlagi priprave izobraževalnega gradiva za ljudi, ki bodo delali na območjih Nature ali v primernih podjetjih.
		Možne priložnosti za pripravo gradiva v zvezi z izgradnjo zmogljivosti in mrežnega sodelovanja za oblasti – izmenjava izkušenj, izvajanje mentorstva s strani »starih« držav »novim« državam, razvoj omrežja za upravljanje regionalnih območij. Priložnosti na visoki strateški ravni in na ravni izvajanja.

AKTIVNOST 4: PILOTNI PROJEKTI

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	
EAFRD					
63	Vodilni primer.	Vse možne (znotraj ruralnih območij).	Vsa izbrana ruralna območja.	Ni.	
EFF					
27(1) (a)	Preobrazba aktivnosti z vidika pospeševanja raznovrstnih delovnih mest za ribiče.	Ribiči.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
27(1) (c)	Sheme za ponovno usposabljanje pri panogah zunaj morskega ribolova.	Ribiči.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
37(a)	Trajnostni prispevek k boljšemu obvladovanju ali ohranitvi virov.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
37(b)	Pospeševanje selektivnih ribolovnih metod ali opreme ter zmanjšanje stranskega ulova.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode.	Ni.	
37(c)	Odstranitev izgubljenih ribolovnih naprav iz morja, da ne povzročajo škode.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode.	Ni.	
37(g)	Razvoj, prestrukturiranje ali izboljšanje vodno-kulturnih objektov.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
37(i)	Nadgradnja strokovnih znanj ali razvoj novih izobraževalnih tehnik in orodij.	Ribiči, drugi.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
37(j)	Spodbujanje partnerstva med znanstveniki in izvajalci v ribiški panogi.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
EFF					
41(2) (b)	Pilotni projekti: za omogočitev testov pri izvajanju planov obvladovanja in alokacijskih planov obsega ribolova; po potrebi vključujoč vzpostavitev neribolovnih con s ciljem oceniti biološke in finančne posledice ter eksperimentalne ponovne vzpostavitev zalog.	Ribiči, drugi, mala in srednje velika podjetja.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
41(2) (c)	Pilotni projekti: za razvoj in preizkušanje metod za izboljševanje selekcije naprav, za zmanjševanje ribolovnega izmeta ter vplivov na okolje, še posebej na morskem dnu.	Ribiči, drugi, mala in srednje velika podjetja.	Obalne, morske, kopenske vode.	Ni.	
44(1) (c)	Preobrazbene dejavnosti na podlagi spodbujanja raznovrstnega zaposlovanja ribičev s pomočjo ustvarjanja delovnih mest zunaj ribiške panoge.	Delavci v ribiški panogi ali povezane panoge.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Zveza s čl. 43(3), (4).	
LIFE+					
Uporaba ni verjetna.					
FP7					
2(1)(i) f	Okolje, n.pr.: podnebne spremembe, onesnaževanje in tveganja; ohranjanje in trajnostno upravljanje z naravnimi in umetnimi viri (n.pr.: zaščita in obvladovanje biotske raznovrstnosti); okolje in tehnologije (n.pr.: obnova okolja).	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Nadnacionalno sodelovanje.	
2(1)(i) g	Tema: transport (n.pr.: ozelenjevanje zračnih in kopenskih transportnih poti).	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Nadnacionalno sodelovanje.	

Opombe/druge omejitve	Primeri
Zveza s čl. 61–65.	Pilotna vključitev skupnosti v upravljanje z naravo, izobraževalno shemo, shemo za povečevanje turizma ali za razvoj območij v okolici območij Nature. Potrebna je integracija v lokalno razvojno strategijo.
Ni.	Pilotna shema za spodbujanje razvoja ekoturizma pod vodstvom ribičev, vključno s ponovnim usposabljanjem s področja storitev za stranke ter obvladovanja manjšega poslovanja ter usmeritev v zmanjšanje obsega ribolova in bolj trajnostno uporabo virov.
Ni.	
Člen 37: Kolektivne aktivnosti: njihova uvedba potrebna na podlagi aktivne podpore samih izvajalcev ali organizacij, ki delujejo v imenu proizvajalcev ali drugih organizacij, ki jih priznava država članica...	
Člen 37: Kolektivne aktivnosti: njihova uvedba potrebna na podlagi aktivne podpore samih izvajalcev ali organizacij, ki delujejo v imenu proizvajalcev ali drugih organizacij, ki jih priznava država članica...	Poskusni projekt novih, naravi prijaznih ribolovnih naprav z namenom oceniti vpliv na ribolovni izmet ter ustreznosti za uporabo znotraj območij Nature 2000.
Člen 37: Kolektivne aktivnosti: njihova uvedba potrebna na podlagi aktivne podpore samih izvajalcev ali organizacij, ki delujejo v imenu proizvajalcev ali drugih organizacij, ki jih priznava država članica...	Pilotni projekt za raziskovanje izvedljivosti odstranitve naprav z določenih območij Nature 2000.
Člen 37: Kolektivne aktivnosti: njihova uvedba potrebna na podlagi aktivne podpore samih izvajalcev ali organizacij, ki delujejo v imenu proizvajalcev ali drugih organizacij, ki jih priznava država članica...	Pilotne, naravi prijazne vodno-kulturne tehnike, n.pr.: razvoj območij za gnezdenje ptic.
Člen 37: Kolektivne aktivnosti: njihova uvedba potrebna na podlagi aktivne podpore samih izvajalcev ali organizacij, ki delujejo v imenu proizvajalcev ali drugih organizacij, ki jih priznava država članica...	Pilotna shema za usposabljanje ribičev na območjih Nature 2000 glede prednosti za skupnosti, vključujoč tudi turistične možnosti.
Člen 37: Kolektivne aktivnosti: njihova uvedba potrebna na podlagi aktivne podpore samih izvajalcev ali organizacij, ki delujejo v imenu proizvajalcev ali drugih organizacij, ki jih priznava država članica...	Pilotna shema za pomoč pri sodelovanju med znanstveniki in ribiči, n.pr.: spodbujanje zbiranja informacij in analitičnih projektov, ki bi lahko koristili skupnosti in obvladovanju območij Nature 2000.
41(1) pilotni projekti za izvajanje s strani ekonomskih izvajalcev, priznanih tržnih družb ali drugega pristojnega organa, v ta namen imenovanega s strani države članice, v partnerski povezavi z znanstvenim ali tehničnim organom.	Projekt za oceno ravni ribjih jat znotraj in zunaj območja Nature v okviru različnih oblik upravljanja oz. obvladovanja.
41(1) pilotni projekti za izvajanje s strani gospodarskih izvajalcev, priznanih tržnih družb ali drugega pristojnega organa, v ta namen imenovanega s strani države članice, v partnerski povezavi z znanstvenim ali tehničnim organom.	Pilotni projekt novih, naravi prijaznih ribolovnih naprav z namenom oceniti vpliv na ribolovni izmet ter ustreznost za uporabo na območjih Nature 2000.
Zveza: člena 43(3), (4) in 44(4) glede podrobnosti o zahtevah za območja in upravičence.	Pilotna shema za spodbujanje razvoja ekoturizma pod vodstvom ribičev, vključno s ponovnim usposabljanjem s področja storitev za stranke ter obvladovanja manjšega poslovanja in/ali upravljanja z območji Nature.
Kontekst: raziskovanje.	Raziskovalni projekt za preizkus nove metode upravljanja oz. obvladovanja, n.pr.: primerjava načinov upravljanja s pašniki za določitev tistih, ki so bolj koristni za izvirne metulje in vešče v Evropi.
Kontekst: raziskava na temo prilagajanja/izboljševanja transportne infrastrukture za ublažitev vplivov na območja Nature.	Raziskava na temo učinkovitosti nizkih vplivov transportne infrastrukture, n.pr.: učinkovitost podhodov za plazilce.

Sklad	Opis	Ciljne skupine	
ERDF			
4(4)	Podpora modernizaciji in preobrazbi regionalnih gospodarskih struktur. Prednostna naloga: okolje, vključno s pospeševanjem biotske raznovrstnosti in zaščito narave, vključno z investicijami v območja Nature 2000.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
4(5)	Preprečevanje tveganja, vključno z razvojem in realizacijo planov za preprečevanje in obvladovanje naravnih in tehnoloških tveganj.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
4(9)	Investicije v energijo: vključno z izboljšanjem nadnacionalnega omrežja, kar prispeva k integraciji okoljskih vidikov, izboljšanju energetske učinkovitosti in razvoju obnovljivih virov energije.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
4(10)	Investicije v izobraževanje, vključno s poklicnim izobraževanjem, ki bodo prispevale k povečanju privlačnosti in kakovosti življenja.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
5(2)c	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja, še posebej stimuliranje učinkovite rabe energije in proizvodnje obnovljive energije ter razvoj učinkovitega sistema za upravljanje z energijo.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	
5(2)e	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja: še posebej razvoj planov in ukrepov za preprečevanje in obvladovanje naravnih (n.pr.: dezertifikacija, sušna obdobja, požari in poplave) in tehnoloških tveganj.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	
6(1)a	Čezmejno sodelovanje: spodbujanje podjetništva in še posebej razvoj malih in srednje velikih podjetij, turizma, kulture in čezmejnega trženja.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1))	
6(1)b	Podpora pri razvoju čezmejnih gospodarskih in socialnih aktivnosti na podlagi skupnih strategij za trajnostni razvoj območij, predvsem: spodbujanje zaščite okolja in skupnega upravljanja naravnih in kulturnih virov kot tudi preprečevanja naravnih in tehnoloških tveganj.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1))	
6(1)end	Čezmejno sodelovanje: pospeševanje sodelovanja med zakonodajnimi in upravnimi organi, integracije čezmejnih delovnih trgov, pobude za lokalno zaposlovanje, enakopravnosti spolov, enakih možnosti, usposabljanja in socialnih vključitev in delitve človeških virov ter institucij za R&TD	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(2)b	Nadnacionalno sodelovanje, vključno z bilateralnim sodelovanjem med pomorskimi regijami, ki niso v sklopu točke 6(1), na podlagi financiranja mrežnega povezovanja in aktivnosti, katerih posledica je integriran področni razvoj: upravljanje z vodo, učinkovitost rabe energije, preprečevanje tveganja in aktivnosti za zaščito okolja z jasnimi nadnacionalnimi smernicami vključno z zaščito in upravljanjem porečij, obalnih con, morskih virov, vodnih storitev in mokrišč; fire, preprečevanje suše in poplav; spodbujanje pomorske varnosti in zaščite pred naravnimi in tehnološkimi tveganji ter zaščita ter poudarjanje pomena naravne dediščine s podporo socio-gospodarskega razvoja in trajnostnega turizma.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - nadnacionalno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(3)a	Uveljavljanje učinkovitosti regionalne politike s spodbujanjem medregionalnega sodelovanja, ki se osredotoča na inovacije, na ekonomijo znanja ter na okoljsko preventivo in preprečevanje tveganja v smislu člena 5(1) in (2).	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - medregijsko sodelovanje. Najmanj tri države bodo prejele finančna sredstva, pri čemer morata dve biti državi članici (člen 19(2)).	
6(3)b	Uveljavljanje učinkovitosti regionalne politike s spodbujanjem: izmenjav izkušenj v zvezi z identificiranjem, prenašanjem ter širjenjem najboljše prakse vključno s trajnostnim razvojem podeželja kot je omenjeno v členu 8.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - medregijsko sodelovanje. Najmanj tri države bodo prejele finančna sredstva, pri čemer morata dve biti državi članici (člen 19(2))	
6(3)c	Uveljavljanje učinkovitosti regionalne politike s spodbujanjem: aktivnosti, ki vključujejo študije, zbiranje podatkov ter opazovanje in analizo razvojnih trendov v Skupnosti EU.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - medregijsko sodelovanje. Najmanj tri države bodo prejele finančna sredstva, pri čemer morata dve biti državi članici (člen 19(2)).	
10	Območja z geografskimi in naravnimi omejitvami: financiranje investicij, ki so usmerjene v izboljšanje dostopnosti, pospeševanja in razvoja gospodarskih aktivnosti v zvezi s kulturno in naravno dediščino; spodbujanje trajnostne rabe naravnih virov ter trajnostnega stimuliranja turizma.	Le območja z geografskimi in naravnimi ovirami.	
ESF			
Uporaba ni verjetna.			
CF			
2(1)b	Okolje v sklopu prednostnih nalog okoljevarstvene politike Skupnosti na podlagi okoljske politike in okoljskega akcijskega programa. v tej zvezi lahko Sklad posreduje tudi na področjih, povezanih s trajnostnim razvojem, ki so v očitno korist okolju, in sicer na področju učinkovite rabe energije in obnovljive energije, v prometnem sektorju izven vseevropskih omrežij pa na področjih železniškega, rečnega in morskega prometa, intermodalnih prometnih sistemov in njihove interakcije, upravljanja cestnega, morskega in zračnega prometa, čistega mestnega prometa in javnega prevoza...	Regije iz konvergenčnih ciljev.	

	Tipi zemljišča	Območne omejitve
		Pilotni projekt rehabilitacije onesnaženega zemljišča za omogočanje poslovnih institucij hkrati z obnovo habitatov – n.pr.: pogozdovanje/razvoj novih območij mokrišč/upravljanje z vodo v korist habitatov in vrst na sosednjih območjih Nature 2000.
	Kontekst: razvoj planov in ukrepov za obvladovanje tveganja.	Pilotni projekt obnove habitata s pomočjo zasajevanja avtohtonih dreves z majhnim požarnim tveganjem (obširna področja); ali ohranjevanje mokrišč, obrežnih ali obalnih vrst za zmanjševanje tveganja poplav in erozije. Projekt bi bilo potrebno vključiti v kontekst širšega projekta.
	Kontekst: obnovljivi viri energije.	Možna finančna podpora pilotnemu projektu za raziskovanje izvedljivosti glede izkoriščanja, obnove in upravljanja poplavnih ravnin za pridobivanje hidroelektrične energije ali za raziskovanje koristnosti majhnih biomasnih rastlin v naravnih rezervatih. v kontekstu regionalnih planov za uporabo obnovljive energije.
	Kontekst: širši izobraževalni okvir.	Razvoj in pilotno preizkušanje izobraževalnih programov za povečanje okoljske zavesti in izboljšanje kakovosti življenja.
	Kontekst: obnovljivi viri energije.	Možna finančna podpora pilotnemu projektu za raziskovanje izvedljivosti glede izkoriščanja, obnove in upravljanja poplavnih ravnin za pridobivanje hidroelektrične energije ali za raziskovanje koristnosti majhnih biomasnih rastlin v naravnih rezervatih. v kontekstu regionalnih planov za uporabo obnovljive energije.
	Kontekst: razvoj planov in ukrepov za obvladovanje tveganja.	Pilotni projekt obnove habitata s pomočjo zasajevanja izvirnih dreves z majhnim požarnim tveganjem (obširna področja); ali ohranjevanje mokrišč, obrežnih ali obalnih vrst za zmanjševanje tveganja poplav in erozije. Projekt bi bilo potrebno vključiti v kontekst širšega projekta.
	Kontekst: ustvarjanje delovnih mest (n.pr.: turizem).	Pilotna ekoturistična mreža z vključenim čezmejnem sodelovanjem s poudarkom na območjih Nature 2000.
		Pilotna shema za ustvarjanje delovnih mest na območjih Nature 2000, v kontekstu razvoja okoljsko trajnostnih možnosti za zaposlitev v čezmejni regiji.
		Pilotni projekt čezmejnega delovnega trga strokovnjakov s področja narave za omogočanje izmenjave znanj ter uporabe virov. v kontekstu splošnega razvoja trajnostnega in okolju prijaznega zaposlovanja.
		Pilotni projekt za trajnostno okoljsko obvladovanje porečij, vključno z obvladovanjem območij Nature 2000. Lahko upošteva ekosisteme območij Nature 2000 ter pilotna ekonomska orodja za omogočitev ustrezne identifikacije koristi takšnih ekosistemov.
		Možno financiranje medregijskih pilotnih projektov, kjer je Natura 2000 sestavni del širšega nadnacionalnega sodelovanja glede okolja in preprečevanja tveganja.
		Pilotni program za izobraževanje in izmenjavo znanj med oblastmi, ki so vključene v obvladovanje Nature 2000.
		Pilotna ekoturistična pobuda, vključno z opisi kulturne in naravne dediščine ter izboljšanjem dostopnosti, n.pr.: razvoj nove okoljsko občutljive obalne sprehajalne ali kolesarske steze po poti dediščine, vključno z območji Nature 2000 ter obiskovanjem območij z naravnimi ovirami.
		Možen razvoj majhnih pilotnih projektov ob boku velikim razvojnim projektom, n.pr.: preizkus novih ribjih koridorjev hkrati z razvojem jezov. Nove pilotne metode za razvoj transportnih koridorjev, prijaznih okolju/z nizkim tveganjem (n.pr.: nova tehnologija za nadvoze in podvoze). Izvedba je možna le kot del širših projektov za transportno omrežje.

AKTIVNOST 5: PRIPRAVA PLANOV, STRATEGIJ IN SHEM ZA OBVLADOVANJE

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	
EAFRD					
52(b)(iii)	Varovanje in nadgradnja podeželske dediščine.	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
63	Vodilni primer.	Vse možne (znotraj ruralnih območij).	Vsa izbrana ruralna območja.	Ni.	

LIFE+					
3	Kriteriji ustreznosti.	Vse možne.	Vsi možni.	Ni.	
FP7					
Uporaba ni verjetna.					

Sklad	Opis	Območne omejitve	
ERDF			
4(5)	Preprečevanje tveganja, vključno z razvojem in realizacijo planov za preprečevanje in obvladovanje naravnih in tehnoloških tveganj.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
5(2)e	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja: še posebej razvoj planov in ukrepov za preprečevanje in obvladovanje naravnih (n.pr.: dezertifikacija, sušna obdobja, požari in poplave) in tehnoloških tveganj.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	
6(1)b	Podpora pri razvoju čezmejnih gospodarskih in socialnih aktivnosti na podlagi skupnih strategij za trajnostni razvoj območij, predvsem: spodbujanje zaščite okolja in skupnega upravljanja naravnih in kulturnih virov kot tudi preprečevanja naravnih in tehnoloških tveganj.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje . Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(2)b	Nadnacionalno sodelovanje, vključno z bilateralnim sodelovanjem med pomorskimi regijami, ki niso v sklopu točke 6(1), na podlagi financiranja mrežnega povezovanja in aktivnosti, katerih posledica je integriran področni razvoj: upravljanje z vodo, učinkovitost rabe energije, preprečevanje tveganja in aktivnosti za zaščito okolja z jasnimi nadnacionalnimi smernicami vključno z zaščito in upravljanjem porečij, obalnih con, morskih virov, vodnih storitev in mokrišč; fire, preprečevanje suše in poplav; spodbujanje pomorske varnosti in zaščite pred naravnimi in tehnološkimi tveganji ter zaščita ter poudarjanje pomena naravne dediščine s podporo socio-gospodarskega razvoja in trajnostnega turizma.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - nadnacionalno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(2)d	Nadnacionalno sodelovanje, vključno z bilateralnim sodelovanjem med pomorskimi regijami, ki niso v sklopu točke 6(1), na podlagi financiranja mrežnega povezovanja in aktivnosti, katerih posledica je integriran teritorialni razvoj, ki je predvsem osredotočen na naslednja prednostna področja: trajnostni razvoj podeželja: krepitev policentričnega razvoja na nadnacionalni, nacionalni in regionalni ravni, z jasnimi nadnacionalnim vplivom. Aktivnosti lahko vključujejo vzpostavljanje in izboljševanje urbanih mrežnih povezav ter povezav med ruralnimi in urbani področji; strategije za reševanje stičnih točk med ruralnimi in urbani zadevami; varovanje in pospeševanje kulturne dediščine ter strateško integriranje razvojnih con na nadnacionalni osnovi.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - nadnacionalno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
ESF			
3(2)bi	Utrjevanje institucionalnih zmogljivosti in učinkovitosti javne uprave in javnih storitev v zvezi z načrtom dobre politike in programov, ocenjevanje in pregledovanje, s pomočjo študij, statistične obdelave in izvedenskih mnenj, podpora koordinaciji med oddelki in dialog med ustreznimi javnimi in zasebnimi organi.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
CF			
Uporaba ni verjetna.			

	Opombe/druge omejitve	Primeri
	57: Podpora, omenjena v členu 52(b)(iii) bo pokrivala: (a) oris zaščite in planov za obvladovanje v zvezi z območji Nature 2000 in drugih območij z visoko naravno vrednostjo, aktivnosti za dvigovanje okoljske zavesti, investicij v zvezi z vzdrževanjem, obnovo in nadgradnjo naravne dediščine ter razvoj območij z visoko naravno vrednostjo [...].	Možna finančna podpora za razvoj plana obvladovanja za široko območje v katerem koli ruralnem prostoru, n.pr.: narodni park z gozdom, mokrišče, rečna območja. Lahko vključuje upravljanje s produktivnim zemljiščem.
	Zveza s čl. 61–65.	Lokalne akcijske skupine lahko razvoj planov obvladovanja območij vključijo kot cilje lokalnega razvoja ali strategije. Tako bi se razvili projekti, ki bi spodbujali trajnostno obvladovanje okoljsko občutljivih habitatov.

	LIFE+ ne bo finančno podpiral ukrepov, ki izpolnjujejo pogoje ali dobijo podporo za enak namen iz sklada drugih finančnih instrumentov Skupnosti (gl. čl. 9). Velja le, če so izpolnjeni kriteriji dodane vrednosti člena 3 in ukrepi iz Priloge 1.	
--	---	--

	Opombe/druge omejitve	Primeri
	Kontekst: razvoj planov in ukrepov za obvladovanje tveganja.	Možna finančna podpora za razvoj planov obvladovanja, vendar le tam, kjer je obvladovanje območja Natura 2000 bistvenega pomena za obvladovanje tveganja (n.pr.: preprečevanja poplav).
	Kontekst: razvoj planov in ukrepov za obvladovanje tveganja.	Možna finančna podpora za razvoj planov obvladovanja, vendar le tam, kjer je obvladovanje območja Natura 2000 bistvenega pomena za obvladovanje tveganja (n.pr.: preprečevanja poplav).
	Kontekst: posamezna območja Nature kot del širše mreže.	Lahko vključuje razvoj planov obvladovanja za čezmejno (člen 6(1)b) ali nadnacionalno (člen 6(2)b) omrežje območij ali posamezno čezmejno območje (n.pr.: porečje, obalna cona). Mora biti v kontekstu širših planov za regionalni razvoj.
	Kontekst: urbana območja, kulturna dediščina.	Razvoj planov obvladovanja za nadnacionalna območja Nature 2000, ki se nahajajo v bližini urbanih centrov, z namenom podpore trajnostnemu razvoju in/ali varovanju kulturne dediščine v regiji.
		Možna finančna podpora za izgradnjo zmogljivosti za osebe v administraciji, ki bo odgovorno za razvoj planov obvladovanja (za posamezna območja ali regionalno omrežje območij).

Aktivnost 6: VZPOSTAVITEV ORGANOV ZA OBVLADOVANJE

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	
EAFRD					
52(d)	Pridobivanje znanj ter ukrepi za animiranje z vidika priprave in uvedbe lokalne razvojne strategije.	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča	Ni.	
63	Vodilni primer.	Vse možne (znotraj ruralnih območij).	Vsa izbrana ruralna območja.	Ni.	
EFF					
Uporaba ni verjetna.					

LIFE+					
Uporaba ni verjetna.					
FP7					
Uporaba ni verjetna.					

Sklad	Opis	Območne omejitve	
ERDF			
4(4)	Podpora modernizaciji in preobrazbi regionalnih gospodarskih struktur. Prednostna naloga: okolje, vključno s pospeševanjem biotske raznovrstnosti in zaščito narave, vključno z investicijami v območja Nature 2000.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
6(1)e	Razvoj čezmejnih gospodarskih, socialnih in okoljskih aktivnosti na podlagi skupnih strategij za trajnostni razvoj območij: razvoj sodelovanja, zmogljivosti in skupne uporabe infrastrukture, še posebej v panogah, kot so: zdravje, kultura, turizem in izobraževanje.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(2)b	Nadnacionalno sodelovanje, vključno z bilateralnim sodelovanjem med pomorskimi regijami, ki niso v sklopu točke 6(1), na podlagi financiranja mrežnega povezovanja in aktivnosti, katerih posledica je integriran področni razvoj: upravljanje z vodo, učinkovitost rabe energije, preprečevanje tveganja in aktivnosti za zaščito okolja z jasnimi nadnacionalnimi smernicami vključno z zaščito in upravljanjem porečij, obalnih con, morskih virov, vodnih storitev in mokrišč; fire, preprečevanje suše in poplav; spodbujanje pomorske varnosti in zaščite pred naravnimi in tehnološkimi tveganji ter zaščita ter poudarjanje pomena naravne dediščine s podporo socio-gospodarskega razvoja in trajnostnega turizma.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
ESF			
3(2)bi	Utrjevanje institucionalnih zmogljivosti in učinkovitosti javne uprave in javnih storitev v zvezi z načrtom dobre politike in programov, ocenjevanje in pregledovanje, s pomočjo študij, statistične obdelave in izvedenskih mnenj, podpora koordinaciji med oddelki in dialog med ustreznimi javnimi in zasebnimi organi.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
CF			
Uporaba ni verjetna.			

	Opombe/druge omejitve	Primeri
	Zveza s čl. 59(e).	
	Zveza s čl. 61–65.	V kontekstu lokalne razvojne strategije se lahko ustanovijo organi za obvladovanje, odgovorni za specifična območja Nature, morda kot javna/zasebna partnerstva.

	Opombe/druge omejitve	Primeri
		Možna podpora pri ustanovitvi regionalnega upravljalškega organa, ki bo pripomogel k pospeševanju trajnostne rabe biotske raznovrstnosti in varovanja narave.
	Kontekst: organi obvladovanja za spodbujanje širšega čezmejnega mrežnega povezovanja.	Možna pomoč pri vzpostavitvi čezmejnega organa za obvladovanje – prispevanje k obvladovanju območij Nature, toda z vidika zdravja, kulture, turizma, izobraževanja itd.
	Kontekst: organi obvladovanja za spodbujanje širšega čezmejnega mrežnega povezovanja.	Možna vzpostavitev nadnacionalnega organa z odgovornostjo za obvladovanje nadnacionalnih rečnih/mokriščnih/obalnih con. V prvi vrsti bi bil organ odgovoren za širše obvladovanje regionalnih/vodnih organov in/ali tveganja, vendar bi kot en del vključeval obvladovanje območja Nature.
		Možna podpora za prestrukturiranje upravnih sistemov/organov z namenom oblikovanja dobrih struktur za regionalno okoljsko obvladovanje (vključno z obvladovanjem Nature 2000).

AKTIVNOST 7: POSVETOVANJE IN MREŽNO SODELOVANJE – JAVNA SREČANJA, MREŽNO SODELOVANJE, POVEZOVANJE s POSESTNIKI

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	
EAFRD					
52(d)	Pridobivanje znanj ter ukrepi za animiranje z vidika priprave in uvedbe lokalne razvojne strategije.	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.		
63	Vodilni primer.	Vse možne (znotraj ruralnih območij).	Vsa izbrana ruralna območja.		
EFF					
37(i)	Nadgradnja strokovnih sposobnosti ali razvoj novih izobraževalnih tehnik in orodij.	Ribiči, drugi.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
37(j)	Spodbujanje partnerstva med znanstveniki in izvajalci v ribiški panogi	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
44(1)(h)	Pospeševanje medregionalnega in nadnacionalnega sodelovanja med izvajalci in ribolovnimi območji, predvsem na podlagi mrežnega sodelovanja in širjenja najboljših praks.	Javna uprava, mala in sr. vel. podjetja, drugi.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Zveza s čl. 40(3),(4).	
44(1)(i)	Pridobivanje veščin in pospeševanje priprave in izvedbe lokalne razvojne strategije.	Javna uprava, mala in sr. vel. podjetja, drugi.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Zveza s čl. 40(3),(4).	

LIFE+					
3	Kriteriji ustreznosti.	Vse možne.	Vsi možni.	Ni.	
FP7					
2(1)(i) f	Tema: Okolje, n.pr.: podnebne spremembe, onesnaževanje in tveganja; ohranjanje in trajnostno upravljanje z naravnimi in umetnimi viri (n.pr.: zaščita in obvladovanje biotske raznovrstnosti); okolje in tehnologije (n.pr.: obnova okolja).	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Nadnacionalno sodelovanje.	

Sklad	Opis	Območne omejitve	
ERDF			
4(4)	Podpora modernizaciji in preobrazbi regionalnih gospodarskih struktur. Prednostna naloga: okolje, vključno s pospeševanjem biotske raznovrstnosti in zaščito narave, vključno z investicijami v območja Nature 2000.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
4(5)	Preprečevanje tveganja, vključno z razvojem in realizacijo planov za preprečevanje in obvladovanje naravnih in tehnoloških tveganj.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
4(6)	Turizem, vključno s pospeševanjem naravnih dobrin kot potenciala za razvoj trajnostnega turizma, varovanjem in pospeševanjem naravne dediščine kot podpora socialno-gospodarskemu razvoju, pomočjo pri izboljševanju ponudbe turističnih storitev na podlagi novih storitev z višjo dodano vrednostjo in z namenom spodbujanja novih, bolj trajnostnih turističnih modelov.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
4(10)	Investicije v izobraževanje, vključno s poklicnim izobraževanjem, ki bodo prispevale k povečanju privlačnosti in kakovosti življenja.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
5(2)a	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja, še posebej: stimuliranje investicij za rehabilitacijo fizičnega okolja, vključno z onesnaženimi, dezertificiranimi in degradiranimi območji ter zemljišči.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	
5(2)b	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja, in še posebej: pospeševanje razvoja infrastrukture, povezane z biotsko raznovrstnostjo in investicijami v projekt Natura 2000, kjer to prispeva k trajnostnemu gospodarskemu razvoju in/ali preobrazbi ruralnih območij.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	
5(2)e	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja: še posebej razvoj planov in ukrepov za preprečevanje in obvladovanje naravnih (n.pr.: dezertifikacija, sušna obdobja, požari in poplave) in tehnoloških tveganj.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	

Opombe/druge omejitve	Primeri
Zveza s čl. 59.	Možna podpora mrežnemu sodelovanju in izgradnji zmogljivosti, če je to povezano z okoljskimi cilji lokalne razvojne strategije.
Zveza s čl. 61–65.	Možna podpora mrežnemu sodelovanju na regionalni ali širši podlagi (v zvezi z lokalnimi razvojnimi plani) za spodbujanje upoštevanja najboljše prakse. Možno uporabiti (na primer) za izmenjavo izkušenj ruralnih skupnosti pri obvladovanju Nature; poudarek na komercialnih in socialnih možnostih; ali širjenje informacij posestnikom.
Čl. 37: Kolektivne aktivnosti: njihova uvedba potrebna na podlagi aktivne podpore samih izvajalcev ali organizacij, ki delujejo v imenu proizvajalcev ali drugih organizacij, ki jih priznava država članica...	Možna podpora za pomoč pri razvoju informacijskih mrež za širitev informacij o ribiških tehnikah z majhnimi vplivi ali o naravi prijazni vodni kulturi itd.
Čl. 37: Kolektivne aktivnosti: njihova uvedba potrebna na podlagi aktivne podpore samih izvajalcev ali organizacij, ki delujejo v imenu proizvajalcev ali drugih organizacij, ki jih priznava država članica...	Možna finančna podpora pri udeležbi znanstvenikov v ribiških mrežnih zvezah in pri razvoju idej za ribiška/znanstvena partnerstva.
Zveza: člena 43(3),(4) in 44(4) glede podrobnosti o zahtevah za območja in upravičence.	Možna podpora medregionalnemu in nadnacionalnemu mrežnemu sodelovanju, povezanemu z naravi prijaznimi ribiškimi praksami in vlogo ribičev in predstavnikov vodnih kultur v zvezi z Naturo 2000.
Zveza: člena 43(3),(4) in 44(4) glede podrobnosti o zahtevah za območja in upravičence.	Možna podpora mrežnemu sodelovanju in izgradnji zmogljivosti, če je to povezano z okoljskimi cilji lokalne razvojne strategije.

LIFE+ ne bo finančno podpiral ukrepov, ki izpolnjujejo pogoje ali dobijo podporo za enak namen iz sklada drugih finančnih instrumentov Skupnosti (gl. čl. 9). Velja le, če so izpolnjeni kriteriji dodane vrednosti člena 3 in ukrepi iz Priloge 1.	
Kontekst: kot del raziskovalnega projekta, ko je potrebna udeležba interesne skupine.	Raziskovalni projekt obvladovanje Nature lahko vključuje posvetovanje interesnih skupin, oceno sprejemljivosti prakse obvladovanja, prednosti zaradi območij Nature itd.

Opombe/druge omejitve	Primeri
Kontekst: kot del projekta/pobude, ko je potrebna udeležba interesne skupine.	Možna podpora regionalnemu mrežnemu sodelovanju z izmenjavo pozitivnih izkušenj glede gospodarskih prednosti območij Nature.
Kontekst: kot del projekta/pobude, ko je potrebna udeležba interesne skupine. (obvladovanje tveganja)	Možna finančna podpora mrežnemu povezovanju v zvezi s »prispevanjem Nature k preprečevanju tveganja«. Lahko vključuje povezovanje s sosednjimi posestniki.
Kontekst: kot del projekta/pobude, ko je potrebna udeležba interesne skupine. (turizem)	Možna podpora mrežnemu sodelovanju za pomoč razvoju regionalnega turističnega plana, vključno z razpravami o koristih in možnostih Nature 2000 na lokalni in regionalni ravni.
Kontekst: kot del projekta/pobude, ko je potrebna udeležba interesne skupine. (izobraževanje)	Regionalno mrežno sodelovanje in posvetovanje na temo okoljskega izobraževanja, z uporabo omrežja Natura 2000 kot vira izobraževanja.
Kontekst: kot del projekta/pobude, ko je potrebna udeležba interesne skupine.	Možna vključitev posvetovanja z lokalnimi interesnimi skupinami, ki bi jih prizadela rehabilitacija nekega območja, n.pr.: območja Nature 2000 ali območja, ki so v tesni povezavi z območji Nature.
Kontekst: kot del projekta/pobude, ko je potrebna udeležba interesne skupine.	Možna vključitev posvetovanja z lokalnimi interesnimi skupinami, ki bi jih prizadela izgradnja infrastrukture na območjih Nature 2000.
Kontekst: kot del projekta/pobude, ko je potrebna udeležba interesne skupine. (obvladovanje tveganja)	Možna finančna podpora mrežnemu povezovanju v zvezi s »prispevanjem Nature k preprečevanju tveganja«. Lahko vključuje povezovanje s sosednjimi posestniki.

Sklad	Opis	Območne omejitve	
5(2)f	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja, še posebej: varovanje in pospeševanje naravne in kulturne dediščine kot podpora socialno-gospodarskemu razvoju ter spodbujanje naravnih in kulturnih dobrin kot potenciala za razvoj trajnostnega turizma.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	
6(1)a	Čezmejno sodelovanje: spodbujanje podjetništva in še posebej razvoj malih in srednje velikih podjetij, turizma, kulture in čezmejnega trženja.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(1)b	Podpora pri razvoju čezmejnih gospodarskih in socialnih aktivnosti na podlagi skupnih strategij za trajnostni razvoj območij, predvsem: spodbujanje zaščite okolja in skupnega upravljanja naravnih in kulturnih virov kot tudi preprečevanja naravnih in tehnoloških tveganj.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(1)e	Razvoj čezmejnih gospodarskih, socialnih in okoljskih aktivnosti na podlagi skupnih strategij za trajnostni razvoj območij: razvoj sodelovanja, zmogljivosti in skupne uporabe infrastrukture, še posebej v panogah, kot so: zdravje, kultura, turizem in izobraževanje.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(1)end	Čezmejno sodelovanje: spodbujanje sodelovanja med zakonskimi in upravnimi telesi, pospeševanje integracije čezmejnih delovnih trgov, pobud za lokalno zaposlovanje, enakosti spolov in enakih možnosti, usposabljanja in socialnih vključitev ter delitve človeških virov in institucij za R&TD.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(2)d	Nadnacionalno sodelovanje, vključno z bilateralnim sodelovanjem med pomorskimi regijami, ki niso v sklopu točke 6(1), na podlagi financiranja mrežnega povezovanja in aktivnosti, katerih posledica je integriran teritorialni razvoj, ki je predvsem osredotočen na naslednja prednostna področja: trajnostni razvoj podeželja: krepitev policentričnega razvoja na nadnacionalni, nacionalni in regionalni ravni, z jasnim nadnacionalnim vplivom. Aktivnosti lahko vključujejo vzpostavljanje in izboljševanje urbanih mrežnih povezav ter povezav med ruralnimi in urbanih področji; strategije za reševanje stičnih točk med ruralnimi in urbanih zadevami; varovanje in pospeševanje kulturne dediščine ter strategijo integriranje razvojnih con na nadnacionalni osnovi.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - nadnacionalno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(2)b	Nadnacionalno sodelovanje, vključno z bilateralnim sodelovanjem med pomorskimi regijami, ki niso v sklopu točke 6(1), na podlagi financiranja mrežnega povezovanja in aktivnosti, katerih posledica je integriran področni razvoj: upravljanje z vodo, učinkovitost rabe energije, preprečevanje tveganja in aktivnosti za zaščito okolja z jasnimi nadnacionalnimi smernicami vključno z zaščito in upravljanjem porečij, obalnih con, morskih virov, vodnih storitev in mokrišč; fire, preprečevanje suše in poplav; spodbujanje pomorske varnosti in zaščite pred naravnimi in tehnološkimi tveganji ter zaščita ter poudarjanje pomena naravne dediščine s podporo socio-gospodarskega razvoja in trajnostnega turizma.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - nadnacionalno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(3)a	Uveljavljanje učinkovitosti regionalne politike s spodbujanjem medregionalnega sodelovanja, ki se osredotoča na inovacije, na ekonomijo znanja ter na okoljsko preventivo in preprečevanje tveganja v smislu člena 5(1) in (2).	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - medregijsko sodelovanje. Najmanj tri države bodo prejele finančna sredstva, pri čemer morata dve biti državi članici (člen 19(2)).	
6(3)b	Uveljavljanje učinkovitosti regionalne politike s spodbujanjem: izmenjav izkušenj v zvezi z identificiranjem, prenašanjem ter širjenjem najboljše prakse vključno s trajnostnim razvojem podeželja kot je omenjeno v členu 8.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - medregijsko sodelovanje. Najmanj tri države bodo prejele finančna sredstva, pri čemer morata dve biti državi članici (člen 19(2)).	
6(3)c	Uveljavljanje učinkovitosti regionalne politike s spodbujanjem: aktivnosti, ki vključujejo študije, zbiranje podatkov ter opazovanje in analizo razvojnih trendov v Skupnosti EU.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - medregijsko sodelovanje. Najmanj tri države bodo prejele finančna sredstva, pri čemer morata dve biti državi članici (člen 19(2)).	
8	Trajnostni razvoj podeželja: krepitev gospodarske rasti, rehabilitacija fizičnega okolja, ponovni razvoj degradiranih območij ter varovanje in razvoj zgodovinske in kulturne dediščine, pospeševanje podjetništva, lokalnega zaposlovanja in razvoja skupnosti, ter nudenje storitev prebivalstvu, ki bo izpostavljeno spreminjanju demografske strukture.		
10	Območja z geografskimi in naravnimi omejitvami: financiranje investicij, ki so usmerjene v izboljšanje dostopnosti, pospeševanja in razvoja gospodarskih aktivnosti v zvezi s kulturno in naravno dediščino; spodbujanje trajnostne rabe naravnih virov ter trajnostnega stimuliranja turizma.	Le območja z geografskimi in naravnimi ovirami.	
ESF			
3(2)bi	Utrjevanje institucionalnih zmogljivosti in učinkovitosti javne uprave in javnih storitev v zvezi z načrtom dobre politike in programov, ocenjevanje in pregledovanje, s pomočjo študij, statistične obdelave in izvedenskih mnenj, podpora koordinaciji med oddelki in dialog med ustreznimi javnimi in zasebnimi organi.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
3(2)bii	Utrjevanje institucionalnih zmogljivosti in učinkovitosti javne uprave in javnih storitev z izgradnjo zmogljivosti v zvezi načrtom dobre politike in programov.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
CF			
Uporaba ni verjetna.			

	Opombe/druge omejitve	Primeri
	Kontekst: naravna/kulturna dediščina; kot del projekta/pobude, ko je potrebna udeležba interesne skupine.	Možna podpora mrežnemu sodelovanju za pomoč razvoju regionalnega turističnega plana, vključno z razpravami o koristih in možnostih Nature 2000 na lokalni in regionalni ravni.
	Kontekst: kot del projekta/pobude, ko je potrebna udeležba interesne skupine.	Možna podpora mrežnemu sodelovanju za pomoč razvoju regionalnega turističnega plana, vključno z razpravami o koristih in možnostih Nature 2000 na lokalni in regionalni ravni.
	Kontekst: kot del projekta/pobude, ko je potrebna udeležba interesne skupine.	Možna pomoč pri razvoju čezmejnih mrež za pripravo osnutka regionalnih planov za trajnostno upravljanje z okoljem, turizem, izobraževanje in/ali varovanje naravne/kulturne dediščine vključno z upravljanjem območij Nature 2000.
	Kontekst: spodbujanje širšega čezmejnega izobraževanja.	
	Kontekst: kot del projekta/pobude, ko je potrebna udeležba interesne skupine.	Možna podpora čezmejnemu mrežnemu sodelovanju za omogočitev učinkovite izkoriščanja regionalnih človeških virov za projekt Natura 2000.
	Kontekst: urbana območja, kulturna dediščina.	Možna podpora pri razvoju nadnacionalnega omrežja za pripravo osnutka regionalnih planov za trajnostno upravljanje z okoljem, izobraževanje in/ali varovanje naravne/kulturne dediščine v bližini urbaniziranih območij, vključno z obvladovanjem projekta Natura 2000.
	Kontekst: kot del projekta/pobude, ko je potrebna udeležba interesne skupine.	Možna podpora za posvetovanje in mrežno sodelovanje v zvezi s čezmejnimi plani obvladovanja in/ali plani za obvladovanje tveganja za morske površine, vključno z vidiki obvladovanja Nature 2000.
		Možna podpora za razvoj širokega omrežja v zvezi z obvladovanjem Nature 2000 z omogočanjem izmenjave izkušenj, strokovnih mnenj in informacij. Možna podpora regionalnemu sodelovanju in mentorstvu ter izgradnji zmogljivosti za »nove« države članice.
	Kontekst: kot del projekta/pobude, ko je potrebna udeležba interesne skupine. Zahteva: Na urbanem področju.	Možna finančna podpora posvetovanju med skupnostmi in interesnimi skupinami v zvezi z urbanimi območji Nature 2000, ki se nahajajo znotraj širšega urbanizacijskega rehabilitacijskega projekta.
	Kontekst: kot del projekta/pobude, ko je potrebna udeležba interesne skupine.	Mrežno sodelovanje območij z naravnimi ovirami za omogočitev izmenjave izkušenj in idej o tem, kako bi Natura 2000 lahko prispevala h gospodarski rasti regije.
		Mrežno sodelovanje med javnimi in zasebnimi organi, panogami, javnimi upravami in javnimi službami itd. V povezavi z upravljanjem okolja in še posebej z Naturo 2000.
	Kontekst: kot del projekta/pobude, ko je potrebna udeležba interesne skupine.	

AKTIVNOST 8: PREGLED PLANOV, STRATEGIJ IN SHEM ZA OBVLADOVANJE

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	
EAFRD					
52(b)(iii)	Varovanje in nadgradnja podeželske dediščine.	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
63	Vodilni primer.	Vse možne (znotraj ruralnih območij).	Vsa izbrana ruralna območja.	Ni.	
EFF					
Uporaba ni verjetna.					

LIFE+					
3	Kriteriji ustreznosti.	Vse možne.	Vsi možni.	Ni.	
FP7					
2(1)(i) f	Tema: Okolje, n.pr.: podnebne spremembe, onesnaževanje in tveganja; ohranjanje in trajnostno upravljanje z naravnimi in umetnimi viri (n.pr.: zaščita in obvladovanje biotske raznovrstnosti); okolje in tehnologije (n.pr.: obnova okolja).	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Nad-nacionalno sodelovanje	

Sklad	Opis	Območne omejitve	
ERDF			
4(5)	Preprečevanje tveganja, vključno z razvojem in realizacijo planov za preprečevanje in obvladovanje naravnih in tehnoloških tveganj.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
5(2)e	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja: še posebej razvoj planov in ukrepov za preprečevanje in obvladovanje naravnih (n.pr.: dezertifikacija, sušna obdobja, požari in poplave) in tehnoloških tveganj.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	
6(1)b	Podpora pri razvoju čezmejnih gospodarskih in socialnih aktivnosti na podlagi skupnih strategij za trajnostni razvoj območij, predvsem: spodbujanje zaščite okolja in skupnega upravljanja naravnih in kulturnih virov kot tudi preprečevanja naravnih in tehnoloških tveganj.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(2)b	Nadnacionalno sodelovanje, vključno z bilateralnim sodelovanjem med pomorskimi regijami, ki niso v sklopu točke 6(1), na podlagi financiranja mrežnega povezovanja in aktivnosti, katerih posledica je integriran področni razvoj: upravljanje z vodo, učinkovitost rabe energije, preprečevanje tveganja in aktivnosti za zaščito okolja z jasnimi nadnacionalnimi smernicami vključno z zaščito in upravljanjem porečij, obalnih con, morskih virov, vodnih storitev in mokrišč; preprečevanje suše in poplav; spodbujanje pomorske varnosti in zaščite pred naravnimi in tehnološkimi tveganji ter zaščita ter poudarjanje pomena naravne dediščine s podporo socio-gospodarskega razvoja in trajnostnega turizma.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - nadnacionalno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(2)d	Nadnacionalno sodelovanje, vključno z bilateralnim sodelovanjem med pomorskimi regijami, ki niso v sklopu točke 6(1), na podlagi financiranja mrežnega povezovanja in aktivnosti, katerih posledica je integriran teritorialni razvoj, ki je predvsem osredotočen na naslednja prednostna področja: trajnostni razvoj podeželja: krepitev policentričnega razvoja na nadnacionalni, nacionalni in regionalni ravni, z jasnimi nadnacionalnim vplivom. Aktivnosti lahko vključujejo vzpostavljane in izboljševanje urbanih mrežnih povezav ter povezav med ruralnimi in urbanih področji; strategije za reševanje stičnih točk med ruralnimi in urbanih zadevami; varovanje in pospeševanje kulturne dediščine ter strateško integriranje razvojnih con na nadnacionalni osnovi.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - nadnacionalno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
ESF			
Uporaba ni verjetna.			
CF			
Uporaba ni verjetna.			

	Opombe/druge omejitve	Primeri
	57: Podpora, omenjena v členu 52(b)(iii) bo pokrivala: (a) oris zaščite in planov za obvladovanje v zvezi z območji Nature 2000 in drugih območij z visoko naravno vrednostjo, aktivnosti za dvigovanje okoljske zavesti, investicij v zvezi z vzdrževanjem, obnovo in nadgradnjo naravne dediščine ter razvoj območij z visoko naravno vrednostjo.	
	Zveza s čl. 61–65.	Možna podpora pri pregledu shem, kjer je to potrebno za lokalne razvojne cilje, n.pr.: ponovni pregled planov obvladovanja za večji poudarek na vključevanju skupnosti in izobraževalnih možnosti (v partnerskem odnosu z ustreznimi organi).

	LIFE+ ne bo finančno podpiral ukrepov, ki izpolnjujejo pogoje ali dobijo podporo za enak namen iz sklada drugih finančnih instrumentov Skupnosti (gl. čl. 9). Velja le, če so izpolnjeni kriteriji dodane vrednosti člena 3 in ukrepi iz Priloge 1.	
	Kontekst: raziskovanje	Raziskovalni programi, usmerjeni v določanje učinkovitosti originalnih planov obvladovanja in v razvoj idej, ki bodo vključene v prihodnje obvladovanje območij in omrežja Natura v širšem kontekstu.

	Opombe/druge omejitve	Primeri
	Kontekst: razvoj planov in ukrepov za obvladovanje tveganja.	Pregled planov območij Nature v kontekstu prispevanja k regionalnemu obvladovanju tveganja.
	Kontekst: razvoj planov in ukrepov za obvladovanje tveganja.	Pregled planov območij Nature v kontekstu prispevanja k regionalnemu obvladovanju tveganja.
	Kontekst: posamezna območja Nature kot del širšega omrežja.	Pregled planov za omogočitev čezmejnih (člen 6(1)b) ali nadnacionalnih (člen 6(2)b) sinergij – n.pr.: pregled planov, povezanih z območji (n.pr.: porečja, obalna območja) blizu meje med sosednjimi državami.
	Kontekst: urbana območja, kulturna dediščina.	Pregled planov obvladovanja za nadnacionalne urbane centre in njihova okoliška območja s ciljem izboljšanja trajnostnega razvoja in/ali varovanja kulturne dediščine v regiji, n.pr.: upravljanja območij Nature 2000 na tistih področjih.

AKTIVNOST 9: TEKOČI STROŠKI ORGANOV ZA OBVLADOVANJE

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	
EAFRD					
52(d)	Pridobivanje znanj ter ukrepi za animiranje z vidika priprave in uvedbe lokalne razvojne strategije.	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
EFF					
Uporaba ni verjetna.					

LIFE+					
Uporaba ni verjetna.					
FP7					
Uporaba ni verjetna.					

Sklad	Description	Območne omejitve	
ERDF			
Uporaba ni verjetna.			
ESF			
Uporaba ni verjetna.			
CF			
Uporaba ni verjetna.			

	Opombe/druge omejitve	Primeri
	Zveza s čl. 59(e).	

	Opombe/druge omejitve	Primeri
	Finančna podpora ni na voljo za ponavljajoče aktivnosti.	
	Finančna podpora ni na voljo za ponavljajoče aktivnosti.	
	Finančna podpora ni na voljo za ponavljajoče aktivnosti.	

AKTIVNOST 10: VZDRŽEVANJE SREDSTEV ZA JAVNI DOSTOP DO OBMOČIJ IN NJIHOVO UPORABO

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	
EAFRD					
36(a)(iv)	Kmetijsko-okoljska plačila.	kmetije, upravljavci zemljišč	kmetijsko zemljišče	Ni.	
36(b)(v)	Gozdarsko-okoljska plačila.	Zasebni lastniki gozdov, občine.	gozdovi	Ustreznost je odvisna od območja: zveza s čl. 42.	
52(b)(iii)	Varovanje in nadgradnja podeželske dediščine.	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
63	Vodilni primer.	Vse možne (znotraj ruralnih območij).	Vsa izbrana ruralna območja.	Ni.	
EFF					
44(1)(b)	Prestrukturiranje in preusmerjanje gospodarskih dejavnosti, še posebej na podlagi pospeševanja ekoturizma; pod pogojem, da rezultat teh aktivnosti ni povečanje ribolovnega obsega.	Delavci v ribiški ali povezanih panogah.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Zveza s čl. 43(3),(4)	
44(1)(e)	Podpiranje malih ribičev in s turizmom povezane infrastrukture ter storitev v korist malih ribiških skupnosti.	Javna uprava, mala in sr. vel. podjetja, drugi.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Zveza s čl. 43(3),(4)	

LIFE+					
Uporaba ni verjetna.					
FP7					
Uporaba ni verjetna.					

Sklad	Opis	Območne omejitve	
ERDF			
4(4)	Podpora modernizaciji in preobrazbi regionalnih gospodarskih struktur. Prednostna naloga: okolje, vključno s pospeševanjem biotske raznovrstnosti in zaščito narave, vključno z investicijami v območja Nature 2000.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
5(2)b	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja, in še posebej: pospeševanje razvoja infrastrukture, povezane z biotsko raznovrstnostjo in investicijami v projekt Natura 2000, kjer to prispeva k trajnostnemu gospodarskemu razvoju in/ali preobrazbi ruralnih območij.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	
6(1)b	Podpora pri razvoju čezmejnih gospodarskih in socialnih aktivnosti na podlagi skupnih strategij za trajnostni razvoj območij, predvsem: spodbujanje zaščite okolja in skupnega upravljanja naravnih in kulturnih virov kot tudi preprečevanja naravnih in tehnoloških tveganj.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(2)d	Nadnacionalno sodelovanje, vključno z bilateralnim sodelovanjem med pomorskimi regijami, ki niso v sklopu točke 6(1), na podlagi financiranja mrežnega povezovanja in aktivnosti, katerih posledica je integriran teritorialni razvoj, ki je predvsem osredotočen na naslednja prednostna področja: trajnostni razvoj podeželja: krepitev policentričnega razvoja na nadnacionalni, nacionalni in regionalni ravni, z jasnim nadnacionalnim vplivom. Aktivnosti lahko vključujejo vzpostavljanje in izboljševanje urbanih mrežnih povezav ter povezav med ruralnimi in urbani področji; strategije za reševanje stičnih točk med ruralnimi in urbani zadevami; varovanje in pospeševanje kulturne dediščine ter strateško integriranje razvojnih con na nadnacionalni osnovi.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - nadnacionalno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
ESF			
Uporaba ni verjetna.			
CF			
Uporaba ni verjetna.			

Opombe/druge omejitve	Primeri
Zveza s čl. 39 in čl. 51. Prejemniki morajo spoštovati navzkrižno skladnost in določene obvezne predpise, določene z državno zakonodajo.	V kmetijsko-okoljske ukrepe se lahko vključi tudi pospeševanje javnega dostopa, plačila lahko vključujejo zneske za n.pr.: zagotavljanje, da javne steze v okviru MS ostanejo neobdelane, kjer tako ne zahteva navzkrižna skladnost.
Zveza s čl. 47 in čl. 51. Prejemniki morajo spoštovati navzkrižno skladnost.	V gozdarsko-okoljske ukrepe je lahko vključeno pospeševanje javnega dostopa; plačila lahko vključujejo zneske za vzdrževanje steza, mostov, itd.
57: Podpora, omenjena v členu 52(b)(iii) bo pokrivala: (a) oris zaščite in planov za obvladovanje v zvezi z območji Nature 2000 in drugih območij z visoko naravno vrednostjo, aktivnosti za dvigovanje okoljske zavesti, investicij v zvezi z vzdrževanjem, obnovo in nadgradnjo naravne dediščine ter razvoj območij z visoko naravno vrednostjo.	
Zveza s čl. 61–65.	V okviru lokalne razvojne strategije se sredstva za javni dostop lahko vzdržujejo zato, da se zagotavlja izobraževanje, ekoturizem ali okoljske koristi.
Zveza: člena 43(3),(4) in 44(4) glede podrobnosti o zahtevah za območja in upravičence.	Lahko se izkoristi za vzdrževanje ali izboljševanje sredstev oz. objektov za javni dostop na obalnih območjih z namenom omogočiti razvoj ekoturizma.
Zveza: člena 43(3),(4) in 44(4) glede podrobnosti o zahtevah za območja in upravičence.	Možna podpora turistično povezani javno dostopni infrastrukturi na katerem koli območju Nature, kjer bi imele korist ciljne skupine (n.pr.: na podlagi nenehnih ali povečanih ekoturističnih dejavnosti).

Opombe/druge omejitve	Primeri
	Možna finančna podpora za vzdrževanje/modernizacijo infrastrukture na mestih javnega dostopa, n.pr.: pri nadgradnji sprehajalnih stezah. Koriščenje je možno tudi v primeru vzdrževanja/posodabljanja infrastrukture na čezmejnih/nadnacionalnih območjih Nature 2000.
Kontekst: urbana območja, kulturna dediščina.	

AKTIVNOST 11: STALNI STROŠKI PERSONALA

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	
EAFRD					
Uporaba ni verjetna.					
EFF					
Uporaba ni verjetna.					
LIFE+					
3	Kriteriji ustreznosti.	Vse možne.	Vsi možni.	Ni.	
FP7					
Uporaba ni verjetna.					
Sklad	Opis	Območne omejitve			
ERDF					
Uporaba ni verjetna.					
ESF					
Uporaba ni verjetna.					
CF					
Uporaba ni verjetna.					

	Opombe/druge omejitve	Primeri

	LIFE+: Plačila v tem primeru niso možna razen v primeru, ki ga predvideva člen 5(5) in tudi takrat le, če te aktivnosti izpolnjujejo kriterije evropske dodatne vrednosti, navedene v čl. 3 in ne gre za »ponavljajoče« aktivnosti.	

	Opombe/druge omejitve	Primeri
	Finančna podpora ni na voljo za ponavljajoče aktivnosti.	
	Finančna podpora ni na voljo za ponavljajoče aktivnosti.	
	Finančna podpora ni na voljo za ponavljajoče aktivnosti.	

AKTIVNOST 12: OBVLADOVANJE OHRANJEVANJA – HABITATI

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	
EAFRD					
36(a)(i)	Plačila zaradi naravnih ovir za kmetovalce v gorskih območjih.	kmetje	kmetijsko zemljišče	Območja morajo biti uradno določena – zveza s čl. 50.	
36(a)(ii)	Plačila za kmetovalce zaradi naravnih ovir, ki niso povezana z gorskimi območji.	kmetje	kmetijsko zemljišče	Območja morajo biti uradno določena – zveza s čl. 50.	
36(a)(iii)	Finančna pomoč Natura 2000 in plačila, vezana na Direktivo 2000/60/EC.	kmetje	kmetijsko zemljišče	Območja morajo biti uradno določena – zveza s čl. 50.	
36(a)(iv)	Kmetijsko-okoljska plačila.	kmetje, upravljavci zemljišč	kmetijsko zemljišče	Ni.	
36(a)(vi)	Podpora za neproduktivne investicije [kmetijska zemljišča].	kmetje, upravljavci zemljišč	kmetijsko zemljišče	Ni.	
36(b)(i)	Prvo pogozdovanje kmetijskih zemljišč.	Vse možne.	Kmetijsko zemljišče.	Območja morajo biti uradno določena – zveza s čl. 50.	
36(b)(ii)	Prva vzpostavitev kmetijsko-gozdarskih sistemov na kmetijskih zemljiščih.	Kmetje	kmetijsko zemljišče	Ustreznost je odvisna od območja: zveza s čl. 42.	
36(b)(iii)	Prvo pogozdovanje nekmetijskih zemljišč.	Vse možne.	Druga kopenska zemljišča.	Območja morajo biti uradno določena – zveza s čl. 50. Čl. 45 se navezuje tudi na zapuščena kmetijska zemljišča.	
36(b)(iv)	Finančna pomoč Natura 2000 [gozdovi].	Zasebni lastniki gozdov in njihova društva.	gozdovi	Ustreznost je odvisna od območja: zveza s čl. 42. Območja morajo biti uradno določena – zveza s čl. 50.	
36(b)(v)	Gozdarsko okoljska plačila.	Zasebni lastniki gozdov, občine.	gozdovi	Ustreznost je odvisna od območja: zveza s čl. 42.	
36(b)(vi)	Obnova gozdarskih potencialov in uvedba preventivnih ukrepov.	Vse možne.	gozdovi	Območja morajo biti uradno določena – zveza s čl. 50.	
36(b)(vii)	Podpora za neproduktivne investicije [gozdovi].	Vse možne.	gozdovi	Ni.	
52(b)(iii)	Varovanje in nadgradnja podeželske dediščine.	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
63	Vodilni primer.	Vse možne (znotraj ruralnih območij).	Vsa izbrana ruralna območja.	Ni.	

	Opombe/druge omejitve	Primeri
	Zveza s čl. 37. Se nanaša le na UAA. Zveza s čl. 51 po reg. 1782/2003. Tu gre za odškodninsko plačilo in pri tem veljajo le tisti okoljski sporazumski kriteriji, ki so določeni v statutarjih zahtevah za obvladovanje (vključujejo direktive o pticah in habitatih) in standardih GAEC (lahko vključujejo standarde v zvezi z minimalno ravno vzdrževanja) v povezavi s plačili po Stebru 1. Edina zahteva za prejemnike plačil je nadaljevanje kmetovanja za najmanj 5 let. Obvladovanje ohranjanja bo tako v odvisnosti od vrste kmetijske dejavnosti, ki jih izvaja kmetovalec.	Plačila se lahko izkoristijo za podporo tradicionalni ekstenzivni trajnostni agrokulturni praksi na področjih, kjer je to potrebno za vzdrževanje dragocenega habitata, n.pr.: paša na alpskih travnikih ali odprtih stepah. Pri tem se upoštevajo le tisti okoljski sporazumski kriteriji, ki se nanašajo na navzkrižno skladnost. Zato je pomembno, da se to plačilo integrira v kmetijsko-kulturne sheme ali v svetovalne dejavnosti, da se tako zagotovi izvajanje najustreznejše dejavnosti upravljanja z zemljišči.
	Zveza s čl. 37. Se nanaša le na UAA. Zveza s čl. 51 po reg. 1782/2003 in gornjo opombo glede okoljskih sporazumov.	
	Zveza s čl. 38 se nanaša na obvezne ukrepe in le na UAA. Plačilo za izdane stroške in predvidene prihodke. Zveza s čl. 51 po reg. 1782/2003.	Več možnih načinov uporabe, n.pr.: fazna košnja, omejitve glede novega izsuševalnega sistema, zahteve v zvezi z živimi mejami. Izvedene dejavnosti bodo odvisne od plana obvladovanja, kot ga bodo uvedle državne oblasti z odgovornostjo za izvajanje direktiv o pticah in habitatih na državni ravni. Plačila, ki jih prejmejo kmetje/lastniki zemljišč, so za izdane stroške, n.pr.: strošek zmanjšane izhodnega rezultata zaradi zahteve po manjših zalogah. Okoljske koristi so zato odvisne od plana obvladovanja območja v zvezi s tem plačilom Natura 2000.
	Zveza s čl. 39 in čl. 51. Prejemniki morajo spoštovati navzkrižno skladnost in določene obvezne predpise, določene z državno zakonodajo. Plačila morajo biti namenjena ukrepom, ki so preko meja zahtev glede navzkrižne skladnosti. Plačila so za izdane stroške in predvidene prihodke, pri tem plačilo ne vključuje stimulacije.	Plačila za vzdrževanje območij z rastlinami, s katerimi se prehranjujejo medvedi – blizu meja gozdnega habitata. Pri tem je odprtih mnogo možnosti za države članice, tako je kmetijsko-okoljske sheme možno oblikovati v skladu z različnimi regionalnimi zahtevami. Ker so kmetijsko-okoljska plačila namenjena doseganju okoljskih ciljev, se jih lahko predlaga tistim, ki prejemajo odškodninska plačila na podlagi čl. 36(a) I, 36 (a) ii in 36 (a) iii. Te sheme se lahko uporabijo za kmetijska zemljišča med ključnimi območji Nature 2000 za vzpostavitev prehodov za živali, ki povezujejo pomembne habitate.
	Zveza s čl. 41.	Začasno ograjevanje za pašo z omejitvijo javnega dostopa ali drugih kmetijskih dejavnosti; izgradnja hlevov za koze [cvetje]; ograjevanje za zadrževanje živine stran od vodnih teles.
	Plačilni zneski so odvisni od kategorije upravičenca – zveza s čl. 43. Pokrivajo stroške vzpostavitve, stroške petletnega vzdrževanja in predvidene prihodke do 15 let. Po pogozdovanju zemljišče predvidoma ne bo več ustrezalo kriteriju za plačilo za posamezno kmetijo. Zveza s čl. 51. Prejemniki morajo spoštovati navzkrižno skladnost.	Možna finančna pomoč za obnovo avtohtonih gozdov, kjer teh ni več, možna povezava z drugimi obnovitvenimi projekti za vzpostavitev stičnega omrežja območij Nature 2000 (čl. 10 Direktive o habitatih). Potrebna je pazljiva preučitev biotske raznovrstnosti v primerih pogozdovanja, saj bi se pomen območja z vidika biotske raznovrstnosti po pogozdovanju lahko zmanjšal v odvisnosti od tega, kaj je bilo nadomeščeno. Pogozdeno zemljišče lahko izpolnjuje pogoje za gozdarsko-okoljsko plačilo za zagotavljanje upravljanja z gozdovi. Pogozdeno zemljišče lahko pripomore k razvoju prehodov živali med območji Nature.
	Zveza s čl. 44. Pokriva le stroške vzpostavitve. Zato je potrebno zagotoviti kontinuirano vzdrževanje, n.pr.: s pomočjo kmetijsko-okoljske sheme. Vprašljivo je, v kolikšni meri kmetijsko-gozdarski sistemi izpolnjujejo pogoje za plačilo za posamezno kmetijo. Zato morajo države članice zagotoviti kontinuirano kmetijsko izrabo zemljišča (maksimalno število dreves, posajenih na hektar ...).	Možna podpora za obnovo tradicionalnih kmetijsko-gozdarskih sistemov kot »dehesa/montado« na območjih, kjer so izginili. Potrebna je pazljiva preučitev biotske raznovrstnosti v primerih pogozdovanja, saj bi se pomen območja z vidika biotske raznovrstnosti po pogozdovanju lahko zmanjšal odvisno od tega, kaj je bilo nadomeščeno.
	Zveza s čl. 45, višina podpore je odvisna od tipa zemljišča in kategorije upravičenca.	Možna podpora za obnovo avtohtonih gozdov na območjih, kjer so bili izsekani – potrebno je opozoriti, da pogozdovanje nekaterih tipov zemljišča (n.pr.: šotišča) zaradi ohranjanja narave ni zaželeno.
	Zveza s čl. 46 in čl. 51. Prejemnik mora spoštovati navzkrižno skladnost. Plačila za izdane stroške in predvidene prihodke.	Obnova starorastnega gozda; vzpostavitev in upravljanje velikih rezervatov (večjih od 50 ha) brez posebnega gozdarskega obvladovanja.
	Zveza s čl. 47 in čl. 51. Prejemniki morajo spoštovati navzkrižno skladnost.	Ohranitev odmirajočih/starih dreves v gozdovih s selektivnim izsekavanjem, z deležem 10% na hektar; široke razdalje med drevesi; zasajevanje mešanih vrst.
	Zveza s čl. 48.	Preventivni ukrepi lahko vključujejo zasajevanje avtohtonih dreves, ki so odporna proti ognju.
	Zveza s čl. 49. Mora biti v povezavi z gozdarsko-okoljskimi plačili.	Podpora izgradnji majhnih ribnikov z rastlinjem v gozdnatih območjih.
	Zveza s čl. 57. Nanaša se na investicije v zvezi z vzdrževanjem, obnovo in nadgradnjo kulturne dediščine ter razvojem območij z visoko naravno vrednostjo.	Obnova lokalnih mokrišč s pomočjo modifikacije vodnih poti in obnovitvenega zasajevanja.
	Zveza s čl. 61–65.	Obvladovanje lokalnih habitatov za realizacijo ciljev plana lokalnega razvoja, n.pr.: čiščenje vodnih poti za omogočitev ponovne naselitve vidre kot del kampanje za »zelene vodne poti«.

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	
EFF					
29(1)(b)	Uvedba vodnokulturnih metod za trajnostno zmanjševanje negativnega vpliva ali za spodbujanje pozitivnega vpliva na okolje v primerjavi z običajno prakso v vodnokulturni panogi.	Mala in srednje velika podjetja.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
29(1)(c)	Podpora za tradicionalne vodnokulturne aktivnosti, pomembne za ohranjanje in razvoj tako gospodarskih in socialnih struktur kot tudi okolja.	Mala in srednje velika podjetja.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
30(2)(a)	Oblike vodne kulture, ki vključujejo zaščito in izboljševanje okolja, naravne vire, genetsko raznovrstnost ter upravljanje s pokrajino in tradicionalne lastnosti vodnokulturnih con.	ribiči	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
30(2)(d)	Trajnostna vodna kultura v skladu s specifičnimi okoljskimi omejitvami, ki izhajajo iz določitve območij Nature 2000 v skladu z Direktivo 92/43/EEC.	ribiči	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
37(a)	Trajnostni prispevek k boljšemu obvladovanju ali ohranjanju virov.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
37(c)	Odstranitev izgubljenih ribolovnih naprav iz morja, da ne povzročajo škode.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode.	Ni.	
37(g)	Razvoj, prestrukturiranje ali izboljšanje vodno-kulturnih objektov.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
37(j)	Pospeševanje partnerstva med znanstveniki in izvajalci v ribiški panogi.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
38(2)(a)	Izgradnja ali namestitev statičnih ali premičnih objektov z namenom zaščite in razvoja vodne favne in flore.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
38(2)(b)	Rehabilitacija kopenskih voda, vključno z omogočanjem prostora za drstenje ali migracijskih poti migracijskih vrst.	Ribiči, drugi.	Kopenske vode.	Ni.	
38(2)(c)	Kjer je neposredna povezava z ribiškimi aktivnostmi, z namenom zaščite in izboljševanja okolja v okviru N2K, razen v primeru tekočih stroškov.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
41(2)(b)	Pilotni projekti: za omogočitev testov pri izvajanju planov obvladovanja in alokacijskih planov obsega ribolova; po potrebi vključno z vzpostavitvijo neribolovnih con s ciljem ocene bioloških in finančnih posledic ter eksperimentalne ponovne vzpostavitve zalog rib.	Ribiči, drugi mala in srednje velika podj.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
41(2)(c)	Pilotni projekti: za razvoj in preizkušanje metod za izboljševanje selekcije naprav, za zmanjševanje stranskega ulova ter vplivov na okolje, še posebej na morskem dnu.	Ribiči, drugi., mala in srednje velika podj.	Obalne, morske, kopenske vode.	Ni.	
44(1)(c)	Preobrazbene aktivnosti na podlagi pospeševanja različnega zaposlovanja ribičev s pomočjo ustvarjanja novih delovnih mest zunaj ribiške panoge.	Delavci v ribiški ali povezanih panogah.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Zveza s čl. 43(3),(4)	
44(1)(f)	Varovanje okolja v ribiških območjih za ohranitev njihove privlačnosti, obnova in razvoj obalnih in ribiških vasic, ki izvajajo ribiške aktivnosti ter varovanje in izboljševanje naravne in arhitekturne dediščine.	Javna uprava, mala in sr. vel. podjetja, drugi.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Zveza s čl. 43(3),(4)	

	Opombe/druge omejitve	Primeri
	29(2) Pomoč pri investicijah bo namenjena [mikro in majhnim] podjetjem.	Finančna podpora za pomoč vodnim strokovnjakom pri tehnikah, ki vključujejo malo/nič kemičnih sredstev, kar bo imelo za posledico čistejšo vodne poti in višjo naravno vrednost v spodnjem toku.
	29(2) Pomoč pri investicijah bo namenjena [mikro in majhnim] podjetjem.	Podpora za vzdrževanje tradicionalnih ribnikov, ki so lahko pomembni habitati.
	Le vodnokulturna območja lahko nadomeščajo območja Nature, gl. 30(4)(d)	
	Le vodnokulturna območja lahko nadomeščajo območja Nature, gl. 30(4)(d)	Uvedba organskih standardov, trženje organskih proizvodov, ki izhajajo iz območij Nature (kjer je organska vodna kultura združljiva s cilji območij).
	Člen 30(2)(c)	
	Čl. 37: Kolektivne aktivnosti: njihova uvedba potrebna na podlagi aktivne podpore samih izvajalcev ali organizacij, ki delujejo v imenu proizvajalcev ali drugih organizacij, ki jih priznava država članica...	Odstranitev ribiških naprav z morskih zaščitnih območij, kar bo vodilo v izboljšano kakovost habitata.
	Čl. 37: Kolektivne aktivnosti: njihova uvedba potrebna na podlagi aktivne podpore samih izvajalcev ali organizacij, ki delujejo v imenu proizvajalcev ali drugih organizacij, ki jih priznava država članica...	Izboljšanje obstoječih habitatov na podlagi izboljšav vodnokulturnih območij, n.pr.: zasajevanje vodne vegetacije.
	Čl. 37: Kolektivne aktivnosti: njihova uvedba potrebna na podlagi aktivne podpore samih izvajalcev ali organizacij, ki delujejo v imenu proizvajalcev ali drugih organizacij, ki jih priznava država članica...	Možna uporaba za izvedbo razvoja novih ukrepov za upravljanje s habitatom s pomočjo znanosti (še posebej se to nanaša na razvoj ukrepov za obvladovanje morskih območij).
	Člen 38(3) Ukrepe morajo izvesti javni ali poljavni organi, pooblaščenca tržna združenja ali drugi organi, ki jih je za to pooblastila država članica.	Namestitev 'kletk' za zaščito občutljivih bentosnih vrst in habitatov (n.pr.: dno z morskotravo ali drugo obrastjo).
	Člen 38(3) Ukrepe morajo izvesti javni ali poljavni organi, pooblaščenca tržna združenja ali drugi organi, ki jih je za to pooblastila država članica	Obvladovanje kakovosti vode bi lahko omogočilo obnovo/vrnitev sladkovodnih nevretenčarjev. Ponovna nasaditev obrežne vegetacije bi lahko pripomogla k uspešnemu drstenju.
	Člen 38(3) Ukrepe morajo izvesti javni ali poljavni organi, pooblaščenca tržna združenja ali drugi organi, ki jih je za to pooblastila država članica	Izboljševanje območij Natura 2000, ki vključujejo področja za drstenje ali habitat za ribe/lupinarje.
	41(1) Pilotni projekti za izvajanje s strani gospodarskih izvajalcev, priznanih tržnih družb ali drugega pristojnega organa, v ta namen imenovanega s strani države članice, v partnerski povezavi z znanstvenim ali tehničnim organom.	Vzpostavitev neribolovnih con znotraj območij Natura 2000 z namenom spremljanja, kakšen je vpliv na habitate in vrste brez ribolova.
	41(1) Pilotni projekti za izvajanje s strani gospodarskih izvajalcev, priznanih tržnih družb ali drugega pristojnega organa, v ta namen imenovanega s strani države članice, v partnerski povezavi z znanstvenim ali tehničnim organom.	Pilotni projekt za razvoj in preizkušanje metod za ribarjenje z zmanjšanimi vplivi na morsko dno (n.pr.: ribarjenje brez poškodb morske trave na dnu).
	Zveza: člena 43(3),(4) in 44(4) glede podrobnosti o zahtevah za območja in upravičence.	Ustvarjanje delovnih mest pri izboljševanju habitata (n.pr.: ponovno zasajevanje rečnih ali morskih habitatov).
	Zveza: člena 43(3),(4) in 44(4) glede podrobnosti o zahtevah za območja in upravičence.	Izboljševanje okolja na podlagi obnove obalnih habitatov.

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	
LIFE+					
3	Kriteriji ustreznosti.	Vse možne.	Vsi možni.	Ni.	
FP7					
2(1)(i) f	Tema: Okolje, n.pr.: podnebne spremembe, onesnaževanje in tveganja; ohranjanje in trajnostno upravljanje z naravnimi in umetnimi viri (n.pr.: zaščita in obvladovanje biotske raznovrstnosti); okolje in tehnologije (n.pr.: obnova okolja).	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Nadnacionalno sodelovanje.	

Sklad	Opis	Območne omejitve	
ERDF			
4(4)	Podpora modernizaciji in preobrazbi regionalnih gospodarskih struktur. Prednostna naloga: okolje, vključno s pospeševanjem biotske raznovrstnosti in zaščito narave, vključno z investicijami v območja Nature 2000.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
4(5)	Preprečevanje tveganja, vključno z razvojem in realizacijo planov za preprečevanje in obvladovanje naravnih in tehnoloških tveganj.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
4(8)	Investicije v transport, vključno z izboljšanjem čezevropskega omrežja in povezav s TEN-T omrežjem; integrirane strategije za čistejši transport, kar prispeva k izboljšanju dostopnosti do in kakovosti prevoza potnikov in blaga, z namenom doseganja bolj uravnoteženega transporta, pospeševanja inter-modalnih sistemov ter zmanjšanja okoljskih vplivov.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
5(2)a	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja, še posebej: stimuliranje investicij za rehabilitacijo fizičnega okolja, vključno z onesnaženimi, dezertificiranimi in degradiranimi območji ter zemljišči.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	
5(2)b	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja, in še posebej: pospeševanje razvoja infrastrukture, povezane z biotsko raznovrstnostjo in investicijami v projekt Natura 2000, kjer to prispeva k trajnostnemu gospodarskemu razvoju in/ali preobrazbi ruralnih območij.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	
5(2)e	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja: še posebej razvoj planov in ukrepov za preprečevanje in obvladovanje naravnih (n.pr.: dezertifikacija, sušna obdobja, požari in poplave) in tehnoloških tveganj.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	
5(3)a	Transportne in telekomunikacijske storitve z vidika splošnega gospodarskega interesa, in še posebej krepitev sekundarnih transportnih omrežij z izboljševanjem povezav s TEN-T omrežjem, regionalnimi železniškimi omrežji, letališči in pristanišči ali na multi-modalni podlagi, z omogočitvijo radialnih povezav z glavnimi železniškimi koridorji ter pospeševanjem regionalnih in lokalnih kopenskih vodnih poti ter pomorskega prometa na kratke razdalje.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	
6(1)b	Podpora pri razvoju čezmejnih gospodarskih in socialnih aktivnosti na podlagi skupnih strategij za trajnostni razvoj območij, predvsem: spodbujanje zaščite okolja in skupnega upravljanja naravnih in kulturnih virov kot tudi preprečevanja naravnih in tehnoloških tveganj.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(1)d	Razvoj čezmejnih gospodarskih, socialnih in okoljskih aktivnosti na podlagi skupnih strategij za trajnostni razvoj območij, in predvsem: zmanjševanje izolacijskega učinka na podlagi izboljšane dostopa do transportnih, informacijskih in komunikacijskih omrežij in storitev, ter čezmejnih vodnih, odpadkovnih in energetskih sistemov in omrežij.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(2)b	Nadnacionalno sodelovanje, vključno z bilateralnim sodelovanjem med pomorskimi regijami, ki niso v sklopu točke 6(1), na podlagi financiranja mrežnega povezovanja in aktivnosti, katerih posledica je integriran področni razvoj: upravljanje z vodo, učinkovitost rabe energije, preprečevanje tveganja in aktivnosti za zaščito okolja z jasnimi nadnacionalnimi smernicami vključno z zaščito in upravljanjem porečij, obalnih con, morskih virov, vodnih storitev in mokrišč; fire, preprečevanje suše in poplav; spodbujanje pomorske varnosti in zaščite pred naravnimi in tehnološkimi tveganji ter zaščita ter poudarjanje pomena naravne dediščine s podporo socio-gospodarskega razvoja in trajnostnega turizma.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - nadnacionalno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
8	Trajnostni razvoj podeželja: krepitev gospodarske rasti, rehabilitacija fizičnega okolja, ponovni razvoj degradiranih območij ter ohranitev in razvoj zgodovinske in kulturne dediščine, pospeševanje podjetništva, lokalnega zaposlovanja in razvoja skupnosti, ter nudenje storitev prebivalstvu, ki bo izpostavljeno spreminjanju demografske strukture.		
ESF			
Uporaba ni verjetna.			
CF			
2(1)b	Okolje v sklopu prednostnih nalog okoljevarstvene politike Skupnosti na podlagi okoljske politike in okoljskega akcijskega programa. v tej zvezi lahko Sklad posreduje tudi na področjih, povezanih s trajnostnim razvojem, ki so v očitno korist okolju, in sicer na področju učinkovite rabe energije in obnovljive energije, v prometnem sektorju izven vseevropskih omrežij pa na področjih železniškega, rečnega in morskega prometa, inter-modalnih prometnih sistemov in njihove interakcije, upravljanja cestnega, morskega in zračnega prometa, čistega mestnega prometa in javnega prevoza...	Regije iz konvergenčnih ciljev.	

Opombe/druge omejitve	Primeri
LIFE+ ne bo finančno podpiral ukrepov, ki ustrezajo kriterijem ali dobijo podporo za enak namen iz sklada drugih finančnih instrumentov Skupnosti (gl. čl. 9). Velja le, če so izpolnjeni pogoji, ki so predvideni v čl. 3, ukrepi iz Priloge 1 in ne gre za »ponavljajočo« aktivnost.	
Kontekst: raziskovanje.	Rezultat raziskovalnega projekta je lahko razvoj učinkovitejših metod za obvladovanje specifičnih območij ali biotipov.

Opombe/druge omejitve	Primeri
	Možna finančna podpora za enkratno odstranitev sedimentov in poglobljanje rečne delte za omogočitev dolgoročne obnove habitata in ekoturizma.
Kontekst: razvoj planov in ukrepov za obvladovanje tveganja.	Širokopodročno zasajevanje avtohtonih drevesnih vrst, pri katerih je tveganje za požar majhno.
Kontekst: adaptacija/izboljšanje transportne infrastrukture za ublažitev vplivov na območja Nature.	Na območjih z obstoječo transportno infrastrukturo (n.pr.: cestni, železniški koridorji) bi bilo mogoče izvesti izboljšave za zmanjševanje vplivov fragmentacije (n.pr.: z dodajanjem pod/nadvozij).
	Možna finančna podpora za enkratno odstranitev sedimentov in poglobljanje rečne delte za dolgoročno obnovo habitata in ekoturizma.
	Možna finančna podpora za enkratno obnovitveno aktivnost na območju Nature 2000 in/ali v okoliških območjih, s ciljem omogočanja dolgoročnega upravljanja habitatov in prispevanja k trajnostnemu turizmu na tistem območju.
Kontekst: razvoj planov in ukrepov za obvladovanje tveganja.	Širokopodročno zasajevanje avtohtonih drevesnih vrst, pri katerih je tveganje za požar majhno.
Context: adaptation/improvement of transportation infrastructure to mitigate effect to Natura sites	V primeru obstoječega transportne ali telekomunikacijske infrastrukture (n.pr.: cestna, železniška omrežja) so možne izboljšave z namenom zmanjšanja njenih fragmentacijskih učinkov (n.pr.: s pomočjo izgradnje (pod)nadvozov).
	Možna finančna podpora čezmejnimi pobudam za n.pr.: obnovo porečij vključno z odstranitvijo sedimentov, odstranitvijo velikih infrastrukturnih objektov, kot n.pr.: jezov. Možna tudi vključitev načrtov za vodno kakovost vključno z ravnanjem z industrijskimi onesnaževalci.
Kontekst: adaptacija/izboljšanje transportne infrastrukture za ublažitev vplivov na območja Nature.	Na območjih z obstoječo čezmejno transportno ali telekomunikacijsko infrastrukturo (n.pr.: cestni, železniški koridorji) bi bilo mogoče izvesti izboljšave za zmanjševanje vplivov fragmentacije (n.pr.: z izgradnjo pod/nadvozij).
	Možna finančna podpora nadnacionalnim pobudam za n.pr.: obnovo porečij vključno z odstranitvijo sedimentov, odstranitvijo velikih infrastrukturnih objektov, kot n.pr.: jezov. Možna tudi vključitev načrtov za vodno kakovost vključno z ravnanjem z industrijskimi onesnaževalci.
Zahteva: urbano področje. Kontekst: zgodovinska/kulturna dediščina.	Znotraj urbaniziranih območij je možna podpora za ponovni razvoj območij Nature za pospeševanje lokalne uporabe in razvoja skupnosti.
	Izgradnja čistilne naprave za izboljšanje kakovosti vode v območjih Nature.

AKTIVNOST 13: OBVLADOVANJE OHRANJEVANJA - VRSTE

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	
EAFRD					
36(a)(i)	Plačila zaradi naravnih ovir za kmetovalce v gorskih območjih.	kmetje	kmetijsko zemljišče	Območja morajo biti uradno določena – zveza s čl. 50.	
36(a)(ii)	Plačila za kmetovalce zaradi naravnih ovir, ki niso povezana z gorskimi območji.	kmetje	kmetijsko zemljišče	Območja morajo biti uradno določena – zveza s čl. 50.	
36(a)(iii)	Finančna pomoč Natura 2000 in plačila, vezana a Direktivo 2000/60/EC.	kmetje	kmetijsko zemljišče	Območja morajo biti uradno določena – zveza s čl. 50.	
36(a)(iv)	Kmetijsko-okoljska plačila.	kmetje, upravljavci zemljišč	kmetijsko zemljišče	Ni.	
36(a)(vi)	Podpora za neproduktivne investicije [kmetijsko zemljišče].	kmetje, upravljavci zemljišč	kmetijsko zemljišče	Ni.	
36(b)(i)	Prvo pogozdovanje kmetijskega zemljišča.	Vse možne.	kmetijsko zemljišče	Območja morajo biti uradno določena – zveza s čl. 50.	
36(b)(ii)	Prva vzpostavitev kmetijsko-gozdarskih sistemov na kmetijskih zemljiščih.	Kmetje	kmetijsko zemljišče	Ustreznost je odvisna od območja: zveza s čl. 42.	
36(b)(iii)	Prvo pogozdovanje nekmetijskih zemljišč.	Vse možne.	Druga kopenska zemljišča.	Območja morajo biti uradno določena – zveza s čl. 50. Čl. 45 se navezuje tudi na zapuščena kmetijska zemljišča.	
36(b)(iv)	Finančna pomoč Natura 2000 [gozdovi].	Zasebni lastniki gozdov in njihova društva.	gozdovi	Ustreznost je odvisna od območja: zveza s čl. 42. Območja morajo biti uradno določena – zveza s čl. 50.	
36(b)(v)	Gozdarsko-okoljska plačila.	Zasebni lastniki gozdov, občine.	gozdovi	Ustreznost je odvisna od območja: zveza s čl. 42.	
36(b)(vi)	Obnova gozdarskega potenciala in uvedba preventivnih ukrepov.	Vse možne.	gozdovi	Območja morajo biti uradno določena – zveza s čl. 50.	
36(b)(vii)	Podpora za neproduktivne investicije [gozdovi].	Vse možne.	gozdovi	Ni.	
52(b)(iii)	Varovanje in nadgradnja podeželske dediščine.	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
63	Vodilni primer.	Vse možne (znotraj ruralnih območij).	Vsa izbrana ruralna območja.	Ni.	

Opombe/druge omejitve	Primeri
Zveza s čl. 37. Nanaša se le na UAA. Zveza s čl. 51 po reg. 1782/2003. Tu gre za odškodninsko plačilo in pri tem veljajo le tisti okoljski sporačunski kriteriji, ki so določeni v statutarjih zahtevah za obvladovanje (vključujejo direktive o pticah in habitatih) in standardih GAEC (lahko vključujejo standarde v zvezi z minimalno ravno vzdrževanja) v povezavi s plačili po Stebru 1. Edina zahteva za prejemnike plačila je nadaljevanje kmetovanja za najmanj 5 let. Obvladovanje ohranjanja bo tako v odvisnosti od vrste kmetijske dejavnosti, ki jih izvaja kmetovalec.	Plačila za podporo kontinuiranega kmetovanja, ki ohranja odprta polja, da bodo postopno omogočala razmnoževanje alpskih metuljev.
Zveza s čl. 37. Nanaša se le na UAA.	Ohranitev pašnikov v poplavljenem stanju za spodbujanje naselitve močvirskih ptic.
Zveza s čl. 38. Nanaša se le na obvezne ukrepe in tudi to le na UAA.	Brez žetev ali košnje znotraj 50 m zaščitene cone okrog gnezd; spodbuda za obrezovanje nepašniških delov pašnikov enkrat na leto.
Zveza s čl. 39.	Tradicionalne živalske vrste z nizkim številom živali za pospeševanje stalnih pašniških območij.
Zveza s čl. 41.	Montaža umetnih gnezdišč in škatel za gnezdenje; montaža drogov za opazovanje.
Plačilni zneski so odvisni od kategorije upravičenca, zveza s čl. 43. Pokrivajo stroške vzpostavitve, stroške petletnega vzdrževanja in predvidene prihodke do 15 let. Po pogodovanju zemljišče predvidoma ne bo več ustrezalo kriteriju za plačilo za posamezno kmetijo. Zveza s čl. 51. Prejemniki morajo spoštovati navzkrižno skladnost.	Ponovno zasajevanje z avtohtonimi drevesi za obnovo izgubljenih gozdnih ekosistemov in po potrebi spodbujanje vrnitve redkih vrst.
Zveza s čl. 44. Pokriva le stroške vzpostavitve, zato je potrebno zagotoviti kontinuirano vzdrževanje, n.pr.: s pomočjo kmetijsko-okoljske sheme. Vprašanje je, ali kmetijsko-gozdarski sistemi izpolnjujejo pogoje za plačila za posamezno kmetijo, v ta namen morajo države članice zagotoviti kontinuirano kmetijsko izrabo zemljišča (maksimalno število dreves, posajenih na hektar ...).	Možna podpora obnovi tradicionalnih kmetijsko-gozdarskih sistemov kot »dehesa/montado« na območjih, kjer so izginili.
Zveza s čl. 45. Višina podpore je odvisna od tipa zemljišča in kategorije upravičenca.	
Zveza s čl. 46 in čl. 51. Prejemnik mora spoštovati navzkrižno skladnost. Plačila za izdane stroške in predvidene prihodke.	Montaža gnezditvenih škatel za majhne gozdne sesalce.
Zveza s čl. 47 in čl. 51. Prejemniki morajo spoštovati navzkrižno skladnost.	Ohranitev odmirajočih/starih dreves v gozdovih s selektivnim izsekavanjem, z deležem 10% na hektar.
Zveza s čl. 48.	Preventivni ukrepi lahko vključujejo zasajevanje avtohtonih dreves, ki so odporna proti ognju.
Zveza s čl. 49. Mora biti povezano z gozdarsko-okoljskimi plačili.	Podpora izgradnji majhnih ribnikov z rastlinjem v gozdnatih območjih.
Zveza s čl. 57.	Obnovev lokalnih rečnih vrst s pomočjo odstranitve ali preobrazbe v vodne poti ali s pomočjo restorativnega zasajevanja.
Zveza s čl. 61–65.	Upravljanje z vrstami za realizacijo ciljev lokalnega razvojnega plana, n.pr.: ponovna naselitev velikih vodnih podgan v rečne sisteme za izpolnitev cilja ekoturizma vzdolž rek.

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	
EFF					
27(1)(a)	Preobrazba aktivnosti z vidika pospeševanja različnih delovnih mest za ribiče.	ribiči	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
27(1)(c)	Sheme za prekvalificiranje pri panogah izven morskega ribolova.	ribiči	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
29(1)(b)	Uvedba vodnokulturnih metod za trajnostno zmanjševanje negativnega vpliva ali za spodbujanje pozitivnega vpliva na okolje v primerjavi z običajno prakso v vodnokulturni panogi.	SMEs	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
29(1)(c)	Podpora za tradicionalne vodnokulturne aktivnosti, pomembne za ohranjanje in razvoj tako gospodarskih in socialnih struktur kot tudi okolja.	SMEs	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
30(2)(a)	Oblike vodne kulture, ki vključujejo zaščito in izboljševanje okolja, naravne vire, genetsko raznovrstnost ter upravljanje s pokrajino in tradicionalne lastnosti vodnokulturnih con.	ribiči	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
30(2)(d)	Trajnostna vodna kultura v skladu s specifičnimi okoljskimi omejitvami, ki izhajajo iz določitve območij Nature 2000 v skladu z Direktivo 92/43/EEC.	ribiči	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
37(a)	Trajnostni prispevek k boljšemu obvladovanju ali ohranjanju virov.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
37(b)	Pospeševanje selektivnih ribolovnih metod ali opreme ter zmanjšanje stranskega ulova.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode.	Ni.	
37(g)	Razvoj, prestrukturiranje ali izboljšanje vodno-kulturnih objektov.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
37(j)	Pospeševanje partnerstva med znanstveniki in izvajalci v ribiški panogi.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
38(2)(a)	Izgradnja ali namestitev statičnih ali premičnih objektov z namenom zaščite in razvoja vodne favne in flore.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
38(2)(c)	Kjer je neposredna povezava z ribiškimi aktivnostmi, z namenom zaščite in izboljševanja okolja v okviru N2K, razen v primeru tekočih stroškov.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
41(2)(b)	Pilotni projekti: za omogočitev testov pri izvajanju planov obvladovanja in alokacijskih planov obsega ribolova; po potrebi vključno z vzpostavitvijo neribolovnih con s ciljem ocene bioloških in finančnih posledic ter eksperimentalne ponovne vzpostavitve zalog rib.	Ribiči, drugi. mala in srednje velika podjetja.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
44(1)(c)	Preobrazbene aktivnosti na podlagi pospeševanja različnega zaposlovanja ribičev s pomočjo ustvarjanja novih delovnih mest zunaj ribiške panoge.	Delavci v ribiški ali povezanih panogah.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Zveza s čl. 43(3),(4).	
LIFE+					
3	Kriteriji ustreznosti.	Vse možne.	Vsi možni.	Ni.	
FP7					
2(1)(i) f	Tema: okolje, n.pr.: podnebne spremembe, onesnaževanje in tveganja; ohranjanje in trajnostno upravljanje z naravnimi in umetnimi viri (n.pr.: zaščita in obvladovanje biotske raznovrstnosti); okolje in tehnologije (n.pr.: obnova okolja).	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Nadnacionalno sodelovanje.	

	Opombe/druge omejitve	Primeri
	Ni.	Razvoj manjšega zaposlitvenega programa za nekdanje ribiče, povezano z ukrepi za obvladovanje vrst, n.pr.: označevanje in izpuščanje ribjih vrst z namenom spremljanja.
	Ni.	Programi za ponovno usposabljanje, usmerjenih v pridobivanje znanja za nekdanje ribiče na področju obvladovanja vrst.
	29(2) Pomoč pri investicijah bo namenjena [mikro in majhnim] podjetjem.	Podpora za uporabo vodnokulturnih tehnik z namenom uporabe na lokalne vrste.
	29(2) Pomoč pri investicijah bo namenjena [mikro in majhnim] podjetjem.	Podpora za ohranitev lokalnih zgodovinskih ribnikov, ki so lahko pomembni za migracijske ptičje vrste in/ali dvoživke in plazilce.
	Le vodnokulturna območja so lahko nadomestilo za lokacijo Natura, gl. 30(4)(d)	
	Le vodnokulturna območja so lahko nadomestilo za lokacijo Natura, gl. 30(4)(d)	Spodbujanje ohranjanja vodnih ravni, da bodo le-ta ustrezala migracijskim/gnezditvenim ptičjim vrstam.
	Čl. 37: Kolektivne aktivnosti: njihova uvedba potrebna na podlagi aktivne podpore samih izvajalcev ali organizacij, ki delujejo v imenu proizvajalcev ali drugih organizacij, ki jih priznava država članica...	Možna raba za prispevanje k trajnostnemu obvladovanju morskih in sladkovodnih vrst, n.pr.: izboljševanje prostora za drstenje za izboljševanje obsega jat.
	Čl. 37: Kolektivne aktivnosti: njihova uvedba potrebna na podlagi aktivne podpore samih izvajalcev ali organizacij, ki delujejo v imenu proizvajalcev ali drugih organizacij, ki jih priznava država članica...	Na primer spodbujanje uporabe naprav, ki zmanjšujejo ribolovni izmet.
	Čl. 37: Kolektivne aktivnosti: njihova uvedba potrebna na podlagi aktivne podpore samih izvajalcev ali organizacij, ki delujejo v imenu proizvajalcev ali drugih organizacij, ki jih priznava država članica...	Izboljševanje vodnokulturnih območij s pomočjo ponovnega zasajevanja rečne vegetacije, n.pr.: trstja in ločja za vzpostavitev novega habitata za nevretenčarje, majhne sesalce in plazilce.
	Čl. 37: Kolektivne aktivnosti: njihova uvedba potrebna na podlagi aktivne podpore samih izvajalcev ali organizacij, ki delujejo v imenu proizvajalcev ali drugih organizacij, ki jih priznava država članica...	Možna uporaba za izvedbo razvoja novih ukrepov za obvladovanje habitata s pomočjo znanosti (še posebej se to nanaša na razvoj ukrepov za obvladovanje morskih območij).
	Člen 38(3) Ukrepe morajo izvesti javni ali poljavni organi, pooblaščenca tržna združenja ali drugi organi, ki jih je za to pooblastila država članica.	Montaža 'kletk' za zaščito občutljivih bentoških vrst in habitatov (n.pr.: dno z morskovo travo in drugo obrastjo).
	Člen 38(3) Ukrepe morajo izvesti javni ali poljavni organi, pooblaščenca tržna združenja ali drugi organi, ki jih je za to pooblastila država članica.	Specifični ukrepi za obvladovanje vplivov na vrste, ki se jih lovi iz komercialnih razlogov in so prav tako pomembne za Naturo, n.pr.: obnova drstitvenega prostora za losose.
	41(1) Pilotni projekti za izvajanje s strani gospodarskih izvajalcev, priznanih tržnih družb ali drugega pristojnega organa, v ta namen imenovanega s strani države članice, v partnerski povezavi z znanstvenim ali tehničnim organom.	Vzpostavitev neribolovnih con znotraj območij Natura 2000 z namenom spremljanja, kakšen je vpliv na habitate in vrste, ko se ribolov ne izvaja.
	Zveza: člena 43(3),(4) in 44(4) glede podrobnosti o zahtevah za območja in upravičence.	Ustvarjanje delovnih mest pri obvladovanju vrst (n.pr.: opazovanje, zaščita in vzgajanje sladkovodnih rib, kot so lososi in jeseter).
	V principu plačila v tem primeru niso možna razen v primeru, ki ga predvideva člen 5(5) in tudi takrat le, če te aktivnosti izpolnjujejo kriterije dodatne vrednosti EU, navedene v čl. 3 in ne gre na "ponavljajoče" aktivnosti.	Na primer ponovna naselitev endemičnih sladkovodnih rakov v obnovljen rečni sistem.
	Kontekst: raziskovanje.	Rezultat raziskovalnega projekta je lahko razvoj učinkovitejših metod za obvladovanje specifičnih vrst.

Sklad	Opis	Območne omejitve	
ERDF			
4(4)	Podpora modernizaciji in preobrazbi regionalnih gospodarskih struktur. Prednostna naloga: okolje, vključno s pospeševanjem biotske raznovrstnosti in zaščito narave, vključno z investicijami v območja Nature 2000.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
4(8)	Investicije v transport, vključno z izboljšanjem vseevropskega omrežja in povezav s TEN-T omrežjem; integrirane strategije za čistejši transport, kar prispeva k izboljšanju dostopnosti do in kakovosti prevoza potnikov in blaga, z namenom doseganja bolj uravnoteženega transporta, pospeševanja inter-modalnih sistemov ter zmanjšanja okoljskih vplivov.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
5(3)a	Transportne in telekomunikacijske storitve z vidika splošnega gospodarskega interesa, in še posebej krepitev sekundarnih transportnih omrežij z izboljševanjem povezav s TEN-T omrežjem, regionalnimi železniškimi omrežji, letališči in pristanišči ali na multimodalni podlagi, z omogočitvijo radialnih povezav z glavnimi železniškimi koridorji ter pospeševanjem regionalnih in lokalnih kopenskih vodnih poti ter pomorskega prometa na kratke razdalje.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	
6(1)b	Podpora pri razvoju čezmejnih gospodarskih in socialnih aktivnosti na podlagi skupnih strategij za trajnostni razvoj območij, predvsem: spodbujanje zaščite okolja in skupnega upravljanja naravnih in kulturnih virov kot tudi preprečevanja naravnih in tehnoloških tveganj.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(1)d	Razvoj čezmejnih gospodarskih, socialnih in okoljskih aktivnosti na podlagi skupnih strategij za trajnostni razvoj območij, in predvsem: zmanjševanje izolacijskega učinka na podlagi izboljšanega dostopa do transportnih, informacijskih in komunikacijskih omrežij in storitev, ter čezmejnih vodnih, odpadkovnih in energetskih sistemov in omrežij.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
8	Trajnostni razvoj podeželja: krepitev gospodarske rasti, rehabilitacija fizičnega okolja, ponovni razvoj degradiranih območij ter ohranitev in razvoj zgodovinske in kulturne dediščine, pospeševanje podjetništva, lokalnega zaposlovanja in razvoja skupnosti, ter nudenje storitev prebivalstvu, ki bo izpostavljeno spreminjanju demografske strukture.		
ESF			
Uporaba ni verjetna.			
CF			
Uporaba ni verjetna.			

	Opombe/druge omejitve	Primeri
		Možna finančna podpora enkratni ponovni naselitvi ogroženih vrst v okviru za prihodnost načrtovanega ekoturizma, povezanega s temi vrstami.
	Kontekst: adaptacija/izboljšanje transportne infrastrukture za ublažitev vplivov na območja Nature.	Na območjih z obstoječo transportno ali telekomunikacijsko infrastrukturo (n.pr.: cestni, železniški koridorji) bi bilo mogoče izvesti izboljšave za zmanjševanje vplivov fragmentacije (n.pr.: z dodajanjem pod-/nadvozij).
	Kontekst: adaptacija/izboljšanje transportne infrastrukture za ublažitev vplivov na območja Nature.	
		Možna finančna podpora enkratnemu čezmejnemu programu za ponovno naselitev ogroženih vrst.
	Kontekst: adaptacija/izboljšanje transportne infrastrukture za ublažitev vplivov na območja Nature.	Na območjih z obstoječo transportno ali telekomunikacijsko infrastrukturo (n.pr.: cestni, železniški koridorji) bi bilo mogoče izvesti izboljšave za zmanjševanje vplivov fragmentacije (n.pr.: z dodajanjem pod-/nadvozij).
	Zahteva: urbano področje. Kontekst: zgodovinska/kulturna dediščina.	Možna finančna podpora ukrepov v zvezi z indikatorskimi vrstami znotraj ali na mejah urbaniziranih območij z namenom spodbujanja vključitve skupnosti v ohranitev. Projekt bi moral biti del širše pobude za regionalne aktivnosti.

AKTIVNOST 14: OBVLADOVANJE OHRANJEVANJA – INVAZIVNE TUJE VRSTE

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	
EAFRD					
36(a)(iii)	Finančna pomoč Natura 2000 in plačila vezana na Direktivo 2000/60/EC.	kmetje	kmetijsko zemljišče	Območja morajo biti uradno določena, zveza s čl. 50.	
36(a)(iv)	Kmetijsko-okoljska plačila.	kmetje, upravljavci zemljišč	kmetijsko zemljišče	Ni.	
36(a)(vi)	Finančna podpora za neproduktivne investicije [kmetijska zemljišča].	kmetje, upravljavci zemljišč	kmetijsko zemljišče	Ni.	
36(b)(iv)	Plačila Natura 2000 [gozdovi].	Zasebni lastniki gozdov in njihova društva.	gozdovi	Ustreznost je odvisna od območja: zveza s čl. 42. Območja morajo biti uradno določena, zveza s čl. 50.	
36(b)(v)	Gozdarsko-okoljska plačila	Zasebni lastniki gozdov, občine.	gozdovi	Ustreznost je odvisna od območja: zveza s čl. 42.	
36(b)(vii)	Finančna podpora za neproduktivne investicije [gozdovi].	Vse možne.	gozdovi	Ni.	
52(b)(iii)	Varovanje in nadgradnja podeželske dediščine.	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
63	Vodilni primer.	Vse možne (znotraj ruralnih območij).	Vsa izbrana ruralna območja.	Ni.	
EFF					
27(1)(c)	Sheme za prekvalificiranje pri panogah izven morskega ribolova.	ribiči	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
30(2)(a)	Oblike vodne kulture, ki vključujejo zaščito in izboljševanje okolja, naravne vire, genetsko raznovrstnost ter upravljanje s pokrajino in tradicionalne lastnosti vodnokulturnih con.	ribiči	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
30(2)(d)	Trajnostna vodna kultura v skladu s specifičnimi okoljskimi omejitvami, ki izhajajo iz določitve območij Nature 2000 v skladu z Direktivo 92/43/EEC.	ribiči	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
37(g)	Razvoj, prestrukturiranje ali izboljšanje vodno-kulturnih objektov.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
37(j)	Pospeševanje partnerstva med znanstveniki in izvajalci v ribiški panogi.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
38(2)(a)	Izgradnja ali namestitve statičnih ali premičnih objektov z namenom zaščite in razvoja vodne favne in flore.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
38(2)(b)	Rehabilitacija kopenskih voda, vključno z omogočanjem prostora za drstenje ali migracijskih poti migracijskih vrst.	Ribiči, drugi.	inland waters	Ni.	
38(2)(c)	Kjer je neposredna povezava z ribiškimi aktivnostmi, z namenom zaščite in izboljševanja okolja v okviru N2K, razen v primeru tekočih stroškov.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
44(1)(c)	Preobrazbene aktivnosti na podlagi pospeševanja različnega zaposlovanja ribičev s pomočjo ustvarjanja novih delovnih mest zunaj ribiške panoge.	Delavci v ribiški ali povezanih panogah.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Zveza s čl.: 43(3),(4)	
44(1)(f)	Varovanje okolja v ribiških območjih za ohranitev njihove privlačnosti, obnova in razvoj obalnih in ribiških vasic, ki izvajajo ribiške aktivnosti ter varovanje in izboljševanje naravne in arhitekturne dediščine.	Javna uprava, mala in sr. vel. podjetja, drugi.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Zveza s čl.: 43(3),(4)	

	Opombe/druge omejitve	Primeri
	Zveza s čl. 38. Navezuje se le na UAA.	Odstranitev invazivnih vodnih vrst z vodnih poti.
	Zveza s čl. 39.	Nadzorovanje invazivnih rastlin (n.pr.: grint, veliki dežen) za preprečevanje nadaljnje širitve.
	Refer to Art 41.	
	Zveza s čl. 46 in čl. 51. Prejemnik mora spoštovati navzkrižno skladnost. Plačila za odhodne stroške in predvidene prihodke.	Nadzorovanje, zatiranje ali preprečevanje širjenja invazivnih gozdnih škodljivcev.
	Zveza s čl. 47 in čl. 51. Prejemniki morajo spoštovati navzkrižno skladnost.	Odstranitev invazivnih vodnih rastlin, ki škodljivo spreminjajo strukturo avtohtonih rastlin in gozdov.
	Zveza s čl. 49. Mora biti povezano z gozdarsko-okoljskimi plačili.	Uvedba preventivnih ukrepov in planov za odkrivanje gozdnih škodljivcev (n.pr.: opazovalni sistem na podlagi pasti za večje).
	Zveza s čl. 57.	Odstranitev invazivnih vodnih rastlin z vodnih poti v kontekstu širših programov za okoljsko obnovo.
	Zveza s čl. 61–65.	Upravljanje z invazivnimi vrstami za realizacijo ciljev lokalnega razvojnega plana, n.pr.: odstranitev invazivnih vodnih rastlin in rib iz rečnih sistemov za izpolnitev cilja ekoturizma (s poudarkom na avtohtonem živalstvu in rastlinstvu) vzdolž rek.
	Ni.	Ponovno usposabljanje na temo obnove habitatov/čuvajev za delo na območjih Nature, vključno z obvladovanjem invazivnih vrst.
	Le vodnokulturna območja so lahko nadomestilo za lokacijo Natura, gl. 30(4)(d).	Finančna podpora za vodno kulturo, ki vključuje vzdrževanje avtohtone nadvodne vegetacije v ribnikih ter nadzorovanje invazivnih rastlinskih vrst.
	Le vodnokulturna območja so lahko nadomestilo za lokacijo Natura, gl. 30(4)(d)	Odškodnine za kmete zaradi dodatnih stroškov, ki bi jih imeli zaradi določenih omejitev.
	Čl. 37: Kolektivne aktivnosti: njihova uvedba potrebna na podlagi aktivne podpore samih izvajalcev ali organizacij, ki delujejo v imenu proizvajalcev ali drugih organizacij, ki jih priznava država članica...	Finančna podpora za odstranjevanje invazivnih vodnih rastlin iz ribnikov, naseljenih z akvakulturami. Izboljševanje vodnokulturnih območij, vključno z zmanjševanjem okoljskih vplivov.
	Čl. 37: Kolektivne aktivnosti: njihova uvedba potrebna na podlagi aktivne podpore samih izvajalcev ali organizacij, ki delujejo v imenu proizvajalcev ali drugih organizacij, ki jih priznava država članica...	Pospешevanje partnerstva med znanstveniki in izvajalci v povezavi z raziskavami na temo preprečevanja širjenja in/ali odstranjevanja ter nadziranja invazivnih vrst.
	Člen 38(3) Ukrepe morajo izvesti javni ali poljavni organi, pooblaščenca tržna združenja, ali drugi organi, ki jih je za to pooblastila država članica.	Izgradnja umetnih grebenov.
	Člen 38(3) Ukrepe morajo izvesti javni ali poljavni organi, pooblaščenca tržna združenja, ali drugi organi, ki jih je za to pooblastila država članica.	Rehabilitacija kopenskih voda, vključno z odstranjevanjem ovir za migracije ribjih vrst.
	Člen 38(3) Ukrepe morajo izvesti javni ali poljavni organi, pooblaščenca tržna združenja, ali drugi organi, ki jih je za to pooblastila država članica.	Izboljševanje Nature morskih območij.
	Zveza: člena 43(3),(4) in 44(4) glede podrobnosti o zahtevah za območja in upravičence.	Preobrazba zaposlovanja na podlagi ustvarjanja delovnih mest pri upravljanju rezervatov, vključno z nadzorovanjem invazivnih vrst.
	Zveza: člena 43(3),(4) in 44(4) glede podrobnosti o zahtevah za območja in upravičence.	Zaščita in izboljševanje okolja na podlagi nadziranja invazivnih vrst, n.pr.: obnova obalnih sipin s pomočjo odstranjevanja invazivnih rastlin, obnove vodnih ekosistemov s pomočjo odstranjevanja invazivnih vrst.

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	
LIFE+					
3	Kriteriji ustreznosti.	Vse možne.	Vsi možni.	Ni.	
FP7					
2(1)(i) f	Tema: okolje, n.pr.: podnebne spremembe, onesnaževanje in tveganja; ohranjanje in trajnostno upravljanje z naravnimi in umetnimi viri (n.pr.: zaščita in obvladovanje biotske raznovrstnosti); okolje in tehnologije (n.pr.: obnova okolja).	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Nadnacionalno sodelovanje.	
2(1)(i)g	Tema: transport (n.pr.: ozelenjevanje pri površinskem in zračnem trabsportu).	Vse možne, kakorkoli.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Nadnacionalno sodelovanje.	

Sklad	Opis	Območne omejitve	
ERDF			
4(4)	Podpora modernizaciji in preobrazbi regionalnih gospodarskih struktur. Prednostna naloga: okolje, vključno s pospeševanjem biotske raznovrstnosti in zaščito narave, vključno z investicijami v območja Nature 2000.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
4(5)	Preprečevanje tveganja, vključno z razvojem in realizacijo planov za preprečevanje in obvladovanje naravnih in tehnoloških tveganj.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
4(8)	Investicije v transport, vključno z izboljšanjem vseevropskega omrežja in povezav s TEN-T omrežjem; integrirane strategije za čistejši transport, kar prispeva k izboljšanju dostopnosti do in kakovosti prevoza potnikov in blaga, z namenom doseganja bolj uravnoteženega transporta, pospeševanja inter-modalnih sistemov ter zmanjšanja okoljskih vplivov.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
5(2)e	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja: še posebej razvoj planov in ukrepov za preprečevanje in obvladovanje naravnih (n.pr.: dezertifikacija, sušna obdobja, požari in poplave) in tehnoloških tveganj.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	
5(3)a	Transportne in telekomunikacijske storitve z vidika splošnega gospodarskega interesa, in še posebej krepitev sekundarnih transportnih omrežij z izboljševanjem povezav s TEN-T omrežjem, regionalnimi železniškimi omrežji, letališči in pristanišči ali na multimodalni podlagi, z omogočitvijo radialnih povezav z glavnimi železniškimi koridorji ter pospeševanjem regionalnih in lokalnih kopenskih vodnih poti ter pomorskega prometa na kratke razdalje.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	
6(1)b	Podpora pri razvoju čezmejnih gospodarskih in socialnih aktivnosti na podlagi skupnih strategij za trajnostni razvoj območij, predvsem: spodbujanje zaščite okolja in skupnega upravljanja naravnih in kulturnih virov kot tudi preprečevanja naravnih in tehnoloških tveganj.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(1)d	Razvoj čezmejnih gospodarskih, socialnih in okoljskih aktivnosti na podlagi skupnih strategij za trajnostni razvoj območij, in predvsem: zmanjševanje izolacijskega učinka na podlagi izboljšane dostopnosti do transportnih, informacijskih in komunikacijskih omrežij in storitev, ter čezmejnih vodnih, odpadkovnih in energetskih sistemov in omrežij.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(2)b	Nadnacionalno sodelovanje, vključno z bilateralnim sodelovanjem med pomorskimi regijami, ki niso v sklopu točke 6(1), na podlagi financiranja mrežnega povezovanja in aktivnosti, katerih posledica je integriran področni razvoj: upravljanje z vodo, učinkovitost rabe energije, preprečevanje tveganja in aktivnosti za zaščito okolja z jasnimi nadnacionalnimi smernicami vključno z zaščito in upravljanjem porečij, obalnih con, morskih virov, vodnih storitev in mokrišč; fire, preprečevanje suše in poplav; spodbujanje pomorske varnosti in zaščite pred naravnimi in tehnološkimi tveganji ter zaščita ter poudarjanje pomena naravne dediščine s podporo socio-gospodarskega razvoja in trajnostnega turizma.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - nadnacionalno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
8	Trajnostni razvoj podeželja: krepitev gospodarske rasti, rehabilitacija fizičnega okolja, ponovni razvoj degradiranih območij ter varovanje in razvoj zgodovinske in kulturne dediščine, pospeševanje podjetništva, lokalnega zaposlovanja in razvoja skupnosti, ter nudenje storitev prebivalstvu, ki bo izpostavljeno spreminjanju demografske strukture.		
ESF			
Uporaba ni verjetna.			
CF			
Uporaba ni verjetna.			

	Opombe/druge omejitve	Primeri
	Načeloma pridobitev ni mogoča, razen v primeru, če je del varstvenega projekta kot je navedeno v točkah 12 in 13 ali če aktivnost izpolnjuje kriterije ustreznosti Sklada LIFE+, navedenih v členu 3 in ne gre za »ponavljajočo« aktivnost.	
	Kontekst: raziskovanje.	Razvoj novih ukrepov za nadzorovanje/obvladovanje/zatiranje invazivnih tujih vrst, še posebej v zvezi z območji Natura 2000.
	Kontekst: adaptacija/izboljšanje transportne infrastrukture za ublažitev vplivov na območja Nature.	Razvoj novih ukrepov za preprečevanje širjenja invazivnih tujih vrst zaradi transportnih mrežnih povezav.

	Opombe/druge omejitve	Primeri
		Možna raba finančnih sredstev za enkratni program za zatiranje ali nadzorovanje invazivne vrste s pomembnimi negativnimi gospodarskimi/socialnimi/okoljskimi vplivi.
	Kontekst: razvoj planov in ukrepov za obvladovanje tveganja invazivnih tujih vrst.	Razvoj plana za obvladovanje tveganja pri invazivnih tujih vrstah za vsa območja Nature znotraj regije (kot del širšega regionalnega obvladovanja tveganja).
	Kontekst: adaptacija/izboljšanje transportne infrastrukture za ublažitev vplivov invazivnih vrst na območja Nature.	Vzpostavitev regionalnih sistemov za spremljanje/obvladovanje invazivnih tujih vrst, n.pr.: sistemi za zgodnje odkrivanje v pristaniščih, vzdolž transportnih poti, na letališčih.
	Kontekst: razvoj planov in ukrepov za obvladovanje tveganja invazivnih vrst.	Razvoj plana za obvladovanje tveganja pri invazivnih tujih vrstah za vsa območja Nature znotraj regije (kot del širšega regionalnega obvladovanja tveganja).
	Kontekst: adaptacija/izboljšanje transportne infrastrukture za ublažitev vplivov invazivnih vrst na območja Nature.	Vzpostavitev regionalnih sistemov za spremljanje/obvladovanje invazivnih tujih vrst, n.pr.: sistemi za zgodnje odkrivanje v pristaniščih, vzdolž transportnih poti, na letališčih.
		Možna finančna podpora za čezmejne programe za nadzorovanje ali zatiranje invazivnih tujih vrst, vključno z razvojem ukrepov za preprečevanje širjenja.
	Kontekst: adaptacija/izboljšanje transportne infrastrukture za ublažitev vplivov invazivnih vrst na območja Nature	Vzpostavitev regionalnih sistemov za spremljanje/obvladovanje invazivnih tujih vrst, n.pr.: sistemi za zgodnje odkrivanje v pristaniščih, vzdolž transportnih poti, na letališčih.
		Možna finančna podpora za nadnacionalne programe za nadzorovanje ali zatiranje invazivnih tujih vrst, vključno z razvojem ukrepov za preprečevanje širjenja.
	Zahteva: urbano področje. Kontekst: zgodovinska/kulturna dediščina.	Znotraj urbaniziranih območij je možna podpora za ponovni razvoj območij Nature (vključno z zatiranjem invazivnih vrst) za pospeševanje lokalne uporabe in razvoja skupnosti.

AKTIVNOST 15: IMPLEMENTACIJA SHEM IN SPORAZUMOV ZA OBVLADOVANJE

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	
EAFRD					
36(a)(i)	Plačila zaradi naravnih ovir za kmetovalce v gorskih območjih.	kmetje	kmetijsko zemljišče	Območja morajo biti uradno določena – zveza s čl. 50.	
36(a)(ii)	Plačila zaradi naravnih ovir za kmetovalce v drugih območjih zunaj gorskih.	kmetje	kmetijsko zemljišče	Območja morajo biti uradno določena – zveza s čl. 50.	
36(a)(iii)	Plačila Nature 2000 in finančna sredstva v zvezi z Direktivo 2000/60/EC.	kmetje	kmetijsko zemljišče	Območja morajo biti uradno določena – zveza s čl. 50.	
36(a)(iv)	Kmetijsko-okoljska plačila.	kmetje, upravljavci zemljišč	kmetijsko zemljišče	Ni.	
36(b)(iv)	Finančna pomoč Natura 2000 [gozdovi].	Zasebni lastniki gozdov in njihova društva.	gozdovi	Ustreznost je odvisna od območja: zveza s čl. 42. Območja morajo biti uradno določena – zveza s čl. 50.	
36(b)(v)	Gozdarsko-okoljska plačila.	Zasebni lastniki gozdov, občine.	gozdovi	Ustreznost je odvisna od območja: zveza s čl. 42.	
63	Vodilni primer.	Vse možne (znotraj ruralnih območij).	Vsa izbrana ruralna območja.	Ni.	
EFF					
29(1)(b)	Uvedba vodnokulturnih metod za trajnostno zmanjševanje negativnega vpliva ali za spodbujanje pozitivnega vpliva na okolje v primerjavi z običajno prakso v vodnokulturni panogi.	Mala in srednje velika podjetja.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
30(2)(a)	Oblike vodne kulture, ki vključujejo zaščito in izboljševanje okolja, naravne vire, genetsko raznovrstnost ter upravljanje s pokrajino in tradicionalne lastnosti vodnokulturnih con.	ribiči	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
30(2)(d)	Trajnostna vodna kultura v skladu s specifičnimi okoljskimi omejitvami, ki izhajajo iz določitve območij Nature 2000 v skladu z Direktivo 92/43/EEC.	ribiči	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
37(a)	Trajnostni prispevek k boljšemu obvladovanju ali ohranjanju virov.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
37(b)	Pospeševanje selektivnih ribolovnih metod ali opreme ter zmanjšanje stranskega ulova.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode.	Ni.	
37(c)	Odstranitev izgubljenih ribolovnih naprav iz morja, da ne povzročajo škode.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode.	Ni.	
37(g)	Razvoj, prestrukturiranje ali izboljšanje vodno-kulturnih objektov.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
38(2)(b)	Rehabilitacija kopenskih voda, vključno z omogočanjem prostora za drstenje ali migracijskih poti migracijskih vrst.	Ribiči, drugi.	Kopenske vode.	Ni.	

Opombe/druge omejitve	Primeri
Zveza s čl. 37. Nanaša se le na UAA. Zveza s čl. 51 po reg. 1782/2003. Tu gre za odškodninsko plačilo in pri tem veljajo le tisti okoljski spoznavski kriteriji, ki so določeni v statutarjih zahtevah za obvladovanje (vključujejo direktive o pticah in habitatih) in standardih GAEC (lahko vključujejo standarde v zvezi z minimalno ravno vzdrževanja) v povezavi s plačili po Stebru 1. Edina zahteva za prejemnike plačila je nadaljevanje kmetovanja za najmanj 5 let. Obvladovanje ohranjanja bo tako v odvisnosti od vrste kmetijske dejavnosti, ki jih izvaja kmetovalec.	Plačila za ohranjanje tradicionalne kmetovalske prakse, ki bo vodila v kontinuiran obstoj alpskih travnikov.
Zveza s čl. 37. Navezuje se le na UAA.	Plačila za ohranjanje tradicionalne kmetovalske prakse, ki bo vodila v ohranjanje nižinskih vodnih travnikov, n.pr.: na podlagi pašnje živine.
Zveza s čl. 38. Navezuje se le na UAA.	Plačila za uporabo gorskih psov, ki bodo čuvali živino pred velikimi plenilci.
Zveza s čl. 39.	Vzdrževanje avtohtonih rastlinskih vrst, ki so dragocene kot hrana za avtohtone divje živalske vrste, še posebej v odbojni coni okrog območja Nature.
Zveza s čl. 46 in 51. Prejemnik mora spoštovati navzkrižno skladnost. Plačila za odhodne stroške in predvidene prihodke.	Plačila v zvezi z izsekavanjem odmrlih dreves v gozdovih, tistih na tleh in stoječih; odškodnina za izgubljen dohodek.
Zveza s čl. 47 in čl. 51. Prejemniki morajo spoštovati navzkrižno skladnost.	Izboljševanje gozdnih habitatov z zasajevanjem podrastnih vrst ali s ponovno naselitvijo vrst, ki rastejo na gozdnih tleh.
Zveza s čl. 61–65.	Kontinuirano vodenje za realizacijo ciljev lokalnega razvojnega plana, n.pr.: razvoj in prodaja proizvodov, prijaznih divjim živalskim vrstam.
28(2) Pomoč pri investicijah bo namenjena [mikro in majhnim] podjetjem.	Obnova zapuščenih ribnikov.
Le vodnokulturna območja.	Uvedba začasnih in/ali prostorskih omejitev glede sprememb vodnih ravni. Plačila lahko nadomestijo gospodarske izgube zaradi predolgo trajajočega izsuševanja ali poplavljanja.
Le vodnokulturna območja so lahko nadomestilo za lokacijo Natura, gl. 30(4)(d)	Omejitve izsekavanja dreves/grmovja, razen kjer je to potrebno za vzdrževanje infrastrukture;časne omejitve bistvenega poseka.
Čl. 37: Kolektivne aktivnosti: njihova uvedba potrebna na podlagi aktivne podpore samih izvajalcev ali organizacij, ki delujejo v imenu proizvajalcev ali drugih organizacij, ki jih priznava država članica...	Določitev minimalnih pogojev za ohranjanje in obvladovanje nadvodne vegetacije in drugih povezanih dejavnikov.
Čl. 37: Kolektivne aktivnosti: njihova uvedba potrebna na podlagi aktivne podpore samih izvajalcev ali organizacij, ki delujejo v imenu proizvajalcev ali drugih organizacij, ki jih priznava država članica...	Pospesevanje uporabe določene opreme znotraj območij Nature 2000 na podlagi gospodarskih iniciativ.
Čl. 37: Kolektivne aktivnosti: njihova uvedba potrebna na podlagi aktivne podpore samih izvajalcev ali organizacij, ki delujejo v imenu proizvajalcev ali drugih organizacij, ki jih priznava država članica...	Kontinuiran program za odstranjevanje naprav znotraj območij Nature 2000, n.pr.: odstranitev izgubljenih posod za jastoge.
Čl. 37: Kolektivne aktivnosti: njihova uvedba potrebna na podlagi aktivne podpore samih izvajalcev ali organizacij, ki delujejo v imenu proizvajalcev ali drugih organizacij, ki jih priznava država članica...	Obnova ali novo zasajevanje nadvodne vegetacije.
Člen 38(3) Ukrepe morajo izvesti javni ali poljavni organi, pooblaščenca tržna združenja ali drugi organi, ki jih je za to pooblastila država članica.	

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	
LIFE+					
Uporaba ni verjetna.					
FP7					
2(1)(i) f	Okolje, n.pr.: podnebne spremembe, onesnaževanje in tveganja; ohranjanje in trajnostno upravljanje z naravnimi in umetnimi viri (n.pr.: zaščita in obvladovanje biotske raznovrstnosti); okolje in tehnologije (n.pr.: obnova okolja).	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Nadnacionalno sodelovanje.	

Sklad	Opis	Območne omejitve	
ERDF			
Uporaba ni verjetna.			
ESF			
Uporaba ni verjetna.			
CF			
Uporaba ni verjetna.			

	Opombe/druge omejitve	Primeri
	Kontekst: raziskovanje.	Možna finančna podpora za raziskovanje učinkovitosti sporazumov o upravljanju z lastniki zemljišč/virov in kako je to v prihodnje možno izboljšati.

	Opombe/druge omejitve	Primeri

AKTIVNOST 16: PRESKRBA STORITEV, NADOMESTIL ZA PREDVIDENE PRAVICE IN IZGUBO DOHODKOV

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	
EAFRD					
36(a)(iii)	Finančna pomoč Natura 2000 in plačila, vezana na Direktivo 2000/60/EC.	kmetje	kmetijsko zemljišče	Območja morajo biti uradno določena, zveza s čl. 50.	
36(a)(iv)	Kmetijsko-okoljska plačila.	kmetje, upravljavci zemljišč	kmetijsko zemljišče	Ni.	
36(b)(iv)	Finančna pomoč Natura 2000 [gozdovi].	Zasebni lastniki gozdov in njihova društva.	gozdovi	Ustreznost je odvisna od območja: zveza s čl. 42. Območja morajo biti uradno določena, zveza s čl. 50.	
36(b)(v)	Gozdarsko-okoljska plačila.	Zasebni lastniki gozdov, občine.	gozdovi	Ustreznost je odvisna od območja: zveza s čl. 42.	
63	Vodilni primer.	Vse možne (znotraj ruralnih območij).	Vsa izbrana ruralna območja.	Ni.	
EFF					
30(2)(a)	Oblike vodne kulture, ki vključujejo zaščito in izboljševanje okolja, naravne vire, genetsko raznovrstnost ter upravljanje s pokrajino in tradicionalne lastnosti vodnokulturnih con.	ribiči	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
30(2)(d)	Trajnostna vodna kultura v skladu s specifičnimi okoljskimi omejitvami, ki izhajajo iz določitve območij Nature 2000 v skladu z Direktivo 92/43/EEC.	ribiči	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	

LIFE+					
Uporaba ni verjetna.					
FP7					
Uporaba ni verjetna.					

Sklad	Opis	Območne omejitve	
ERDF			
Uporaba ni verjetna.			
ESF			
Uporaba ni verjetna.			
CF			
Uporaba ni verjetna.			

	Opombe/druge omejitve	Primeri
	Zveza s čl. 38. Nanaša se le na UAA..	Odškodnina za izgubo dohodka zaradi zmanjšane rabe gnojil in pesticidov, pomoč pri trženju proizvodov in storitev, prijaznih projektu Nature.
	Zveza s čl. 39.	Odškodnina za izgubo dohodka v zvezi z ohranjanjem rastlinja, ki je prijazno za divje živali v odbojni coni Nature, n.pr.: hranilne rastline za divje živali.
	Zveza s čl. 46 in 51. Prejemnik mora spoštovati navzkrižno skladnost. Plačila za odhodne stroške in predvidene prihodke.	Odškodninska plačila za ohranjanje odprtih območij v gozdovih ali obvladovanje invazivnih vrst, ki povzročajo zaprt prostor in spremembe ekosistema.
	Zveza s čl. 47 in čl. 51. Prejemniki morajo spoštovati navzkrižno skladnost.	Odškodnina za ohranjanje določenega obsega odmrlih dreves v gozdu.
	Zveza s čl. 61–65.	Odškodnina za predvidene pravice z namenom izpolnjevanja ciljev in spremljanja napredka glede na lokalni razvojni plan.
	Le vodnokulturna območja so lahko nadomestilo za lokacijo Natura, gl. 30(4)(d)	Omejitev gostote jat, določitev cikla, v katerem bo delež ribnikov uporabljen ekstenzivno za določeno časovno obdobje (n.pr.: 2 leti).
	Le vodnokulturna območja so lahko nadomestilo za lokacijo Natura, gl. 30(4)(d)	Določitev optimalne strukture in sestave ribje populacije.

	Opombe/druge omejitve	Primeri

AKTIVNOST 17: OCENJEVANJE IN PREGLEDOVANJE

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	
EAFRD					
52(d)	Pridobivanje znanj ter ukrepi za animiranje z vidika priprave in uvedbe lokalne razvojne strategije.	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.		
63	Vodilni primer.	Vse možne (znotraj ruralnih območij).	Vsa izbrana ruralna območja.	Ni.	
EFF					
37(j)	Pospeševanje partnerstva med znanstveniki in izvajalci v ribiški panogi.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	

LIFE+					
3	Kriteriji ustreznosti.	Vse možne.	Vsi možni.	Ni.	
FP7					
2(1)(i) f	Tema: okolje, n.pr.: podnebne spremembe, onesnaževanje in tveganja; ohranjanje in trajnostno upravljanje z naravnimi in umetnimi viri (n.pr.: zaščita in obvladovanje biotske raznovrstnosti); okolje in tehnologije (n.pr.: obnova okolja).	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Nadnacionalno sodelovanje.	

Sklad	Opis	Območne omejitve	
ERDF			
4(4)	Podpora modernizaciji in preobrazbi regionalnih gospodarskih struktur. Prednostna naloga: okolje, vključno s pospeševanjem biotske raznovrstnosti in zaščito narave, vključno z investicijami v območja Nature 2000.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
4(5)	Preprečevanje tveganja, vključno z razvojem in realizacijo planov za preprečevanje in obvladovanje naravnih in tehnoloških tveganj.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
5(2)b	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja, in še posebej: pospeševanje razvoja infrastrukture, povezane z biotsko raznovrstnostjo in investicijami v projekt Natura 2000, kjer to prispeva k trajnostnemu gospodarskemu razvoju in/ali preobrazbi ruralnih območij.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	
5(2)e	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja: še posebej razvoj planov in ukrepov za preprečevanje in obvladovanje naravnih (n.pr.: dezertifikacija, sušna obdobja, požari in poplave) in tehnoloških tveganj.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	
6(1)b	Podpora pri razvoju čezmejnih gospodarskih in socialnih aktivnosti na podlagi skupnih strategij za trajnostni razvoj območij, predvsem: spodbujanje zaščite okolja in skupnega upravljanja naravnih in kulturnih virov kot tudi preprečevanja naravnih in tehnoloških tveganj.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(2)b	Nadnacionalno sodelovanje, vključno z bilateralnim sodelovanjem med pomorskimi regijami, ki niso v sklopu točke 6(1), na podlagi financiranja mrežnega povezovanja in aktivnosti, katerih posledica je integriran področni razvoj: upravljanje z vodo, učinkovitost rabe energije, preprečevanje tveganja in aktivnosti za zaščito okolja z jasnimi nadnacionalnimi smernicami vključno z zaščito in upravljanjem porečij, obalnih con, morskih virov, vodnih storitev in mokrišč; fire, preprečevanje suše in poplav; spodbujanje pomorske varnosti in zaščite pred naravnimi in tehnološkimi tveganji ter zaščita ter poudarjanje pomena naravne dediščine s podporo socio-gospodarskega razvoja in trajnostnega turizma.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - nadnacionalno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	

Opombe/druge omejitve	Primeri
Zveza s čl. 59.	Izvedba temeljne študije, da se definira in uvede lokalna razvojna strategija.
Zveza s čl. 61–65.	Možen je razvoj projektov, ki bodo vključevali spremljanje biotske raznovrstnosti hkrati z ostalimi aktivnostmi, ki potekajo v okviru projekta. Razvoj sistemov za spremljanje biotske raznovrstnosti z namenom izpolnjevanja ciljev in spremljanja napredka glede na lokalni razvojni plan.
Čl. 37: Kolektivne aktivnosti: njihova uvedba potrebna na podlagi aktivne podpore samih izvajalcev ali organizacij, ki delujejo v imenu proizvajalcev ali drugih organizacij, ki jih priznava država članica...	Raziskava metod za spremljanje vodnih vrst, ki se izvaja na podlagi sodelovanja med ribiči in znanstveniki (n.pr.: programi za označevanje in izpuščanje).

LIFE+ ne bo finančno podpiral ukrepov, ki izpolnjujejo pogoje ali dobijo podporo za enak namen iz sklada drugih finančnih instrumentov Skupnosti (gl. člen 9). Velja le, če so izpolnjeni kriteriji dodane vrednosti člena 3 in ukrepi iz Priloge 1 ter ne gre za "ponavljajočo" aktivnost.	
Kontekst: raziskovanje.	Raziskovanje razvoja novih metod za ocenjevanje in pregledovanje.

Opombe/druge omejitve	Primeri
Kontekst: finančna podpora razvoju ocenjevanja aktivnosti/metod/opreme.	Možna podpora za razvoj planov spremljanja za območja znotraj širšega regionalnega okoljskega spremljanja, n.pr.: poročanje o napredku v zvezi s kazalniki za napredek za doseganje cilja za leto 2010 v zvezi preprečevanjem zmanjševanja biotske raznovrstnosti.
Kontekst: finančna podpora razvoju ocenjevanja aktivnosti/metod/opreme (obvladovanje tveganja).	Razvoj planov za obvladovanje tveganj, kot so izlitje nafte ali kemikalij, ki bi lahko vplivala na območja Nature.
Kontekst: finančna podpora razvoju ocenjevanja aktivnosti/metod/opreme.	Možna vključitev investicij v spremljanje infrastrukture, n.pr.: oddaljena senzorska oprema, kot so fiksni stolpi za radio-telemetrijo, razvoj podatkovne baze za shranjevanje podatkov.
Kontekst: finančna podpora razvoju ocenjevanja aktivnosti/metod/opreme. (obvladovanje tveganja).	Razvoj planov za obvladovanje tveganj, kot so izlitja olja ali kemikalij, ki bi lahko vplivala na območja Nature.
Kontekst: razvoj ocenjevanja in pregledovanja strategij/metod.	Razvoj planov in sistemov za čezmejno (člen 6(1)b) ali nadnacionalno (člen 6(2)b) spremljanje v zvezi z območji Nature 2000, n.pr.: spremljevalne strategije za onesnaženje/vnos nutrientov v vodnih poteh ali obalnih območjih.

Sklad	Opis	Območne omejitve	
6(3)a	Uveljavljanje učinkovitosti regionalne politike s spodbujanjem medregionalnega sodelovanja, ki se osredotoča na inovacije, na ekonomijo znanja ter na okoljsko preventivo in preprečevanje tveganja v smislu člena 5(1) in (2).	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - medregijsko sodelovanje. Najmanj tri države bodo prejele finančna sredstva, pri čemer morata dve biti državi članici (člen 19(2)).	
6(3)b	Uveljavljanje učinkovitosti regionalne politike s spodbujanjem: izmenjav izkušenj v zvezi z identificiranjem, prenašanjem ter širjenjem najboljše prakse vključno s trajnostnim razvojem podeželja kot je omenjeno v členu 8.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - medregijsko sodelovanje. Najmanj tri države bodo prejele finančna sredstva, pri čemer morata dve biti državi članici (člen 19(2)).	
6(3)c	Uveljavljanje učinkovitosti regionalne politike s spodbujanjem: aktivnosti, ki vključujejo študije, zbiranje podatkov ter opazovanje in analizo razvojnih trendov v Skupnosti EU.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - medregijsko sodelovanje. Najmanj tri države bodo prejele finančna sredstva, pri čemer morata dve biti državi članici (člen 19(2)).	
ESF			
3(2)bi	Utrjevanje institucionalnih zmogljivosti in učinkovitosti javne uprave in javnih storitev v zvezi z načrtom dobre politike in programov, ocenjevanje in pregledovanje, s pomočjo študij, statistične obdelave in izvedenskih mnenj, podpora koordinaciji med oddelki in dialog med ustreznimi javnimi in zasebnimi organi.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
3(2)bii	Utrjevanje institucionalnih zmogljivosti in učinkovitosti javne uprave in javnih storitev z izgradnjo zmogljivosti v zvezi z načrtom dobre politike in programov.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
CF			
2(1)b	Okolje v sklopu prednostnih nalog okoljevarstvene politike Skupnosti na podlagi okoljske politike in okoljskega akcijskega programa. v tej zvezi lahko Sklad posreduje tudi na področjih, povezanih s trajnostnim razvojem, ki so v očitno korist okolju, in sicer na področju učinkovite rabe energije in obnovljive energije, v prometnem sektorju izven vseevropskih omrežij pa na področjih železniškega, rečnega in morskega prometa, intermodalnih prometnih sistemov in njihove interakcije, upravljanja cestnega, morskega in zračnega prometa, čistega mestnega prometa in javnega prevoza...	Regije iz konvergenčnih ciljev.	

	Opombe/druge omejitve	Primeri
		Program za sodelovanje v zvezi z vzpostavitvijo medregionalnega regijskega mrežnega sodelovanja v povezavi z razvojem regionalnih planov in aktivnosti za spremljanje in pregledovanje.
	Kontekst: zbiranje podatkov in ocenjevanje trendov.	
	Kontekst: usposabljanje.	Izgradnja zmogljivosti v javnih ustanovah v zvezi s spremljanjem in pregledovanjem, n.pr.: razvoj planov za spremljanje na podlagi procesov med oddelki.
	Kontekst: usposabljanje.	Izgradnja zmogljivosti v javnih ustanovah v zvezi z izvajanjem spremljanja in pregledovanja na območjih Nature 2000.
		Razvoj regionalnega plana spremljanja/pregledovanja, vključno s spremljanjem območij Nature 2000. Kot del širših regionalnih trajnostnih planov.

AKTIVNOST 18: OBVLADOVANJE TVEGANJA

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	
EAFRD					
20(b)(ii)	Izboljšanje gospodarske vrednosti gozdov.	Zasebni lastniki gozdov, občine.	gozdovi	Ustreznost je odvisna od območja, zveza s čl. 27.	
20(b)(vi)	Obnova kmetijsko-kulturnega proizvodnega potenciala zaradi škode kot posledica naravnih nesreč in uvedba ustreznih preventivnih ukrepov.	kmetije	kmetijsko zemljišče	Ni.	
36(a)(iii)	Finančna pomoč Natura 2000 in plačila, vezana na Direktivo 2000/60/EC.	kmetije	kmetijsko zemljišče	Območja morajo biti uradno določena, zveza s čl. 50.	
36(a)(iv)	Kmetijsko-okoljska plačila.	kmetije, upravljavci zemljišč	kmetijsko zemljišče	Ni.	
36(a)(vi)	Podpora za neproduktivne investicije [kmetijsko zemljišče].	kmetije, upravljavci zemljišč	kmetijsko zemljišče	Ni.	
36(b)(vi)	Obnova gozdarskega potenciala in uvedba preventivnih ukrepov.	Vse možne.	gozdovi	Območja morajo biti uradno določena, zveza s čl. 50.	
36(b)(vii)	Podpora za neproduktivne investicije [gozdovi].	Vse možne.	gozdovi	Ni.	
63	Vodilni primer.	Vse možne (znotraj ruralnih območij).	Vsa izbrana ruralna območja.	Ni.	
EFF					
Uporaba ni verjetna.					

LIFE+					
3	Kriteriji ustreznosti.	Vse možne.	Vsi možni.	Ni.	
FP7					
2(1)(i) f	Tema: okolje, n.pr.: podnebne spremembe, onesnaževanje in tveganja; ohranjanje in trajnostno upravljanje z naravnimi in umetnimi viri (n.pr.: zaščita in obvladovanje biotske raznovrstnosti); okolje in tehnologije (n.pr.: obnova okolja).	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Nadnacionalno sodelovanje.	
2(1)(i) g	Tema: transport (n.pr.: ozelenjevanje zračnih in kopenskih transportnih poti).	Vse možne, kakorkoli.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Nadnacionalno sodelovanje.	

	Opombe/druge omejitve	Primeri
	Zveza s čl. 27 za podrobnosti ali omejitve.	Izboljšanje gospodarske vrednosti na podlagi boljšega obvladovanja tveganja – doseženo s pomočjo zasajevanja avtohtonih dreves z boljšo požarno odpornostjo, n.pr.: zimzeleni hrasti.
	Ni.	Uvedba preventivnih ukrepov za poplave na podlagi obnove in upravljanja mokrišč.
	Zveza s čl. 38. Nanaša se le na UAA.	Odškodninska plačila za upoštevanje pravil upravljanja z vodo, ki zmanjšujejo tveganje za poplavljanje na območjih Nature.
	Zveza s čl. 39.	Kmetijsko-okoljska plačila za spodbujanje sezonskega potovanja čred ali pašo pod gozdom in pri tem zmanjševanje požarnega tveganja zaradi zmanjšanja kupov posušene podrastne vegetacije.
	Zveza s čl. 41.	Podpora za investicije pri obnovi mokrišč za boj proti poplavam.
	Zveza s čl.48.	
	Zveza s čl. 49. Mora biti povezano z gozdarsko-okoljskimi plačili.	
	Zveza s čl. 61–65.	Razvoj sistemov za obvladovanje tveganja, ki so ugodni za biotsko raznovrstnost, da se izpolnijo cilji in spremlja napredek glede na lokalni razvojni plan.

	LIFE+ ne bo finančno podpiral ukrepov, ki izpolnjujejo pogoje ali dobijo podporo za enak namen iz sklada drugih finančnih instrumentov Skupnosti (gl. člen 9). Velja le, če so izpolnjeni kriteriji dodane vrednosti člena 3 in ukrepi iz Priloge 1 ter ne gre za "ponavljajočo" aktivnost, hkrati pa je del projekta, vezano na obvladovanje ohranjanja habitatov ali vrst.	
	Kontekst: raziskovanje.	Raziskava novih in izboljšanih planov, metod in ukrepov za obvladovanje tveganja, še posebej v zvezi z zahtevami glede na območja Nature 2000.
	Kontekst: adaptacija/izboljšanje transportne infrastrukture za ublažitev vplivov na območja Nature.	Raziskava metod za zmanjšanje tveganja transporta za okolje, še posebej v zvezi z območji Nature 2000 (n.pr.: zmanjševanje tveganja širjenja invazivnih vrst).

Sklad	Opis	Območne omejitve	
ERDF			
4(5)	Preprečevanje tveganja, vključno z razvojem in realizacijo planov za preprečevanje in obvladovanje naravnih in tehnoloških tveganj.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
4(8)	Investicije v transport, vključno z izboljšanjem vseevropskega omrežja in povezav s TEN-T omrežjem; integrirane strategije za čistejši transport, kar prispeva k izboljšanju dostopnosti do in kakovosti prevoza potnikov in blaga, z namenom doseganja bolj uravnoteženega transporta, pospeševanja inter-modalnih sistemov ter zmanjšanja okoljskih vplivov.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
5(2)a	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja, še posebej: stimuliranje investicij za rehabilitacijo fizičnega okolja, vključno z onesnaženimi, dezertificiranimi in degradiranimi območji ter zemljišči.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	
5(2)b	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja, in še posebej: pospeševanje razvoja infrastrukture, povezane z biotsko raznovrstnostjo in investicijami v projekt Natura 2000, kjer to prispeva k trajnostnemu gospodarskemu razvoju in/ali preobrazbi ruralnih območij.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	
5(2)e	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja: še posebej razvoj planov in ukrepov za preprečevanje in obvladovanje naravnih (n.pr.: dezertifikacija, sušna obdobja, požari in poplave) in tehnoloških tveganj.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	
6(1)b	Podpora pri razvoju čezmejnih gospodarskih in socialnih aktivnosti na podlagi skupnih strategij za trajnostni razvoj območij, predvsem: spodbujanje zaščite okolja in skupnega upravljanja naravnih in kulturnih virov kot tudi preprečevanja naravnih in tehnoloških tveganj.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje . Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(2)b	Nadnacionalno sodelovanje, vključno z bilateralnim sodelovanjem med pomorskimi regijami, ki niso v sklopu točke 6(1), na podlagi financiranja mrežnega povezovanja in aktivnosti, katerih posledica je integriran področni razvoj: upravljanje z vodo, učinkovitost rabe energije, preprečevanje tveganja in aktivnosti za zaščito okolja z jasnimi nadnacionalnimi smernicami vključno z zaščito in upravljanjem porečij, obalnih con, morskih virov, vodnih storitev in mokrišč; fire, preprečevanje suše in poplav; spodbujanje pomorske varnosti in zaščite pred naravnimi in tehnološkimi tveganji ter zaščita ter poudarjanje pomena naravne dediščine s podporo socio-gospodarskega razvoja in trajnostnega turizma.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - nadnacionalno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(2)d	Nadnacionalno sodelovanje, vključno z bilateralnim sodelovanjem med pomorskimi regijami, ki niso v sklopu točke 6(1), na podlagi financiranja mrežnega povezovanja in aktivnosti, katerih posledica je integriran teritorialni razvoj, ki je predvsem osredotočen na naslednja prednostna področja: trajnostni razvoj podeželja: krepitev policentričnega razvoja na nadnacionalni, nacionalni in regionalni ravni, z jasnim nadnacionalnim vplivom. Aktivnosti lahko vključujejo vzpostavljane in izboljševanje urbanih mrežnih povezav ter povezav med ruralnimi in urbaniimi področji; strategije za reševanje stičnih točk med ruralnimi in urbaniimi zadevami; varovanje in pospeševanje kulturne dediščine ter strateško integriranje razvojnih con na nadnacionalni osnovi.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - nadnacionalno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
ESF			
3(2)bi	Utrjevanje institucionalnih zmogljivosti in učinkovitosti javne uprave in javnih storitev v zvezi z načrtom dobre politike in programov, ocenjevanje in pregledovanje, s pomočjo študij, statistične obdelave in izvedenskih mnenj, podpora koordinaciji med oddelki in dialog med ustreznimi javnimi in zasebnimi organi.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
3(2)bii	Utrjevanje institucionalnih zmogljivosti in učinkovitosti javne uprave in javnih storitev z izgradnjo zmogljivosti v zvezi načrtom dobre politike in programov.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
CF			
2(1)b	Okolje v sklopu prednostnih nalog okoljevarstvene politike Skupnosti na podlagi okoljske politike in okoljskega akcijskega programa. v tej zvezi lahko Sklad posreduje tudi na področjih, povezanih s trajnostnim razvojem, ki so v očitno korist okolju, in sicer na področju učinkovite rabe energije in obnovljive energije, v prometnem sektorju izven vseevropskih omrežij pa na področjih železniškega, rečnega in morskega prometa, inter-modalnih prometnih sistemov in njihove interakcije, upravljanja cestnega, morskega in zračnega prometa, čistega mestnega prometa in javnega prevoza...	Regije iz konvergenčnih ciljev.	

	Opombe/druge omejitve	Primeri
		Možna pomoč pri razvoju planov in ukrepov za preprečevanje tveganja za območja, kot so: uničujoč požar, ladijsko-transportna tveganja, kot je izlitje nafte itd.
	Kontekst: adaptacija/izboljšanje transportne infrastrukture za ublažitev vplivov na območja Nature.	Možna specifična raba za razvoj planov v zvezi s transportnimi tveganji, kot je: onesnaženje kopenskih voda, izlitje nafte, uvedba invazivnih tujih vrst itd.
		Možna je finančna podpora za aktivnost obnove habitata, ki bo pripomogla tako h kakovosti območja(ij) Nature 2000 in trajnostnemu razvoju na tistem področju.
		Razvoj infrastrukture za obvladovanje tveganja, n.pr.: za čiščenje plovil v zvezi z odstranitvijo invazivnih vrst; za hiter odziv pri izlitju nafte ali kemikalij ali pri velikih požarih.
		Možna pomoč pri razvoju planov in ukrepov za preprečevanje tveganja za območja, kot so: uničujoč požar, ladijsko-transportna tveganja, kot je izlitje nafte itd.
		Možna pomoč pri razvoju čezmejnih planov in ukrepov za preprečevanje tveganj za območja, n.pr.: požari, erozija itd.
		Možna pomoč pri razvoju nadnacionalnih planov in ukrepov za preprečevanje tveganja pri transportu kot je razlitje olja, ipd.
	Kontekst: urbana območja, kulturna dediščina.	Možna finančna pomoč pri razvoju nadnacionalnih planov in ukrepov za preprečevanje okoljskih tveganj, ki jih predstavlja urbani razvoj, n.pr. na območjih Nature 2000 v okolici urbanih centrov.
	Kontekst: usposabljanje.	Izgradnja zmogljivosti v javnih ustanovah v zvezi z razvojem planov za obvladovanje tveganja.
	Kontekst: usposabljanje.	Izgradnja zmogljivosti v javnih ustanovah v zvezi z izvajanjem aktivnosti za regionalno obvladovanje tveganja.
		Razvoj regionalnih zmogljivosti za hiter odziv pri okoljskih nevarnostih z vplivom na območja Nature 2000, n.pr.: izlitje kemikalij, poplave, gozdni požari, plazovi itd.

Aktivnost 19: (Stalen) nadzor nad območji

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	
EAFRD					
63	Vodilni primer.	Vse možne (znotraj ruralnih območij).	Vsa izbrana ruralna območja.	Ni.	
EFF					
Uporaba ni verjetna.					
LIFE+					
Uporaba ni verjetna.					
FP7					
2(1)(i) f	Tema: okolje, n.pr.: podnebne spremembe, onesnaževanje in tveganja; ohranjanje in trajnostno upravljanje z naravnimi in umetnimi viri (n.pr.: zaščita in obvladovanje biotske raznovrstnosti); okolje in tehnologije (n.pr.: obnova okolja).	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Nadnacionalno sodelovanje.	

Sklad	Opis	Območne omejitve	
ERDF			
Uporaba ni verjetna.			
ESF			
Uporaba ni verjetna.			
CF			
Uporaba ni verjetna.			

	Opombe/druge omejitve	Primeri
	Zveza s čl. 61–65.	Kontinuirano nadzorovanje na območjih kot potreben postopek za izpolnjevanje ciljev in spremljanje napredka glede na lokalni razvojni plan.

	Kontekst: raziskava/kot del raziskovalnega projekta.	Raziskovalni projekt lahko vključuje kontinuirano nadzorovanje na območjih v določenem časovnem obdobju v odvisnosti od ciljev.
		

	Opombe/druge omejitve	Primeri
	Finančna podpora ni na voljo za ponavljajoče aktivnosti.	
	Finančna podpora ni na voljo za ponavljajoče aktivnosti.	
	Finančna podpora ni na voljo za ponavljajoče aktivnosti.	

AKTIVNOST 20: PRESKRBA Z INFORMACIJAMI IN S PREDSTAVITVENIM GRADIVOM

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	
EAFRD					
20(a)(i)	Strokovno usposabljanje in informacijske aktivnosti, vključno s širjenjem strokovnega znanja in inovativne prakse, za osebe, ki se ukvarjajo s kmetijsko, prehrambeno in gozdarsko panogo.	Kmetje, gozdarji.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
52(a)(iii)	Spodbujanje turističnih dejavnosti.	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
52(b)(iii)	Varovanje in nadgradnja podeželske dediščine.	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
52(d)	Pridobivanje znanj ter ukrepi za animiranje z vidika priprave in uvedbe lokalne razvojne strategije.	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.		
63	Vodilni primer.	Vse možne (znotraj ruralnih območij).	Vsa izbrana ruralna območja.	Ni.	
EFF					
37(i)	Nadgradnja strokovnih sposobnosti ali razvoj novih izobraževalnih tehnik in orodij.	Ribiči, drugi.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
44(1)(b)	Prestrukturiranje in preusmerjanje gospodarskih aktivnosti, še posebej na podlagi pospeševanja ekoturizma pod pogojem, da rezultat teh aktivnosti ni povečanje ribolovnega obsega.	Delavci v ribiški ali povezanih panogah.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Zveza s čl. 43(3),(4)	
44(1)(c)	Preobrazbene aktivnosti na podlagi pospeševanja različnega zaposlovanja ribičev s pomočjo ustvarjanja novih delovnih mest zunaj ribiške panoge.	Delavci v ribiški ali povezanih panogah.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Zveza s čl. 43(3),(4)	
44(1)(h)	Pospeševanje medregionalnega in nadnacionalnega sodelovanja med izvajalci in ribolovnimi območji, predvsem na podlagi mrežnega sodelovanja in širjenja najboljših praks.	Javna uprava, mala in sr. vel. podjetja, drugi.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Zveza s čl. 43(3),(4)	
44(1)(i)	Pridobivanje večšin in pospeševanje priprave in izvedbe lokalne razvojne strategije.	Javna uprava, mala in sr. vel. podjetja, drugi.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Zveza s čl. 43(3),(4)	
LIFE+					
3	Kriteriji ustreznosti.	Vse možne.	Vsi možni.	Ni.	
FP7					
2(1)(i) f	Tema: okolje, n.pr.: podnebne spremembe, onesnaževanje in tveganja; ohranjanje in trajnostno upravljanje z naravnimi in umetnimi viri (n.pr.: zaščita in obvladovanje biotske raznovrstnosti); okolje in tehnologije (n.pr.: obnova okolja).	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Nadnacionalno sodelovanje.	
2(1)(i) g	Tema: transport (n.pr. ozelenjevanje zračnih in kopenskih transportnih poti).	Vse možne., kakorkoli	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Nadnacionalno sodelovanje.	

Opombe/druge omejitve	Primeri
Čl. 21: Podpora ne bo vključevala seminarjev, ki so del običajnih programov ali sistemov za kmetijsko in gozdarsko izobraževanje na sekundarni ali visoki ravni.	Priprava gradiva za usposabljanje kmetovalcev in gozdarjev z opisi medvedom prijaznih metod kmetovanja in gozdarjenja [medved].
Zveza s čl. 55.	Območja Nature 2000 je možno oglaševati na podlagi turistično tržnih brošur [cvetje].
Zveza s čl. 57.	
Zveza s čl. 59.	Distribucija materiala za usposabljanje za pridobivanje znanj.
Zveza s čl. 61–65.	Razvoj vseh potrebnih informacij za realizacijo lokalne razvojne strategije (n.pr.: regionalno pospeševanje v zvezi z Naturo 2000).
Čl. 37: Kolektivne aktivnosti: njihova uvedba potrebna na podlagi aktivne podpore samih izvajalcev ali organizacij, ki delujejo v imenu proizvajalcev ali drugih organizacij, ki jih priznava država članica...	Razvoj gradiva za usposabljanje ribičev v zvezi z Naturo 2000.
Zveza: člena 43(3),(4) in 44(4) glede podrobnosti o zahtevah za območja in upravičence.	Pospeševanje in razvoj okolju prijaznih proizvodov v povezavi z območji Natura 2000.
Zveza: člena 43(3),(4) in 44(4) glede podrobnosti o zahtevah za območja in upravičence.	Priprava informacij o usposabljanju in o možnostih za zaposlovanje v zvezi s projektom Natura 2000.
Zveza: člena 43(3),(4) in 44(4) glede podrobnosti o zahtevah za območja in upravičence.	Finančna podpora mrežnemu povezovanju za preučevanje dobre prakse v zvezi z vodno-kulturnimi in ribiškimi aktivnostmi, ki so prijazne projektu Natura.
Zveza: člena 43(3), (4) in 44(4) glede podrobnosti o zahtevah za območja in upravičence.	Priprava informacij za vključitev v lokalno razvojno strategijo.
LIFE+ ne bo finančno podpiral ukrepov, ki izpolnjujejo pogoje ali dobijo podporo za enak namen iz sklada drugih finančnih instrumentov Skupnosti (gl. člen 9). Velja le, če so izpolnjeni kriteriji dodane vrednosti člena 3 in ukrepi iz Priloge 1 ter ne gre za "ponavljajočo" aktivnost.	
Kontekst: raziskovanje.	Raziskovalni projekti bi lahko ciljno vodili v razvoj informacijskega gradiva in oblikovanje novih in učinkovitejših komunikacijskih metod (n.pr.: interaktivni izobraževalni forumi).
Kontekst: adaptacija/izboljšanje transportne infrastrukture za ublažitev vplivov na območja Nature.	Raziskovalni projekti bi lahko ciljno vodili v razvoj informacij o bolj »zelenih« transportnih omrežjih, vključno s povezavami z omrežjem Natura 2000.

Sklad	Opis	Območne omejitve	
ERDF			
4(2)	Tema: informacijska družba, vključno z razvojem infrastrukture za elektronsko komunikacijo ter razvojem lokalnih vsebin, storitev in aplikacij, izboljšanjem varnega dostopa do in razvoja spletnih javnih informacij, pomočjo in podporo malim in srednje velikim podjetjem pri adaptaciji in učinkoviti rabi informacij ter komunikacijskih tehnologij (ICT-s) ali pri raziskovanju novih idej.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
4(6)	Turizem, vključno s pospeševanjem naravnih dobrin kot potenciala za razvoj trajnostnega turizma, varovanjem in pospeševanjem naravne dediščine kot podpora socialno-gospodarskemu razvoju, pomočjo pri izboljševanju ponudbe turističnih storitev na podlagi novih storitev z višjo dodano vrednostjo in z namenom spodbujanja novih, bolj trajnostnih turističnih modelov.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
4(10)	Investicije v izobraževanje, vključno s poklicnim izobraževanjem, ki bodo prispevale k povečanju privlačnosti in kakovosti življenja.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
5(2)f	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja, še posebej: varovanje in pospeševanje naravne in kulturne dediščine kot podpora socialno-gospodarskemu razvoju ter spodbujanje naravnih in kulturnih dobrin kot potenciala za razvoj trajnostnega turizma.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	
6(1)a	Čezmejno sodelovanje: spodbujanje podjetništva in še posebej razvoj malih in srednje velikih podjetij, turizma, kulture in čezmejnega trženja.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(1)b	Podpora pri razvoju čezmejnih gospodarskih in socialnih aktivnosti na podlagi skupnih strategij za trajnostni razvoj območij, predvsem: spodbujanje zaščite okolja in skupnega upravljanja naravnih in kulturnih virov kot tudi preprečevanja naravnih in tehnoloških tveganj.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(1)end	Čezmejno sodelovanje: spodbujanje sodelovanja med zakonskimi in upravnimi telesi, pospeševanje integracije čezmejnih delovnih trgov, pobud za lokalno zaposlovanje, enakosti spolov in enakih možnosti, usposabljanja in socialnih vključitev ter delitve človeških virov in institucij za R&TD.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(1)e	Razvoj čezmejnih gospodarskih, socialnih in okoljskih aktivnosti na podlagi skupnih strategij za trajnostni razvoj območij: razvoj sodelovanja, zmogljivosti in skupne uporabe infrastrukture, še posebej v panogah, kot so: zdravje, kultura, turizem in izobraževanje.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(2)d	Nadnacionalno sodelovanje, vključno z bilateralnim sodelovanjem med pomorskimi regijami, ki niso v sklopu točke 6(1), na podlagi financiranja mrežnega povezovanja in aktivnosti, katerih posledica je integriran teritorialni razvoj, ki je predvsem osredotočen na naslednja prednostna področja: trajnostni razvoj podeželja: krepitev policentričnega razvoja na nadnacionalni, nacionalni in regionalni ravni, z jasnim nadnacionalnim vplivom. Aktivnosti lahko vključujejo vzpostavljanje in izboljševanje urbanih mrežnih povezav ter povezav med ruralnimi in urbanih področji; strategije za reševanje stičnih točk med ruralnimi in urbanih zadevami; varovanje in pospeševanje kulturne dediščine ter strateško integriranje razvojnih con na nadnacionalni osnovi.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - nadnacionalno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
10	Območja z geografskimi in naravnimi omejitvami: financiranje investicij, ki so usmerjene v izboljšanje dostopnosti, pospeševanja in razvoja gospodarskih aktivnosti v zvezi s kulturno in naravno dediščino; spodbujanje trajnostne rabe naravnih virov ter trajnostnega stimuliranja turizma.	Le območja z geografskimi in naravnimi omejitvami.	
ESF			
3(2)bi	Utrjevanje institucionalnih zmogljivosti in učinkovitosti javne uprave in javnih storitev v zvezi z načrtom dobre politike in programov, ocenjevanje in pregledovanje, s pomočjo študij, statistične obdelave in izvedenskih mnenj, podpora koordinaciji med oddelki in dialog med ustreznimi javnimi in zasebnimi organi.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
3(2)bii	Utrjevanje institucionalnih zmogljivosti in učinkovitosti javne uprave in javnih storitev z izgradnjo zmogljivosti v zvezi z načrtom dobre politike in programov.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
CF			
Uporaba ni verjetna.			

	Opombe/druge omejitve	Primeri
	Kontekst: sistemi/oprema za prenašanje informacij o Natura 2000/območjih.	Možna raba za pridobivanje informacijsko-tehnološke opreme in organizacija/koordinacija internetnih informacijskih središč in podatkovnih baz.
	Kontekst: pospeševanje/razvoj turizma.	Razvoj informacijskega gradiva za oglaševanje ekoturizma na območju.
	Kontekst: izobraževanje.	Razvoj informacijskih virov, potrebnih za udeležbo območja v regionalnih izobraževalnih programih.
	Kontekst: naravna/kulturna dediščina, turizem	Razvoj informacijskega gradiva za pospeševanje ekoturizma na območju, ki ima pomembno vrednost glede naravne/kulturne dediščine.
	Kontekst: ustvarjanje delovnih mest (n.pr.: turizem).	Razvoj informacij v zvezi s čezmejnimi omrežji območij za pospeševanje širšega ekoturizma.
	Kontekst: razvoj pobud za zaposlovanje in usposabljanje.	
	Kontekst: razvoj pobud za zaposlovanje in usposabljanje.	Razvoj informacijskih virov, potrebnih za udeležbo območja v čezmejnih izobraževalnih programih.
	Kontekst: pobude za širše čezmejno izobraževanje	Razvoj informacijskih virov, potrebnih za udeležbo območja v čezmejnih zdravstvenih, kulturnih in izobraževalnih programih.
	Kontekst: urbana območja, kulturna dediščina.	Priprava informacijskega in reklamnega gradiva v zvezi s krepitevijo zaščite in spodbujanja območij Natura 2000, ki se nahajajo v okolici urbanih centrov in imajo na nadnacionalni ravni pomembno mesto z vidika kulturne dediščine.
		Razvoj potrebnega informacijskega gradiva za oglaševanje ekoturizma na območju.
	Kontekst: usposabljanje.	Priprava informacij za programe pridobivanja zmogljivosti/usposabljanje za javne uprave.
	Kontekst: usposabljanje.	

AKTIVNOST 21: USPOSABLJANJE IN IZOBRAŽEVANJE

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	
EAFRD					
20(a)(i)	Strokovno usposabljanje in informacijske aktivnosti, vključno s širjenjem strokovnega znanja in inovativne prakse, za osebe, ki se ukvarjajo s kmetijsko, prehrambeno in gozdarsko panogo.	Kmetje, gozdarji.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
52(b)(iii)	Varovanje in nadgradnja podeželske dediščine.	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
52(c)	Ukrep glede usposabljanja in informiranja za gospodarske izvajalce na področjih, ki jih pokriva Os 3.	Vse možne (znotraj ruralnih območij).	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
52(d)	Pridobivanje znanj ter ukrepi za animiranje z vidika priprave in uvedbe lokalne razvojne strategije.	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.		
63	Vodilni primer.	Vse možne (znotraj ruralnih območij).	Vsa izbrana ruralna območja.	Ni.	
EFF					
27(1)(a)	Preobrazba aktivnosti z vidika pospeševanja različnih delovnih mest za ribiče.	ribiči	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
27(1)(c)	Sheme za prekvalificiranje pri panogah izven morskega ribolova.	ribiči	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
37(i)	Nadgradnja strokovnih znanj ali razvoj novih izobraževalnih tehnik in orodij.	Ribiči, drugi.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
44(1)(b)	Prestrukturiranje in preusmerjanje gospodarskih aktivnosti, še posebej na podlagi pospeševanja ekoturizma, pod pogojem, da rezultat teh aktivnosti ni povečanje ribolovnega obsega.	Delavci v ribiški ali povezanih panogah.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Zveza s čl.: 43(3),(4)	
44(1)(c)	Preobrazbene aktivnosti na podlagi pospeševanja različnega zaposlovanja ribičev s pomočjo ustvarjanja novih delovnih mest zunaj ribiške panoge.	Delavci v ribiški ali povezanih panogah.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Zveza s čl.: 43(3),(4)	
44(1)(i)	Pridobivanje veščin in pospeševanje priprave in izvedbe lokalne razvojne strategije.	Javna uprava, mala in sr. vel. podjetja, drugi.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Zveza s čl.: 43(3),(4)	

LIFE+					
3	Kriteriji ustreznosti.	All	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
FP7					
Uporaba ni verjetna.					

Sklad	Opis	Območne omejitve	
ERDF			
4(6)	Turizem, vključno s pospeševanjem naravnih dobrin kot potenciala za razvoj trajnostnega turizma, varovanjem in pospeševanjem naravne dediščine kot podpora socialno-gospodarskemu razvoju, pomočjo pri izboljševanju ponudbe turističnih storitev na podlagi novih storitev z višjo dodano vrednostjo in z namenom spodbujanja novih, bolj trajnostnih turističnih modelov.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
4(10)	Investicije v izobraževanje, vključno s poklicnim izobraževanjem, ki bodo prispevale k povečanju privlačnosti in kakovosti življenja.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
5(2)f	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja, še posebej: varovanje in pospeševanje naravne in kulturne dediščine kot podpora socialno-gospodarskemu razvoju ter spodbujanje naravnih in kulturnih dobrin kot potenciala za razvoj trajnostnega turizma.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	

Opombe/druge omejitve	Primeri
Čl. 21: Podpora ne bo vključevala seminarjev, ki so del običajnih programov ali sistemov za kmetijsko in gozdarsko izobraževanje na sekundarni ali visoki ravni.	Usposabljanje in izobraževanje v zvezi z inovativno prakso pri naravi prijaznem kmetovanju, trženju proizvodov Nature 2000 itd.
Zveza s čl.57.	Usposabljanje za zagotavljanje vzdrževanja in ohranjanja podeželske dediščine.
Zveza s čl.58. Možna uporaba le za ukrepe na Osi 3.	Usposabljanje za spodbujanje razvoja ekoturistične panoge.
Zveza s čl. 59.	Usposabljanje za omogočitev uvedbe lokalne razvojne strategije, n.pr.: pri trženju proizvodov Nature ali za omogočitev ekoturistične industrije.
Zveza s čl. 61–65.	Vsako potrebno usposabljanje za realizacijo lokalne razvojne strategije (n.pr.: regionalno pospeševanje v zvezi s projektom Natura 2000).
Ni.	Usposabljanje za zagotavljanje preobrazbe aktivnosti, n.pr.: usposabljanje na temo obvladovanja majhnih poslov za zagotovitev ekoturizma ali na temo kompetenc za obvladovanje območja.
Ni.	Usposabljanje za zagotavljanje preobrazbe aktivnosti, n.pr.: usposabljanje na temo obvladovanja majhnih poslov za zagotovitev ekoturizma ali na temo kompetenc za obvladovanje območja.
Čl. 37: Kolektivne aktivnosti: njihova uvedba potrebna na podlagi aktivne podpore samih izvajalcev ali organizacij, ki delujejo v imenu proizvajalcev ali drugih organizacij, ki jih priznava država članica...	Usposabljanje za zagotavljanje preobrazbe aktivnosti, n.pr.: usposabljanje na temo obvladovanja majhnih poslov za zagotovitev ekoturizma ali na temo kompetenc za obvladovanje območja. Programi za usposabljanje v partnerskem sodelovanju med znanstveniki in izvajalci, n.pr.: programi za identifikacijo rib in ptic za podporo ekoturizmu hkrati z znanstvenim pristopom ocenjevanja.
Zveza: člena 43(3), (4) in 44(4) glede podrobnosti o zahtevah za območja in upravičence.	Usposabljanje za ribiče, da se lahko pričnejo ukvarjati z ekoturizmom na območjih Nature.
Zveza: člena 43(3), (4) in 44(4) glede podrobnosti o zahtevah za območja in upravičence.	Ustvarjanje delovnih mest pri obvladovanju območij Nature s pomočjo ustreznega usposabljanja in izobraževanja.
Zveza: člena 43(3), (4) in 44(4) glede podrobnosti o zahtevah za območja in upravičence.	Usposabljanje in izobraževanje za pripravo in uvedbo razvojne strategije.

LIFE+ ne bo finančno podpiral ukrepov, ki ustrezajo kriterijem ali dobijo podporo za enak namen iz sklada drugih finančnih instrumentov Skupnosti (gl. čl. 9). Velja le, če so izpolnjeni pogoji, ki so predvideni v čl. 3, ukrepi iz Priloge 1 in ne gre za "ponavljajočo" aktivnost.	
--	--

Opombe/druge omejitve	Primeri
Kontekst: pospeševanje/razvoj turizma.	Programi usposabljanja za podporo pri vzpostavitvi turistične panoge na področjih, kjer se to doslej ni izvajalo (n.pr.: panoge z visoko stopnjo odvisnosti od panog, ki so v krizi). Usposabljanje bi bilo lahko ciljno usmerjeno na potencialne izvajalce turističnih dejavnosti.
	Izobraževanje na področju trajnostnega obvladovanja za prispevanje k izboljšani kakovosti življenja in okolja.
Kontekst: naravna/kulturna dediščina, turizem	Programi za podporo implementaciji/pospeševanju turizma na območjih s pomembno vrednostjo glede naravne/kulturne dediščine. Usposabljanje bi bilo lahko ciljno usmerjeno na potencialne izvajalce turističnih dejavnosti.

Sklad	Opis	Območne omejitve	
6(1)a	Čezmejno sodelovanje: spodbujanje podjetništva in še posebej razvoj malih in srednje velikih podjetij, turizma, kulture in čezmejnega trženja.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(1)b	Podpora pri razvoju čezmejnih gospodarskih in socialnih aktivnosti na podlagi skupnih strategij za trajnostni razvoj območij, predvsem: spodbujanje zaščite okolja in skupnega upravljanja naravnih in kulturnih virov kot tudi preprečevanja naravnih in tehnoloških tveganj.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(1)end	Čezmejno sodelovanje: spodbujanje sodelovanja med zakonskimi in upravnimi telesi, pospeševanje integracije čezmejnih delovnih trgov, pobud za lokalno zaposlovanje, enakosti spolov in enakih možnosti, usposabljanja in socialnih vključitev ter delitve človeških virov in institucij za R&TD.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(2)b	Nadnacionalno sodelovanje, vključno z bilateralnim sodelovanjem med pomorskimi regijami, ki niso v sklopu točke 6(1), na podlagi financiranja mrežnega povezovanja in aktivnosti, katerih posledica je integriran področni razvoj: upravljanje z vodo, učinkovitost rabe energije, preprečevanje tveganja in aktivnosti za zaščito okolja z jasnimi nadnacionalnimi smernicami vključno z zaščito in upravljanjem porečij, obalnih con, morskih virov, vodnih storitev in mokrišč; fire, preprečevanje suše in poplav; spodbujanje pomorske varnosti in zaščite pred naravnimi in tehnološkimi tveganji ter zaščita ter poudarjanje pomena naravne dediščine s podporo socio-gospodarskega razvoja in trajnostnega turizma.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - nadnacionalno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(2)d	Nadnacionalno sodelovanje, vključno z bilateralnim sodelovanjem med pomorskimi regijami, ki niso v sklopu točke 6(1), na podlagi financiranja mrežnega povezovanja in aktivnosti, katerih posledica je integriran teritorialni razvoj, ki je predvsem osredotočen na naslednja prednostna področja: trajnostni razvoj podeželja: krepitev policentričnega razvoja na nadnacionalni, nacionalni in regionalni ravni, z jasnimi nadnacionalnim vplivom. Aktivnosti lahko vključujejo vzpostavljane in izboljševanje urbanih mrežnih povezav ter povezav med ruralnimi in urbani področji; strategije za reševanje stičnih točk med ruralnimi in urbani zadevami; varovanje in pospeševanje kulturne dediščine ter strateško integriranje razvojnih con na nadnacionalni osnovi.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - nadnacionalno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(3)a	Uveljavljanje učinkovitosti regionalne politike s spodbujanjem medregionalnega sodelovanja, ki se osredotoča na inovacije, na ekonomijo znanja ter na okoljsko preventivo in preprečevanje tveganja v smislu člena 5(1) in (2).	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - medregijsko sodelovanje. Najmanj tri države bodo prejele finančna sredstva, pri čemer morata dve biti državi članici (člen 19(2)).	
6(3)b	Uveljavljanje učinkovitosti regionalne politike s spodbujanjem: izmenjav izkušenj v zvezi z identificiranjem, prenašanjem ter širjenjem najboljše prakse vključno s trajnostnim razvojem podeželja kot je omenjeno v členu 8.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - medregijsko sodelovanje. Najmanj tri države bodo prejele finančna sredstva, pri čemer morata dve biti državi članici (člen 19(2)).	
6(3)c	Uveljavljanje učinkovitosti regionalne politike s spodbujanjem: aktivnosti, ki vključujejo študije, zbiranje podatkov ter opazovanje in analizo razvojnih trendov v Skupnosti EU.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - medregijsko sodelovanje. Najmanj tri države bodo prejele finančna sredstva, pri čemer morata dve biti državi članici (člen 19(2)).	
ESF			
3(1)aii	Izboljšanje prilagodljivosti delavcev in podjetij, n.pr.: razvoj specifičnega zaposlovanja, usposabljanja in podpore, vključno z iskanjem delovnih mest za delavce v okviru podjetja ali panoge v fazi prestrukturiranja.		
3(2)bi	Utrjevanje institucionalnih zmogljivosti in učinkovitosti javne uprave in javnih storitev v zvezi z načrtom dobre politike in programov, ocenjevanje in pregledovanje, s pomočjo študij, statistične obdelave in izvedenskih mnenj, podpora koordinaciji med oddelki in dialog med ustreznimi javnimi in zasebnimi organi.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
3(2)bii	Utrjevanje institucionalnih zmogljivosti in učinkovitosti javne uprave in javnih storitev z izgradnjo zmogljivosti v zvezi z načrtom dobre politike in programov.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
CF			
2(1)b	Okolje v sklopu prednostnih nalog okoljevarstvene politike Skupnosti na podlagi okoljske politike in okoljskega akcijskega programa. v tej zvezi lahko Sklad posreduje tudi na področjih, povezanih s trajnostnim razvojem, ki so v očitno korist okolju, in sicer na področju učinkovite rabe energije in obnovljive energije, v prometnem sektorju izven vseevropskih omrežij pa na področjih železniškega, rečnega in morskega prometa, intermodalnih prometnih sistemov in njihove interakcije, upravljanja cestnega, morskega in zračnega prometa, čistega mestnega prometa in javnega prevoza...	Regije iz konvergenčnih ciljev.	

Opombe/druge omejitve		Primeri
Kontekst: ustvarjanje delovnih mest (n.pr.: turizem).		Razvoj čezmejnih programov za usposabljanje in izobraževanje na podlagi izmenjave izkušenj, še posebej v zvezi z ekoturizmom v/na območjih/omrežja Nature.
		Omogočanje usposabljanja za pospeševanje čezmejnih delovnih trgov v zvezi z obvladovanjem omrežja Nature, n.pr.: usposabljanja na temo naravi prijazne gozdarske prakse.
		Usposabljanje v zvezi z nadnacionalnim upravljanjem porečij in morskih virov (v zvezi z obvladovanjem območij Nature).
Kontekst: urbana območja, kulturna dediščina.		Programi za usposabljanje in izobraževanje, povezani s krepitvijo zaščite in spodbujanja območij Nature 2000, ki se nahajajo v okolici urbanih centrov in imajo na nadnacionalni ravni pomembno mesto z vidika kulturne dediščine.
		Programi za uposabljanje regionalnih in lokalnih oblasti, pri čemer so ti programi osredotočeni na preprečevanje tveganja, izmenjavo najboljših praks, izvedbo elaboratov, zbiranje podatkov in razvoj trendov, n.pr.: v zvezi z biotsko raznovrstnostjo in projektom Natura 2000.
Kontekst: ustvarjanje delovnih mest (n.pr.: v primerju prestrukturiranja sektorja).		Podpora usposabljanju delavcev v panogah v fazi prestrukturiranja z namenom omogočitve perspektive za alternativno zaposlovanje v trajnostnih podjetjih, vezanih na Naturo (n.pr.: proizvodnja Naturo prijaznih proizvodov).
		Usposabljanje za javne uprave v zvezi z dobrim obvladovanjem Nature 2000 – lahko vključuje izmenjevanje izkušenj in najboljše prakse med upravnimi organi.
		Usposabljanje javno-upravnega osebja za obravnavo projektov o živalskem svetu.
		Usposabljanje kot majhen sestavni del projektov za investiranje v infrastrukturo, n.pr.: usposabljanje lokalnega prebivalstva za učinkovito rabo vode kot dopolnitev k izgradnji vodne infrastrukture.

AKTIVNOST 22: SREDSTVA ZA SPODBUJANJE OBISKOVANJA IN SPOŠTOVANJA OBMOČIJ NATURE 2000

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	
EAFRD					
36(a)(vi)	Finančna podpora za neproduktivne investicije [kmetijska zemljišča].	kmetje, upravljalci zemljišč	kmetijsko zemljišče	Ni.	
36(b)(viii)	Finančna podpora za neproduktivne investicije [gozdovi].	Vse možne.	gozdovi	Ni.	
52(a)(i)	Spremenjena usmeritev v nekmetijske aktivnosti.	Kmetje in člani gospodinjstva.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
52(a)(iii)	Spodbujanje turističnih dejavnosti.	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
63	Vodilni primer.	Vse možne (znotraj ruralnih območij).	Vsa izbrana ruralna območja.	Ni.	
EFF					
44(1)(b)	Prestrukturiranje in preusmerjanje gospodarskih aktivnosti, še posebej na podlagi pospeševanja ekoturizma pod pogojem, da rezultat teh aktivnosti ni povečanje ribolovnega obsega.	Delavci v ribiški ali povezanih panogah.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Zveza s čl.: 43(3),(4)	
44(1)(e)	Podpiranje malih ribičev in s turizmom povezane infrastrukture ter storitev v korist malih ribiških skupnosti.	Javna uprava, mala in sr. vel. podjetja, drugi.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Zveza s čl.: 43(3),(4)	
LIFE+					
3	Kriteriji ustreznosti.	Vse možne.	Vsi možni.	Ni.	
FP7					
Uporaba ni verjetna.					

Sklad	Opis	Območne omejitve	
ERDF			
4(2)	Tema: informacijska družba, vključno z razvojem infrastrukture za elektronsko komunikacijo ter razvojem lokalnih vsebin, storitev in aplikacij, izboljšanjem varnega dostopa do in razvoja spletnih javnih informacij, pomočjo in podporo malim in srednje velikim podjetjem pri adaptaciji in učinkoviti rabi informacij ter komunikacijskih tehnologij (ICT-s) ali pri raziskovanju novih idej.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
4(4)	Podpora modernizaciji in preobrazbi regionalnih gospodarskih struktur. Prednostna naloga: okolje, vključno s pospeševanjem biotske raznovrstnosti in zaščito narave, vključno z investicijami v območja Nature 2000.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
4(6)	Turizem, vključno s pospeševanjem naravnih dobrin kot potenciala za razvoj trajnostnega turizma, varovanjem in pospeševanjem naravne dediščine kot podpora socialno-gospodarskemu razvoju, pomočjo pri izboljševanju ponudbe turističnih storitev na podlagi novih storitev z višjo dodano vrednostjo in z namenom spodbujanja novih, bolj trajnostnih turističnih modelov.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
5(2)b	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja, in še posebej: pospeševanje razvoja infrastrukture, povezane z biotsko raznovrstnostjo in investicijami v projekt Natura 2000, kjer to prispeva k trajnostnemu gospodarskemu razvoju in/ali preobrazbi ruralnih območij.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	
5(2)f	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja, še posebej: varovanje in pospeševanje naravne in kulturne dediščine kot podpora socialno-gospodarskemu razvoju ter spodbujanje naravnih in kulturnih dobrin kot potenciala za razvoj trajnostnega turizma.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	
6(1)a	Čezmejno sodelovanje: spodbujanje podjetništva in še posebej razvoj malih in srednje velikih podjetij, turizma, kulture in čezmejnega trženja.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
10	Območja z geografskimi in naravnimi omejitvami: financiranje investicij, ki so usmerjene v izboljšanje dostopnosti, pospeševanja in razvoja gospodarskih aktivnosti v zvezi s kulturno in naravno dediščino; spodbujanje trajnostne rabe naravnih virov ter trajnostnega stimuliranja turizma.	Le območja z geografskimi in naravnimi ovirami.	
ESF			
Uporaba ni verjetna.			
CF			
2(1)b	Okolje v sklopu prednostnih nalog okoljevarstvene politike Skupnosti na podlagi okoljske politike in okoljskega akcijskega programa. v tej zvezi lahko Sklad posreduje tudi na področjih, povezanih s trajnostnim razvojem, ki so v očitno korist okolju, in sicer na področju učinkovite rabe energije in obnovljive energije, v prometnem sektorju izven vseevropskih omrežij pa na področjih železniškega, rečnega in morskega prometa, intermodalnih prometnih sistemov in njihove interakcije, upravljanja cestnega, morskega in zračnega prometa, čistega mestnega prometa in javnega prevoza...	Regije iz konvergenčnih ciljev.	

Opombe/druge omejitve	Primeri
Zveza s čl. 41.	Oblikovanje in montaža predstavitvenih označb v območjih Nature.
Zveza s čl. 49. Potrebna je povezava z gozdarsko-okoljskimi plačili.	
Zveza s čl. 53.	Podpora za izboljšanje objektov za obiskovalce na kmetijskih območjih Nature – za spodbujanje ekoturizma.
Zveza s čl. 55.	Izgradnja zmogljivosti za spodbujanje obiskovanja območij Nature, n.pr.: sprehajalne steze in oznake.
Zveza s čl. 61–65.	Montaža objektov za obiskovanje območij Nature za spodbujanje uporabe in obiskovanja ter doseganje ciljev lokalne razvojne strategije.
Zveza: člena 43(3), (4) in 44(4) glede podrobnosti o zahtevah za območja in upravičence.	Pospeševanje ekoturizma na podlagi ponudbe zmogljivosti za obiskovalce na območjih Nature, n.pr.: predstavitvene informacije, sedišča, sprehajalne steze.
Zveza: člena 43(3), (4) in 44(4) glede podrobnosti o zahtevah za območja in upravičence.	Omogočitev zmogljivosti za obalni in morski ekoturizem, n.pr.: oznake, zemljevidi, zavetišča, pomoli itd.
LIFE+ ne bo finančno podpiral ukrepov, ki ustrezajo kriterijem ali dobijo podporo za enak namen iz sklada drugih finančnih instrumentov Skupnosti (gl. čl. 9). Velja le, če so izpolnjeni pogoji, ki so predvideni v čl. 3 in ne gre za obsežno infrastrukturo (ERDF) ali vzdrževanje objektov.	

Opombe/druge omejitve	Primeri
Kontekst: sistemi/oprema za prenašanje informacij o Naturi 2000/območjih.	Razvoj spletnih in podatkovnih baz, ki bi jih lahko uporabili za oglaševanje turizma na podlagi projekta Nature.
Kontekst: pospeševanje/razvoj turizma.	Izgradnja zmogljivosti za obiskovalce, n.pr.: parkirišč, omrežja sprehajalnih stez, pomolov, centrov za obiskovalce.
Kontekst: naravna/kulturna dediščina, turizem	
Kontekst: ustvarjanje delovnih mest (n.pr.: turizem).	
	Ciljno usmerjene investicije v izboljševanje turističnega dostopa do območij Nature, n.pr.: montaža steza in sprehajalnih poti za dostop z invalidskim vozičkom.
	Razvoj kompleksov/objektov za obiskovalce v zvezi z Naturo, n.pr.: regionalni okoljski center z izobraževalnim gradivom v zvezi z omrežjem Natura 2000.

AKTIVNOST 23: NAKUP ZEMLJE VKLJUČNO z NADOMESTILOM ZA RAZVOJNE PRAVICE

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	
EAFRD					
	Teoretično možno v povezavi z aktivnostmi pod katerim koli členom, ki je predmet omejitev v členu 71(3)(c).	Odvisne od določene člena.	Odvisna od določene člena.		
EFF					
Uporaba ni verjetna					

LIFE+					
3	Kriteriji ustreznosti.	Vse možne.	all		
FP7					
Uporaba ni verjetna.					

Sklad	Opis	Območne omejitve	
ERDF			
	Teoretično možno v povezavi z aktivnostmi v okviru katerega koli člena, ki je predmet splošnih omejitev po Odločbi in specifičnih omejitev v členu 7(b).		
ESF			
Uporaba ni verjetna.			
CF			
2(1)b	Okolje v sklopu prednostnih nalog okoljevarstvene politike Skupnosti na podlagi okoljske politike in okoljskega akcijskega programa. v tej zvezi lahko Sklad posreduje tudi na področjih, povezanih s trajnostnim razvojem, ki so v očitno korist okolju, in sicer na področju učinkovite rabe energije in obnovljive energije, v prometnem sektorju izven vseevropskih omrežij pa na področjih železniškega, rečnega in morskega prometa, intermodalnih prometnih sistemov in njihove interakcije, upravljanja cestnega, morskega in zračnega prometa, čistega mestnega prometa in javnega prevoza...	Regije iz konvergenčnih ciljev.	

	Opombe/druge omejitve	Primeri
	Nakup je običajno lahko v obsegu največ 10 % celotne ustrezne porabe za predmetno aktivnost. v izjemnih okoliščinah je višji odstotek možno doseči za projekte v zvezi z ohranitvijo okolja. Gl. čl. 71(3)(c).	

	Opombe/druge omejitve	Primeri
	LIFE+ ne bo finančno podpiral ukrepov, ki ustrezajo kriterijem ali dobijo podporo za enak namen iz sklada drugih finančnih instrumentov Skupnosti (gl. čl. 9). Velja le, če so izpolnjeni pogoji, ki so predvideni v čl. 3 in gre za nadomestilo za spremembo namembnosti zemljišča (razen v okviru razvoja podeželja) in ne za razvojne pravice. Za pogoje glede nakupa zemljišča glej Prilogi 1, točko (j).	N.pr.: nakup zemlje za omogočitev obnove porečja.

	Opombe/druge omejitve	Primeri

AKTIVNOST 24: POTREBNA INFRASTRUKTURA ZA OBNOVO HABITATOV ALI VRST

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	
EAFRD					
36(a)(vi)	Finančna podpora za neproduktivne investicije [kmetijska zemljišča].	kmetije, upravljavci zemljišč	kmetijsko zemljišče	Ni.	
36(b)(vii)	Finančna podpora za neproduktivne investicije [gozdovi].	Vse možne.	gozdovi	Ni.	
52(b)(iii)	Varovanje in nadgradnja podeželske dediščine.	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
63	Vodilni primer.	Vse možne (znotraj ruralnih območij).	Vsa izbrana ruralna območja.	Ni.	
EFF					
37(g)	Razvoj, prestrukturiranje ali izboljšanje vodno-kulturnih objektov.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	
38(2)(b)	Rehabilitacija kopenskih voda, vključno z omogočanjem prostora za drstenje ali migracijskih poti migracijskih vrst.	Ribiči, drugi.	Kopenske vode.	Ni.	
38(2)(c)	Kjer je neposredna povezava z ribiškimi aktivnostmi, z namenom zaščite in izboljševanja okolja v okviru N2K, razen v primeru tekočih stroškov.	Ribiči, drugi.	Obalne, morske, kopenske vode, mokrišča.	Ni.	

LIFE+					
3	Kriteriji ustreznosti.	Vse možne.	Vsi možni.	Ni.	
FP7					
2(1)(i) f	Tema: okolje, n.pr.: podnebne spremembe, onesnaževanje in tveganja; ohranjanje in trajnostno upravljanje z naravnimi in umetnimi viri (n.pr.: zaščita in obvladovanje biotske raznovrstnosti); okolje in tehnologije (n.pr.: obnova okolja).	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Nadnacionalno sodelovanje.	

	Opis	Območne omejitve	
ERDF			
4(4)	Podpora modernizaciji in preobrazbi regionalnih gospodarskih struktur. Prednostna naloga: okolje, vključno s pospeševanjem biotske raznovrstnosti in zaščito narave, vključno z investicijami v območja Nature 2000.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
5(2)a	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja, še posebej: stimuliranje investicij za rehabilitacijo fizičnega okolja, vključno z onesnaženimi, dezertificiranimi in degradiranimi območji ter zemljišči.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	
5(2)b	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja, in še posebej: pospeševanje razvoja infrastrukture, povezane z biotsko raznovrstnostjo in investicijami v projekt Natura 2000, kjer to prispeva k trajnostnemu gospodarskemu razvoju in/ali preobrazbi ruralnih območij.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	
6(1)b	Podpora pri razvoju čezmejnih gospodarskih in socialnih aktivnosti na podlagi skupnih strategij za trajnostni razvoj območij, predvsem: spodbujanje zaščite okolja in skupnega upravljanja naravnih in kulturnih virov kot tudi preprečevanja naravnih in tehnoloških tveganj.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
8	Trajnostni razvoj podeželja: krepitev gospodarske rasti, rehabilitacija fizičnega okolja, ponovni razvoj degradiranih območij ter varovanje in razvoj zgodovinske in kulturne dediščine, pospeševanje podjetništva, lokalnega zaposlovanja in razvoja skupnosti, ter nudenje storitev prebivalstvu, ki bo izpostavljeno spreminjanju demografske strukture.		
ESF			
Uporaba ni verjetna.			
CF			
2(1)b	Okolje v sklopu prednostnih nalog okoljevarstvene politike Skupnosti na podlagi okoljske politike in okoljskega akcijskega programa. v tej zvezi lahko Sklad posreduje tudi na področjih, povezanih s trajnostnim razvojem, ki so v očitno korist okolju, in sicer na področju učinkovite rabe energije in obnovljive energije, v prometnem sektorju izven vseevropskih omrežij pa na področjih železniškega, rečnega in morskega prometa, intermodalnih prometnih sistemov in njihove interakcije, upravljanja cestnega, morskega in zračnega prometa, čistega mestnega prometa in javnega prevoza...	Regije iz konvergenčnih ciljev.	

Opombe/druge omejitve	Primeri
Zveza s čl. 41.	Podpora za infrastrukturo za zaščito živine pred velikimi plenilci, n.pr.: električne ograje.
Zveza s čl. 49. Mora biti povezano z gozdarsko-okoljskimi plačili.	Podpora za infrastrukturo za obnovo habitata, n.pr.: izgradnja vzgajališča za gojenje avtohtonih rastlin v okviru projekta obnove.
Zveza s čl. 57.	Podpora za izgradnjo infrastrukture za ponovno spodbuditev kolonizacije redkih vrst, n.pr.: škatle za gnezdenje, prebivališča za netopirje itd.
Zveza s čl. 61–65.	Razvoj infrastrukture za obnovo habitatov in vrst, da se doseže cilje lokalnega razvoja.
Čl. 37: Kolektivne aktivnosti: njihova uvedba potrebna na podlagi aktivne podpore samih izvajalcev ali organizacij, ki delujejo v imenu proizvajalcev ali drugih organizacij, ki jih priznava država članica...	Uvedba infrastrukture za zmanjšanje motenj avtohtonih vrst v okviru vodnokulturnih območij (n.pr.: zmanjšanje motenj ptic).
Člen 38(3) Ukrepe morajo izvesti javni ali poljavni organi, pooblaščenca tržna združenja ali drugi organi, ki jih je za to pooblastila država članica.	Sprememba vodne poti z izgradnjo infrastrukture za spremembo vodnega toka ali za omogočitev gibanja rib v korist vodnemu ekosistemu.
Člen 38(3) Ukrepe morajo izvesti javni ali poljavni organi, pooblaščenca tržna združenja ali drugi organi, ki jih je za to pooblastila država članica.	

LIFE+ ne bo finančno podpiral ukrepov, ki ustrezajo kriterijem ali dobijo podporo za enak namen iz sklada drugih finančnih instrumentov Skupnosti (gl. čl. 9). Velja le, če so izpolnjeni pogoji evropske dodane vrednosti, ki so predvideni v čl. 3 in če gre za del projekta za obvladovanje ohranjanja habitatov ali vrst.	
Kontekst: kot del raziskovalnih nastavitvev/sredstev.	

Opombe/druge omejitve	Primeri
	Preobrazba regionalnega gospodarstva na podlagi izgradnje objektov za izboljševanje komercialne uporabe določenih območij Nature, n.pr.: gnezditveni centri in/ali rehabilitacijski centri za ogrožene vrste, ki so lahko glavna privlačnost za ekoturizem.
	Financiranje infrastrukture, ki je potrebna za obnovo onesnaženih območij Nature 2000 in/ali območij, ki so tesno povezane z upravljanjem območij Nature 2000.
	Možna vključitev razvoja naprav za čiščenje balastne vode v pristaniščih, da se prepreči prenos invazivnih vrst zaradi transporta; uvedba fizičnih ovir v sladki vodi za preprečevanje širjenja invazivnih tujih vrst iz enega vodnega telesa v drugega.
	Izgradnja infrastrukture za čezmejno čiščenje vode za izboljšanje kakovosti vode (in tako tudi kakovosti habitata) na območjih Natura 2000.
Zahteva: urbana območja. Kontekst: zgodovinska/kulturna dediščina.	Izgradnja infrastrukture za čiščenje vode za izboljšanje kakovosti vode (in tako tudi kakovosti habitata) na območjih Natura 2000.
	Izgradnja infrastrukture za čiščenje vode za izboljšanje kakovosti vode (in tako tudi kakovosti habitata) na območjih Natura 2000.

AKTIVNOST 25: INFRASTRUKTURA ZA JAVNI DOSTOP

Sklad	Opis	Ciljne skupine	Tipi zemljišča	Območne omejitve	
EAFRD					
36(a)(vi)	Finančna podpora za neproduktivne investicije [kmetijska zemljišča].	kmetje, upravljavci zemljišč	kmetijsko zemljišče	Ni.	
36(b)(vii)	Finančna podpora za neproduktivne investicije [gozdovi].	Vse možne.	gozdovi	Ni.	
52(a)(i)	Sprememba usmeritve v nekmetske aktivnosti.	Kmetje in člani gospodinjstva.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
52(a)(iii)	Spodbujanje turističnih dejavnosti.	Vse možne.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Ni.	
63	Vodilni primer.	Vse možne (znotraj ruralnih območij).	Vsa izbrana ruralna območja.	Ni.	
EFF					
44(1)(b)	Prestrukturiranje in preusmerjanje gospodarskih dejavnosti, še posebej na podlagi pospeševanja ekoturizma, pod pogojem, da rezultat teh aktivnosti ni povečanje ribolovnega obsega.	Delavci v ribiški ali povezanih panogah.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Zveza s čl.: 43(3),(4)	
44(1)(c)	Preobrazbene aktivnosti na podlagi pospeševanja različnega zaposlovanja ribičev s pomočjo ustvarjanja novih delovnih mest zunaj ribiške panoge.	Delavci v ribiški ali povezanih panogah.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Zveza s čl.: 43(3),(4)	
44(1)(e)	Podpiranje malih ribičev in s turizmom povezane infrastrukture ter storitev v korist malih ribiških skupnosti.	Javna uprava, mala in sr. vel. podjetja, drugi.	Ukrep ni specifično vezan na tip zemljišča.	Zveza s čl.: 43(3),(4)	
LIFE+					
3	Kriteriji ustreznosti.	Vse možne.	all	Ni.	
FP7					
Uporaba ni verjetna.					

	Opombe/druge omejitve	Primeri
	Zveza s čl. 41.	Podpora investicijam za označevanje, mapiranje, zavetišča.
	Zveza s čl. 49. Potrebna je povezava z gozdarsko-okoljskimi plačili.	
	Zveza s čl. 53.	Investicije v infrastrukturo za omogočitev preobrazbe v turizem, n.pr.: izgradnja turističnih nastavitvenih zmogljivosti, informacijskih centrov itd.
	Zveza s čl. 55.	
	Zveza s čl. 61–65.	Razvoj infrastrukture za javni dostop, da se doseže cilje lokalnega razvoja.
	Zveza: člena 43(3), (4) in 44(4) glede podrobnosti o zahtevah za območja in upravičence.	Razvoj infrastrukture za javni dostop in turizem, n.pr.: privezi za turistične čolne.
	Zveza: člena 43(3), (4) in 44(4) glede podrobnosti o zahtevah za območja in upravičence.	Izgradnja centrov/kompleksov za obiskovalce na območjih Nature za izboljšanje priložnosti za komercialne aktivnosti na območjih Nature 2000.
	Zveza: člena 43(3), (4) in 44(4) glede podrobnosti o zahtevah za območja in upravičence.	Izgradnja turistično povezane infrastrukture, kot so: oznake, sprehajalne in kolesarske steze, centri za obiskovalce itd.
	LIFE+ ne bo finančno podpiral ukrepov, ki ustrezajo kriterijem ali dobijo podporo za enak namen iz sklada drugih finančnih instrumentov Skupnosti (gl. čl. 9). Le za izgradnjo manj obsežne infrastrukture in nadgradnje obstoječe infrastrukture, če so ti ukrepi del projekta za obvladovanje ohranjanja habitatov ali vrst.	

Sklad	Opis	Območne omejitve	
ERDF			
4(4)	Podpora modernizaciji in preobrazbi regionalnih gospodarskih struktur. Prednostna naloga: okolje, vključno s pospeševanjem biotske raznovrstnosti in zaščito narave, vključno z investicijami v območja Nature 2000.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
4(6)	Turizem, vključno s pospeševanjem naravnih dobrin kot potenciala za razvoj trajnostnega turizma, varovanjem in pospeševanjem naravne dediščine kot podpora socialno-gospodarskemu razvoju, pomočjo pri izboljševanju ponudbe turističnih storitev na podlagi novih storitev z višjo dodano vrednostjo in z namenom spodbujanja novih, bolj trajnostnih turističnih modelov.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
4(10)	Investicije v izobraževanje, vključno s poklicnim izobraževanjem, ki bodo prispevale k povečanju privlačnosti in kakovosti življenja.	Regije iz konvergenčnih ciljev.	
5(2)b	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja, in še posebej: pospeševanje razvoja infrastrukture, povezane z biotsko raznovrstnostjo in investicijami v projekt Natura 2000, kjer to prispeva k trajnostnemu gospodarskemu razvoju in/ali preobrazbi ruralnih območij.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	
5(2)f	Okoljska preventiva in preprečevanje tveganja, še posebej: varovanje in pospeševanje naravne in kulturne dediščine kot podpora socialno-gospodarskemu razvoju ter spodbujanje naravnih in kulturnih dobrin kot potenciala za razvoj trajnostnega turizma.	Regionalna konkurenca in regije, vezane na cilje zaposlovanja.	
6(1)a	Čezmejno sodelovanje: spodbujanje podjetništva in še posebej razvoj malih in srednje velikih podjetij, turizma, kulture in čezmejnega trženja.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(1)b	Podpora pri razvoju čezmejnih gospodarskih in socialnih aktivnosti na podlagi skupnih strategij za trajnostni razvoj območij, predvsem: spodbujanje zaščite okolja in skupnega upravljanja naravnih in kulturnih virov kot tudi preprečevanja naravnih in tehnoloških tveganj.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(1)e	Razvoj čezmejnih gospodarskih, socialnih in okoljskih aktivnosti na podlagi skupnih strategij za trajnostni razvoj območij: razvoj sodelovanja, zmogljivosti in skupne uporabe infrastrukture, še posebej v panogah, kot so: zdravje, kultura, turizem in izobraževanje.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - čezmejno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
6(2)d	Nadnacionalno sodelovanje, vključno z bilateralnim sodelovanjem med pomorskimi regijami, ki niso v sklopu točke 6(1), na podlagi financiranja mrežnega povezovanja in aktivnosti, katerih posledica je integriran teritorialni razvoj, ki je predvsem osredotočen na naslednja prednostna področja: trajnostni razvoj podeželja: krepitev policentričnega razvoja na nadnacionalni, nacionalni in regionalni ravni, z jasnim nadnacionalnim vplivom. Aktivnosti lahko vključujejo vzpostavljanje in izboljševanje urbanih mrežnih povezav ter povezav med ruralnimi in urbaniimi področji; strategije za reševanje stičnih točk med ruralnimi in urbaniimi zadevami; varovanje in pospeševanje kulturne dediščine ter strateško integriranje razvojnih con na nadnacionalni osnovi.	Cilj Evropskega teritorialnega sodelovanja - nadnacionalno sodelovanje. Najmanj dve državi bosta prejeli sredstva, pri čemer mora ena biti država članica (člen 19(1)).	
10	Območja z geografskimi in naravnimi omejitvami: financiranje investicij, ki so usmerjene v izboljšanje dostopnosti, pospeševanja in razvoja gospodarskih aktivnosti v zvezi s kulturno in naravno dediščino; spodbujanje trajnostne rabe naravnih virov ter trajnostnega stimuliranja turizma.	Le območja z geografskimi in naravnimi ovirami.	
ESF			
Uporaba ni verjetna.			
CF			
2(1)b	Okolje v sklopu prednostnih nalog okoljevarstvene politike Skupnosti na podlagi okoljske politike in okoljskega akcijskega programa. v tej zvezi lahko Sklad posreduje tudi na področjih, povezanih s trajnostnim razvojem, ki so v očitno korist okolju, in sicer na področju učinkovite rabe energije in obnovljive energije, v prometnem sektorju izven vseevropskih omrežij pa na področjih železniškega, rečnega in morskega prometa, intermodalnih prometnih sistemov in njihove interakcije, upravljanja cestnega, morskega in zračnega prometa, čistega mestnega prometa in javnega prevoza...	Regije iz konvergenčnih ciljev.	

	Opombe/druge omejitve	Primeri
		Podpora preobrazbi gospodarskih struktur na podlagi izgradnje infrastrukture za zagotavljanje in pospeševanje ekoturističnih dejavnosti.
	Kontekst: pospeševanje/razvoj turizma.	
	Kontekst: izobraževanje.	Izgradnja infrastrukture za javni dostop do območij Nature 2000 z namenom informiranja in izobraževanja ljudi o projektu Natura 2000.
		Možna raba za razvoj parkirnih centrov, dovoznih poti, centrov za obiskovalce, ograd, učnih poti znotraj območij. Zagotavljanje sodelovanja s sosednjimi regijami.
	Kontekst: naravna/kulturna dediščina, turizem	
	Kontekst: ustvarjanje delovnih mest (n.pr.: turizem).	Razvoj infrastrukture za pospeševanje čezmejnega naravnega turizma, n.pr.: oznake, centri za obiskovalce in zavetišča, sprehajalne in kolesarske steze.
	Kontekst: pobude za širše čezmejno izobraževanje.	Izgradnja skupne infrastrukture za omogočanje čezmejnih območij omrežja Nature, n.pr.: centrov za obiskovalce in informacijskih centrov v bližini regionalnih ali državnih meja.
	Kontekst: urbana območja, kulturna dediščina.	Izgradnja skupne infrastrukture za promocijo območij Nature 2000, ki imajo pomembno vrednost glede kulturne dediščine v nadnacionalnem okviru podeželja, n.pr.: informacijski centri in centri za obiskovalce, ki se nahajajo blizu regionalnih ali državnih meja.
		Razvoj infrastrukture za dostopnost, n.pr. sprehajalnih ali kolesarskih stez, modifikacija zgradb za omogočitev dostopa invalidnim osebam.
		Razvoj infrastrukture za javni dostop, kot so: parkirišča, sprehajalne steze.
		

REFERENCE, KLJUČNE PUBLIKACIJE, KLJUČNE SPLETNE STRANI

Za nadaljnje informacije si oglejte naslednje dokumente in spletne strani:

DG Environment (Okolje DG)

Spletna verzija Priročnika v 22 jezikih ter informacijskimi orodji za kreiranje oz. pripravo osnutkov »planov sofinanciranja« za posamezna območja Nature 2000:

http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/index_en.htm

V zvezi s posebnimi evropskimi skladi

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EAFRD – European Agricultural Fund for Rural Development)

Uredba Sveta Evrope (EC) št. 1698/2005 z dne 20. septembra 2005 o podpori razvoju podeželja s pomočjo evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EAFRD). OJ L 277/2 21.10.2005; Smernice Sveta za razvoj podeželja. OJ L.55/20 25.02.2006
Glej tudi DG Kmetijsko stran:

http://europa.eu.int/comm/agriculture/index_en.htm

Evropski sklad za ribištvo (EFF – European Fisheries Fund)

Pravilnik Sveta Evrope (EC) št. 1198/2006 z dne 27. julija 2006 o Evropskem skladu za ribištvo

http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/structural_measures/arrangements_2007_2013_en.htm

Evropski sklad za regionalni razvoj (European Regional Development Fund - ERDF), Evropski socialni sklad (European Social Fund - ESF), in Kohezijski sklad (Cohesion Fund - CF).

Uredba Sveta Evrope (EC) št. 1083/2006 z dne 11. julija 2006 o splošnih določbah Evropskega sklada za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu in Kohezijskem skladu, ter o preklicu Uredbe Sveta Evrope (EC) št. 1260/1999;

Uredba Sveta Evrope (EC) št. 1080/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o Evropskem skladu za regionalni razvoj ter o razveljavitvi Uredbe Sveta Evrope (EC) št. 1783/1999;

Uredba Sveta Evrope (EC) št. 1081/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o Evropskem socialnem skladu in o razveljavitvi Uredbe Sveta Evrope (EC) št. 1784/1999; in

Uredba Sveta Evrope (EC) št. 1084/2006 z dne 11. julija 2006 o ustanovitvi Kohezijskega sklada in o razveljavitvi Uredbe Sveta Evrope (EC) št. 1164/94; gl. tudi stran:

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/newregl0713_en.htm

Finančni instrument za okolje LIFE+ (Financing Instrument for the Environment (LIFE+))

Zakonsko obvezujoča Uredba Sveta Evrope in Evropskega parlamenta (EC) št. 614/2007 z dne 23. maja 2007 v zvezi s Finančnim instrumentom za okolje (LIFE+):

<http://ec.europa.eu/environment/life/funding/lifeplus.htm>

7. Okvirni program za raziskave (7th Research Framework Programme (FP7))

Uredba št. 1982/2006/EC Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 glede na Sedmi okvirni program Evropske skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitvene dejavnosti (the Seventh Framework Programme of the European Community for research, technological development and demonstration activities) (2007–13)

Glej stran spletne strani Cordis za aktualne informacije:
<http://www.cordis.lu/fp7/>

Dodatne reference

CEC (2005) Priročnik za finančno podporo okoljskim projektom (Handbook for Environmental Project Funding. DG-Environment). Na razpolago na spletni strani:
www.europa.eu.int/comm/environment/funding/pdf/handbook_funding.pdf

WWF (2005) Finančna podpora EU: priročnik za programsko periodo 2007–13 (EU funding for the Environment: A handbook for the 2007–13 programming period). Na razpolago na spletni strani:
<http://assets.panda.org/downloads/eufundingforenvironmentweb.pdf>

WWF, Programske smernice za razvoj ruralnega okolja: poslovnik na podlagi ugotovitev evropskega projekta o živem podeželju (Natuur en Milieu, and LUPG (2005) Rural Development Environmental Programming Guidelines: A manual based on the findings of the Europe's living countryside project). Na razpolago na spletni strani
<http://assets.panda.org/downloads/elcomanualfinal.pdf>

NOTES

© European Communities, 2007 | Razmnoževanje je dovoljeno, če se pri tem navede vire.

ISBN 978-92-79-06414-2

9 789279 064142